

شماره چاپ: ۱۸۷

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت: ۱۶۵

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۷/۴

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران»
۳. نظرات بانک‌ها، نهادها و اشخاص صاحب‌نظر
(فصول ششم تا سیزدهم)
(ویرایش اول)

اظهار نظرهای مطرح شده در این گزارش پیرامون:
«طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران» نظرات بانک‌ها، نهادها و
اشخاص صاحب‌نظر است که به‌عنوان اسناد پشتیبان منتشر می‌شود.
نظرات مرکز درباره مواد این طرح در گزارش مجزایی منتشر خواهد شد.

کد موضوعی: ۲۲۰

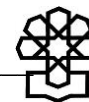
شماره مسلسل: ۱۵۶۱۸-۴

مردادماه ۱۳۹۶

به نام خدا

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱
۱. اظهار نظر پیرامون فصل ششم (خدمات بانکی).....	۳
۲. اظهار نظر پیرامون فصل هفتم (مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانکها).....	۱۶
۳. اظهار نظر پیرامون فصل هشتم (شفافیت و پاسخگویی نظام بانکی).....	۲۴
۴. اظهار نظر پیرامون فصل نهم (نظارت).....	۲۹
۵. اظهار نظر پیرامون فصل دهم (مقررات انتظامی و کیفری).....	۶۲
۶. اظهار نظر پیرامون فصل یازدهم (کانون بانکها).....	۷۹
۷. اظهار نظر پیرامون فصل دوازدهم (صندوق ضمانت سپردهها).....	۸۱
۸. اظهار نظر پیرامون فصل سیزدهم (توقف، ورشکستگی و انحلال بانک).....	۹۷
پیوست.....	۱۱۳

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران»
۳. نظرات بانک‌ها، نهادها و اشخاص صاحب‌نظر
(فصول ششم تا سیزدهم)
(ویرایش اول)

مقدمه

طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران که نسخه اصلاح شده طرح عملیات بانکی بدون ربا (مربوط به دوره نهم مجلس شورای اسلامی) است، به شماره (۱۸۷) مورخ مهرماه ۱۳۹۵ در مجلس شورای اسلامی به چاپ رسیده است. گزارش حاضر سومین گزارش از سلسله اظهارنظرهای کارشناسی پیرامون این طرح است. در گزارش اول به بررسی کلیات این طرح و در گزارش دوم نیز به مقایسه مواد طرح با قوانین و مقررات موجود پرداخته شد.^۱ شایان ذکر است که در گزارش مربوط به کلیات این طرح، مرکز پژوهش‌های مجلس بنا به دلایل ذیل با کلیات این طرح موافقت کرد:

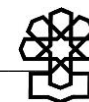
۱. تعلل بیش از حد در ارائه لوایح اصلاحی دولت و ضرورت اصلاح قانون،
 ۲. تطابق حداکثری متن نهایی طرح با پیش‌نویس لایحه بانکداری (در ۱۰ فصل از ۱۳ فصل طرح)،
 ۳. اصلاح طرح و رفع اشکالات اساسی نسبت به نسخه اولیه طرح عملیات بانکی بدون ربا (نسخه اولیه در مجلس نهم)،
 ۴. توجه به ابعاد فقهی و شرعی عملیات بانکی در کنار سایر اصول و ضوابط بانکداری متعارف همچون حاکمیت شرکتی، نظارت و شفافیت بانکی،
 ۵. عدم اعمال اصلاحات لازم و مورد انتظار در پیش‌نویس نهایی لایحه بانکداری با توجه به چالش‌های کنونی که منجر به تغییرات حداقلی نسبت به قانون موجود شده است.
- در طرح حاضر که مشتمل بر ۱۳ فصل و (۲۱۹) ماده قانونی است، علاوه بر عملیات بانکی بدون ربا شامل روش‌های تجهیز و تخصیص منابع، به سایر ابعاد بانکداری همچون تأسیس بانک، تملک سهام بانک، ساختار اداره بانک، نظارت بانکی، حاکمیت شرکتی، حل‌وفصل و انحلال بانک و... نیز توجه شده است. آنچه در طرح حاضر (ویرایش جدید طرح عملیات بانکی بدون ربا) مورد توجه قرار گرفته است رویکرد دوم به قانون بانکداری است.

۱. برای دسترسی به گزارش‌های مربوطه رک:

همزمان با اعلام وصول طرح بانکداری در مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس با هدف مشورت با نهادها، مؤسسات و اشخاص حقیقی صاحب‌نظر، طی نامه‌ای به اشخاص حقیقی و حقوقی مختلف (پیوست شماره ۱) درخواست اظهارنظر پیرامون مواد این طرح کرد.

گزارش حاضر با هدف انعکاس نظرات و دیدگاه‌های بانک‌ها، مؤسسات اعتباری، سازمان‌های ذیربط و اشخاص حقیقی صاحب‌نظر پیرامون طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران تهیه و تدوین شده است که البته این نظرات به معنای دیدگاه مرکز پژوهش‌های مجلس نبوده و نظرات این مرکز در گزارش جداگانه‌ای پس از جمع‌بندی همه نظرات و با توجه به ابعاد کارشناسی موضوعات، منتشر خواهد شد.

در این گزارش نظرات ارائه شده پیرامون فصول ششم تا سیزدهم طرح بانکداری منعکس شده است و در گزارش‌های دیگر، سایر فصول مورد بررسی و اظهارنظر قرار گرفته است.

۱. اظهار نظر پیرامون فصل ششم (خدمات بانکی)

کلیات

فصل ششم - خدمات بانکی	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>الحاق ماده جدید</p> <p>- وجه نقد از جهات مختلفی چون نقدشوندگی (liquidity)، قابلیت جابجایی (movability) و اثبات مالکیت (proving ownership) دارای ویژگی‌هایی است که سبب شده این دارایی یکی از پرمخاطره‌ترین انواع دارایی از نظر جرائم مالی به‌خصوص پولشویی محسوب شود و کشورهای مختلف دنیا محدودیت‌های مختلفی را برای استفاده از آن در نظر بگیرند. بنابراین سیاست‌های اعمالی باید به‌گونه‌ای تنظیم شود که باعث کاهش تمایل اشخاص به استفاده از آن شده و در نتیجه رواج این دارایی را کاهش دهد.</p> <p>متن پیشنهادی: بانک مرکزی جهت کاهش رواج وجه نقد و مخاطرات آن و همچنین کاهش هزینه‌های تولید اسکناس، می‌تواند از طریق مؤسسات اعتباری، درصدی را به‌عنوان کارمزد در هنگام ارائه خدمات برداشت و واریز نقدی از مشتریان دریافت نماید.</p> <p>تبصره- میزان این کارمزد و موارد استفاده از آن به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p>	واجب ^۱
فصل ششم در بخش وصول مطالبات و جریمه تأخیر تعاریف جامع و کاملی برای خسارت تأخیر تأدیه و راهکار مناسب برای وصول مطالبات معوق بانک‌ها ارائه نگردیده است.	بانک کارآفرین

ماده (۱۳۳)

بانک‌ها علاوه بر انجام عملیات بانکی، می‌توانند در چارچوب احکام این قانون و سایر قوانین مربوط با مجوز بانک مرکزی به انجام تمام یا برخی از امور زیر مبادرت نمایند:

۱. انجام انواع عملیات ارزی؛
۲. گشایش و پذیرش انواع اعتبار اعم از اسنادی و غیر آن، اصالتاً و یا به نمایندگی و انجام هر نوع عملیات مربوط؛
۳. نقل و انتقال وجوه؛
۴. صدور و پذیرش انواع ضمانتنامه؛
۵. انجام معاملات مربوط به فلزات و سنگ‌های گرانبها؛
۶. انجام معاملات مربوط به انواع ابزارهای بازار پول و سرمایه؛
۷. انجام معاملات مربوط به ابزارهای مشتقه به حساب خود یا دیگران؛
۸. ارائه خدمات پذیرهنویسی و عرضه عمومی اوراق بهادار؛
۹. مدیریت وجوه برای اشخاص و عاملیت وجوه اداره شده؛
۱۰. ارائه خدمات مربوط به پذیرش امانات مشتریان؛
۱۱. ارائه خدمات مشاوره سرمایه‌گذاری؛
۱۲. ارائه خدمات مربوط به مدیریت سبد دارایی‌های مشتریان؛
۱۳. سایر عملیات مجاز با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت.

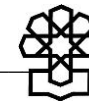
تبصره «۱»- انواع خدمات قابل ارائه متناسب با انواع بانک‌ها موضوع ماده (۱۲) این قانون و شرایط عمومی و ویژگی‌های هر یک از خدمات بانکی مذکور در این ماده، در دستورالعمل اجرایی که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت خواهد رسید، تعیین می‌شود.

تبصره «۲» - مؤسسات اعتباری غیربانکی (تعاونی‌های اعتبار و صندوق‌های قرض‌الحسنه) مجاز به ارائه خدمات مذکور در این ماده نیستند. خدمات قابل ارائه توسط مؤسسات مزبور به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این ماده بانک‌ها مجاز شده‌اند که با مجوز بانک مرکزی به عملیاتی بپردازند که برخی از آنها انحصاراً در صلاحیت نهادهای مالی موضوع قانون بازار اوراق بهادار است و بنابراین تصدی به این فعالیت‌ها مستلزم اخذ مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود با افزودن تبصره‌ای به این ماده، انجام این فعالیت‌ها علاوه بر اخذ مجوز از بانک مرکزی به اخذ مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار نیز منوط گردد.	سازمان بورس و اوراق بهادار
<p>الحاق بند جدید</p> <p>- پیشنهاد می‌شود که جهت شفافیت بیشتر این ماده و جلوگیری از کژتابی، عبارات «مؤسسه اعتباری»، «بانک»، «مؤسسه اعتباری غیربانکی»، «صندوق‌های قرض‌الحسنه» و «تعاونی اعتبار» به‌طور مناسب و مطابق با تعارف پیشنهادی به‌کار گرفته شوند.</p> <p>- جهت الزام ارائه‌دهندگان ابزارها و خدمات پرداخت به رعایت مقررات این قانون، مطابق با اصلاحات پیشنهادی در ماده (۳)، حوزه تعریف خدمات بانکی به ارائه انواع ابزارها و خدمات پرداخت گسترش یافته است تا بتوان همراه با اصلاح ماده (۳)، ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت (PSP) را نیز تحت پوشش این قانون قرار داد.</p> <p>- شایان ذکر است که با توجه به متن و تبصره «۱» ماده (۱۳۳)، بانک مرکزی همچنان این توانایی را دارد که از ارائه خدمات پرداخت توسط بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری جلوگیری نماید.</p> <p>متن پیشنهادی: مؤسسات اعتباری علاوه بر انجام عملیات بانکی، می‌توانند در چارچوب احکام این قانون و سایر قوانین مربوط با مجوز بانک مرکزی به انجام تمام یا برخی از امور زیر مبادرت نمایند:</p> <p>بند جدید) ارائه انواع ابزارها و خدمات پرداخت</p>	واجا
استفاده از عبارت «اعتبار اعم از اسنادی» در بند «۲» ماده (۱۳۳) نیازمند تعریف مشخص می‌باشد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
یکی از ایرادات وارد بر فصل ششم، عدم متناسب‌سازی انواع خدمات بانکی براساس الگو یا نوع بانکداری و متناسب‌سازی آن با نیازهای فعالان اقتصادی است. در هیچ کجای دنیا، برای همه بانک‌ها با اهداف و کارکردهای مختلف، یک طیف یکسانی از خدمات بانکی داده نمی‌شود.	اتاق اصناف
در تبصره «۲» ماده (۱۳۳) طرح تصریح گردیده: مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز به ارائه خدمات مذکور در ماده (۱۲۳) نیستند. خدمات قابل ارائه توسط مؤسسات مزبور به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد براساس این تبصره مؤسسات اعتباری غیربانکی کاملاً از ارائه خدمات مورد اشاره در ماده (۱۳۳) منع گردیده‌اند. پیشنهاد می‌گردد چنانچه منظور قانونگذار منع مؤسسات مذکور از ارائه برخی خدمات مورد اشاره بوده که در قالب دستورالعمل‌ها و سایر ضوابط اعلام خواهد شد، تبصره فوق اصلاح گردد.	بانک اقتصاد نوین
بندهای «۶» و «۷» ماده (۱۳۳) با بند «۲» ماده (۱۱۲) هماهنگی لازم را ندارد. در بند «۲» ماده (۱۱۲) مشارکت در سرمایه‌گذاری و خرید سهام یک یا چند شرکت از سوی بانک‌ها ممنوع شده است. درحالی‌که با اندکی دقت معلوم می‌شود که اگر بانک‌ها به‌عنوان سرمایه‌گذار وارد بورس شوند منجر به تعادل بین بازار پولی و سرمایه خواهد شد و انحصار پول از بانک‌ها کاسته می‌شود. ولی متأسفانه چنین کاری صورت نمی‌گیرد و قوانین سختگیرانه‌ای برای بانک‌ها وضع می‌شود تا پول و نقدینگی به سمت بانک‌ها جذب شود نه بازار سرمایه. هدایت نقدینگی به سمت بازار سرمایه دست دولت را از این منافع کوتاه خواهد کرد. درحالی‌که بندهای «۶» و «۷» ماده (۱۳۳) مغایر با بند مذکور است و این اجازه را به بانک‌ها داده است. مهمتر اینکه تمامی معاملات مربوط به خدمات باید به تأیید شورای فقهی برسد.	بانک انصار
در بند «۱» این ماده اشاره‌ای به عملیات ریالی نشده است. خدمات بانکی به‌لحاظ روزآمدی و دگرگونی‌های سریع قابل احصا نیستند. از این رو و به‌لحاظ تقویت و چابک‌سازی خدمات بانکی نیاز است تبصره «۱» این ماده به‌صورت <u>تمثیلی</u> ذکر شود.	بانک توسعه تعاون
در بند «۲» این ماده منظور از اعتبار غیراسنادی مبهم است. اگر منظور بروات اسنادی است بایستی تعریف مربوط اصلاح گردد.	بانک سامان
عبارت «مؤسسات مالی و اعتباری» به ماده (۱۳۳) افزوده گردد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در خصوص اجرای برخی از امور توسط بانکها (۱۳ مورد بیان گردیده است) با مجوز بانک مرکزی، در حال حاضر توسط برخی از شرکت‌های تحت پوشش بانکها (صرافی، سرمایه‌گذاری و ...) انجام می‌شود که به نظر می‌رسد بانک مرکزی فقط با شرکت‌داری بانکها مخالف بوده و نه عملیات اجرایی شرکتها که طبق این ماده ابزاری استفاده از این موارد را به بانکها محول نموده است.	بانک کارآفرین
۱. در دوران پسانتحریم و در راستای برنامه‌ریزی جهت پیوستن به بازار تجارت جهانی و بازار بین‌المللی خدمات بانکی، توصیه می‌شود به فصل ششم در خصوص مفاهیم بانکداری جامع، یک ماده مستقل افزوده شود. ۲. در این طرح، خدماتی مانند «گشایش اعتبار اسنادی» و «ضمانتنامه» مغفول مانده است که با توجه به اهمیت و نقش آنها ضروری است این خدمات مورد تصریح قرار گیرند. ۳. در خصوص ابزارهای نوین خدمات بانکی و نحوه به‌کارگیری آنها جهت ارائه خدمت به مشتریان به صورت شفاف توضیح داده شود. ۴. در ماده (۱۳۳) در مقام بیان مواردی از «امور بانکی»، علاوه بر انجام «عملیات بانکی» در بند «۱»، «انجام انواع عملیات ارزی» تجویز گردیده که به نظر می‌رسد بهتر است «انواع حواله ارزی» و «بروات اسنادی» و ... نیز به صورت تمثیلی تصریح گردد.	بانک ملت
بند جدید تحت بند «۱۴» اضافه شود: - به‌کارگیری امکانات و دارایی‌های بانک برای کارآمدسازی واحدها و افزایش سودآوری بانک.	بانک ملی
در این ماده انجام خدمات بانکی موکول به اخذ مجوز بانک مرکزی شده است با توجه به اینکه ارائه خدمات بانکی از وظایف اصلی بانکهاست، لذا صدور مجوز نیاز ندارد. بدیهی است مجوز تأسیس بانک گویای تجویز ارائه خدمات بانکی است. ضمن اینکه بند «۱۳» از همین ماده انجام سایر عملیات را موکول به تصویب هیئت نظارت نموده است. لذا عملیات اولیه و متعارف نیاز به تأیید و تجویز ندارد.	معاونت حقوقی بانک کشاورزی
تبصره «۳» - بانکها مجاز به بنگاه‌داری، سرمایه‌گذاری در شرکتها و هرگونه عملیات اقتصادی غیربانکی نمی‌باشند.	محسن حاجی بابا

ماده (۱۳۴)

ضمانتنامه بانکی سندی مستقل از قرارداد پایه و قرارداد صدور ضمانتنامه بوده و صرفاً تابع شرایط مندرج در ضمانتنامه می‌باشد. پرداخت وجه ضمانتنامه منوط به رعایت شرایط مندرج در ضمانتنامه است.

تبصره- ضمانتنامه بانکی تابع مقررات باب ضمان قانون مدنی نبوده و ضوابط اجرایی آن در چارچوب ماده (۱۰) قانون مدنی با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت خواهد رسید.

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در تبصره ماده (۱۳۴) ضمانت نامه بانکی را تابع مقررات باب ضمان قانون مدنی ندانسته ولی ضوابط اجرایی آن را در چارچوب ماده (۱۰) قانون مدنی قلمداد نموده است. ماده (۱۰) قانون مدنی مشعر بر قراردادهای خصوصی است، درحالی که قرارداد توافقی است که بین حداقل دو نفر در امری خاص و به نفع یکدیگر منعقد می‌شود و لذا ضمانتنامه بانکی که صرفاً شامل تعهداتی از سوی بانک به نفع مضمون له آن می‌باشد تعهدی یک طرفه است و حتی جزء ایقاعات نیز نمی‌تواند به شمار آید و لذا آن را نمی‌توان در اعداد قرارداد یا عقد تلقی نمود.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
مواد (۱۳۴) تا (۱۳۷) طرح، دربردارنده برخی احکام حقوقی و مهمی هستند که در مورد ضمانتنامه‌ها و اعتبارات اسنادی بیان شده‌اند. صرفنظر از اینکه این مواد اساساً نیاز به دستورالعمل ندارند، در هر حال اگر نیاز به تهیه دستورالعمل یا آیین‌نامه‌ای برای آن باشد، باید توسط هیئت وزیران تصویب شود، نه یکی از ارکان بانک مرکزی.	بانک مسکن

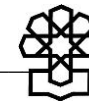
ماده (۱۳۵)

اعتبار اسنادی قراردادی مستقل از قرارداد مبنای آن و قرارداد فروش می‌باشد که به‌موجب آن، مؤسسه اعتباری گشاینده اعتبار متعهد به پرداخت یا پذیرش پرداخت یا قبولی یا معامله اسناد صادره توسط ذینفع تحت شرایط اعتبار است، مشروط بر اینکه، کلیه اسناد مشخص شده در متن اعتبار ارائه شده باشند.

تبصره- مقررات ناظر بر اعتبارات اسنادی با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. قرارداد مبنای اعتبار اسنادی بیانگر مفهوم قرارداد گشایش اعتبار اسنادی نیست و ممکن است با قرارداد پایه (Underline Contract) اشتباه شود و بهتر است به‌جای آن از عبارت «قرارداد گشایش اعتبار» استفاده شود.</p> <p>۲. قرارداد پایه در اعتبار اسنادی همواره قرارداد فروش نیست بلکه ممکن است گشایش اعتبار جهت دریافت خدمات انجام شده باشد و عبارت «قرارداد فروش» جامع نبوده و بهتر است عبارت «قرارداد پایه» جایگزین آن شود.</p> <p>متن پیشنهادی: اعتبار اسنادی سندی مستقل از قرارداد گشایش اعتبار و قرارداد پایه می‌باشد که به‌موجب آن مؤسسه اعتباری گشاینده اعتبار متعهد به پرداخت یا پذیرش پرداخت یا قبولی یا معامله اسناد صادره توسط ذینفع تحت شرایط اعتبار است، مشروط بر اینکه کلیه اسناد مشخص شده در متن اعتبار ارائه شده باشند.</p>	واجب
پیشنهاد می‌شود جمله پایانی ماده (۱۳۵) به «کلیه اسناد مشخص شده در متن اعتبار در مهلت مقرر ارائه شده باشد» اصلاح گردد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در این خصوص چند ایراد و اشکال وجود دارد که عبارتند از:	اتاق اصناف

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- اعتبار اسنادی باید واجد چند ویژگی مهم باشد که در این طرح اشاره نشده است. اولاً باید با شناسه یکتا و متمرکز باشد. ثانیاً گیرنده موظف به استعلام آنلاین باشد، ثالثاً عملیات مبادله ضمانتنامه در بانک صورت گیرد و نهایتاً اینکه ترتیبات اجرایی خاصی دارد که باید آیین‌نامه اجرایی آن توسط بانک مرکزی تهیه شود.</p>	
<p>۱. در ماده (۱۳۵) عبارت «در مهلت مقرر» در سطر آخر قبل از عبارت «ارائه شده باشند» اضافه گردد. ۲. در خصوص تبصره ذیل ماده (۱۳۵) با توجه به اینکه مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی موسوم به UCP به‌عنوان یک عرف تجاری پذیرفته شده در اکثر بانک‌های دنیا و نظر به جامعیت آن پیشنهاد می‌گردد اعتبارات اسنادی علی‌الاصول و تا جایی که مغایر قوانین داخلی و مصوبات هیئت نظارت نباشند تابع مقررات مذکور قرار گیرد.</p>	بانک سامان
<p>در مواد (۱۳۵) و (۱۴۰) طرح در حالی از عبارت «مؤسسات اعتباری» استفاده شده که اساساً به این عبارت در ماده (۲) طرح و در تعریف «اصطلاحات مورد استفاده» اشاره‌ای نگردیده است. بنابراین ضمن تأکید به این نکته که با توجه به ماده (۲) طرح، بایستی به‌جای عبارت «مؤسسه اعتباری» از کلمه «بانک» استفاده شود، به‌نظر می‌رسد با توجه به نقل این دو ماده از نسخه «لایحه قانون بانکداری» تهیه شده در بانک مرکزی، ضرورت داشت اصلاح لازم برای انطباق این مواد با سایر بخش‌های طرح حاضر صورت می‌گرفت.</p>	بانک مسکن

ماده (۱۳۶)

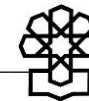
اشخاصی که با قصد متقلبانه درخواست گشایش اعتبار اسنادی نموده و در قبال گشایش اعتبار اسنادی، کالا یا خدمتی مبادله نمایند، یا کالا یا خدمتی مبادله کنند که با اسناد تسلیمی به بانک مطابقت نداشته باشد، یا از بازپرداخت وجه اعتبار اسنادی خودداری ورزند، ضمن الزام به جبران خسارت وارده، در حکم کلاهبردار محسوب خواهند شد. تبصره - حکم این ماده شامل اشخاصی که با قصد متقلبانه اقدام به اخذ ضمانتنامه بانکی نمایند نیز می‌گردد.

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
عبارت «و یا تبانی» بعد از «با قصد متقلبانه» اضافه گردد و همچنین به آخر ماده «در حکم کلاهبرداری محسوب و به اشد مجازات محکوم خواهند شد» اضافه گردد.	بانک قرض الحسنه مهر ایران
در خصوص ماده (۱۳۶) اولاً سیاق ماده به نحوی است که هر دو طرف معامله مشمول حکم و عنوان کلاهبردار قرار گرفته‌اند در حالی که اساساً خریدار کالا نقشی در عدم مطابقت کالا یا خدمت با اسناد ارائه شده یا عدم مبادله کالا و ارائه خدمت ندارد. ثانیاً جرم‌انگاری نمودن عدم بازپرداخت بدهی ناشی از گشایش اعتبار اسنادی فاقد توجیه منطقی است و به نظر می‌رسد بدهی از بابت گشایش اعتبار اسنادی واجد تمایزی با بدهی ناشی از تقاضای صدور ضمانتنامه بانکی یا دریافت تسهیلات بانکی نمی‌باشد که کیفی بودن و جرم‌انگاری آن را توجیه نماید.	بانک سامان
آیا عدم واریز وجه اعتبار اسنادی متفاوت با عدم واریز تسهیلات اعطایی است که در ماده (۱۳۶) برای آن جرم‌انگاری و نسبت کلاهبرداری در نظر گرفته شده است؟!	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۳۶) عنوان شده است که افرادی که با «قصد متقلبانه» اقدام به گشایش اعتبار اسنادی نمایند... کلاهبردار محسوب می‌شوند، در این خصوص شایان ذکر است که قصد متقلبانه نامفهوم بوده و به صرف درخواست گشایش با قصد مقلبانه نمی‌توان شخص را به‌عنوان کلاهبردار تلقی نمود مضافاً اینکه در صورت به فعلیت نرسیدن قصد مزبور، احراز موضوع دشوار بوده و شاید غیرممکن باشد.	اتاق اصناف
ممکن است عدم مبادله به دلیل پشیمانی معامله یا محدودیت‌های دیگر باشد؛ این ماده کامل نیست.	فتح‌اله تازی

ماده (۱۳۷)

صدور دستور موقت توسط مرجع قضایی مبنی بر توقف پرداخت وجه اعتبار اسنادی یا ضمانتنامه بانکی مگر در صورت ارائه مدارک مثبت دال بر وقوع تقلب آشکار و احتمال ورود ضرر غیرقابل جبران و با رعایت قانون آیین دادرسی مدنی، مجاز نمی‌باشد.

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>آنچه در خصوص ماده (۱۳۶) گفته می‌شود در خصوص تبصره ماده نیز جاری است.</p> <p>۱. در ماده مزبور «قصد متقلبانه» مبهم و احراز آن مشکل است و ما دستگاه نیت‌سنج نداریم و با توجه به اینکه اعمال مزبور در این ماده در حکم کلاهبرداری دانسته شده است لازم است ملاک را مانور یا عملیات متقلبانه قرار دهد نه قصد متقلبانه،</p> <p>۲. در ماده مزبور «درخواست گشایش با قصد تقلب» با حرف «و» به سایر شروط عطف شده است و نتیجه آن این است که حتماً باید این شرط و یکی از شرایطی که در ادامه ماده بیان شده است، وجود داشته باشد و لذا مبادله نکردن کالا یا خدمت و نیز مبادله کالا یا خدمت غیرمنطبق با اسناد، جرم موضوع این ماده محسوب نمی‌شود. این شیوه نگارش با توجه به بند «۱» که در بالا اشاره شد، ماده را بی‌فایده می‌نماید زیرا در صورت وجود مانور متقلبانه و تحصیل و بردن مال، جرم کلاهبرداری محقق می‌شود و عبارت «در حکم کلاهبرداری» فاقد معناست، لذا لازم است با عنایت به اصلاح مذکور در بند «۱» فوق‌الذکر، جملات ماده (۱۳۶) با «یا» به یکدیگر عطف شوند که وجود هر کدام برای تحقق بزه کفایت نماید.</p> <p>۳. با لحاظ دو ایراد فوق، به نظر می‌رسد صرف خودداری از بازپرداخت وجه اعتبار اسنادی را نمی‌توان قابل مجازات دانست، زیرا خصوصیتی نسبت به سایر دیون ندارد که مقتضی برخورد شدیدتر باشد، در صورتی که شخص معسر و عاجز از پرداخت باشد که مجازات وی معنی ندارد و در صورت ملائت شخص و عدم بازپرداخت نیز می‌تواند مشمول ماده (۳) قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی شده و تا زمان معرفی مال توسط وی یا پیدا کردن مال به طریقی دیگر در حبس می‌ماند.</p> <p>۴. پیشنهاد می‌شود با توجه به اهمیت برات اسنادی و حواله ارزی نیز به متن ماده اضافه شود.</p> <p>۵. عبارت جبران خسارت وارده دارای ابهام بوده و لازم است تا چگونگی آن تشریح شود.</p>	<p>واجب</p>

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>متن پیشنهادی: اشخاصی که با عملیات متقالبانه، اعتبار اسنادی، برات اسنادی یا حواله ارزی گشایش نمایند یا در قبال گشایش اعتبار اسنادی، برات اسنادی یا حواله ارزی، کالا یا خدمتی مبادله نمایند یا کالا یا خدمتی مبادله کنند که با اسناد تسلیمی به بانک مطابقت نداشته باشد، ضمن الزام به جبران خسارت وارده، در حکم کلاهبردار محسوب خواهند شد.</p> <p>تبصره «۱» - حکم این ماده شامل اشخاصی که با عملیات متقالبانه اقدام به اخذ ضمانتنامه بانکی نمایند نیز می‌گردد.</p> <p>تبصره «۲» - بانک مرکزی موظف است ضوابط نحوه جبران خسارت را ظرف مدت ۶ ماه از تصویب این قانون به تصویب هیئت نظارت برساند.</p>	
<p>در کشورهای مختلف در خصوص تقلب در اعتبارات اسنادی دو رویکرد وجود دارد:</p> <p>الف) برخی کشورها تقلب آشکار و سوءنیت حتمی را جهت توقف پرداخت اعتبار اسنادی لازم نمی‌دانند و در صورت ارائه هر دلیلی مبنی بر وقوع تقلب، دادگاه دستور توقف پرداخت را صادر نموده و پس از بررسی موضوع، رأی به پرداخت یا عدم پرداخت وجه اعتبار اسنادی می‌دهد.</p> <p>ب) برخی کشورها تقلب آشکار را جهت توقف پرداخت اعتبار اسنادی لازم می‌دانند، لکن در این کشورها علاوه بر دادگاه، بانک نیز در صورت احراز تقلب از پرداخت خودداری می‌کند. به عبارت دیگر بانک نیز صلاحیت احراز تقلب را داشته و می‌تواند پس از احراز این موضوع عملیات پرداخت اعتبار اسنادی را متوقف کند.</p> <p>در این ماده، قانونگذار از رویه‌ای پیروی کرده است که جهت توقف پرداخت اعتبار اسنادی، تقلب آشکار را لازم دانسته است لکن اختیار احراز این تقلب را صرفاً به دادگاه واگذار کرده و صلاحیتی جهت احراز تقلب برای بانکها قائل نشده است. همچنین علاوه بر شرط وقوع تقلب آشکار، این ماده «احتمال ورود ضرر غیرقابل جبران» را نیز شرط دانسته است؛ در نتیجه اگر وقوع تقلب آشکار اثبات شود لکن ضرر ناشی از آن قابل جبران باشد، صدور دستور موقت ممکن نمی‌باشد.</p> <p>با توجه به موارد فوق‌الذکر، بهتر است در این ماده علاوه بر دادگاه، به بانک نیز اختیار احراز تقلب و توقف پرداخت اعتبار اسنادی داده شود و همچنین عبارت «احتمال ورود ضرر غیرقابل جبران» حذف شود.</p>	

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با توجه به ابهام موجود در استفاده از عبارت «تقلب آشکار» در متن ماده (۱۳۷) لازم می‌نماید به عبارت «در عدم اجرای مفاد قرارداد» به دنبال عبارت مبهم مزبور درج گردد و یا مصادیق «تقلب آشکار» به تعریف درآید.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۳۷) محدودیتی در خصوص صدور دستور موقت توسط مرجع قضایی مبنی بر توقف پرداخت وجه اعتبار اسنادی در نظر گرفته شده است که اولاً اصل ماده زائد است ثانیاً ممکن است در موارد دیگری مثل ورشکستگی یا موارد مشابه الزام به توقف پرداخت باشد لذا نمی‌توان آن را منحصر در تقلب آشکار نمود.	اتاق اصناف
پیشنهاد می‌گردد به منظور حفظ حقوق و منافع بانکها، صدور دستور موقت با ارائه مدارک و دلایلی که نزد مرجع قضایی «ظن وقوع تقلب» را ایجاد می‌نماید، امکانپذیر گردد و نیازی به اثبات «وقوع تقلب آشکار» (موضوع این ماده) نباشد. چرا که احتمال دارد ارائه اسناد مثبت دال بر وقوع تقلب آشکار با روح حاکم بر دادرسی فوری همخوانی نداشته باشد.	بانک تجارت
در ماده (۱۳۷) عبارت «تقلب آشکار» واجد ابهام است. به نظر می‌رسد صدور دستور عدم پرداخت بایستی منحصر به مورد جعلیت خود اعتبار اسنادی گردد.	بانک سامان

ماده (۱۳۸)

دستورالعمل اجرایی مواد (۱۳۴) الی (۱۳۷) این قانون با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت خواهد رسید.

فصل ششم - خدمات بانکی / ماده (۱۳۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با توجه به مفاد تبصره‌های مواد (۱۳۴) و (۱۳۵) و عدم ضرورت صدور دستورالعمل برای مواد (۳۶) و (۳۷)، درج ماده (۱۳۸) اضافی به نظر می‌رسد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
با توجه به وجود تبصره‌های ذیل مواد (۱۳۴) و (۱۳۵) و عدم قابلیت صدور دستورالعمل اجرایی برای مواد (۱۳۶) و (۱۳۷) با توجه به ماهیت کیفی این دو ماده لازم است ماده (۱۳۸) حذف گردد.	بانک سامان

۲. اظهار نظر پیرامون فصل هفتم (مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانکها)

ماده (۱۳۹)

میزان و نحوه ایجاد اندوخته قانونی بانکها طبق دستورالعملی که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، تعیین خواهد شد. اندوخته قانونی از پانزده درصد (۱۵ درصد) سود ویژه سالانه کمتر و از بیست درصد (۲۰ درصد) بیشتر نخواهد بود. وضع اندوخته قانونی تا میزان سرمایه ثبت شده در مرجع ثبت شرکتها الزامی است.

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانکها / ماده (۱۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
می‌دانیم اندوخته قانونی یکی از ابزارهای مالی لازم در جهت استحکام بنیان مالی مؤسسه و تاحدودی ضمانت اجرای تأدیه سپرده‌های تودיעی نزد مؤسسات اعتباری می‌باشد. با توجه به اینکه صندوق ضمانت سپرده بانکی اخیراً تأسیس و یکی از سازمان‌های تضمین‌کننده سپرده‌های مأخوذه بانکها می‌باشد، لذا تعیین حداقل ۱۵ درصد از سپرده‌های تودיעی با توجه به میزان حق عضویت تعیین شده برای مؤسسات جهت پرداخت به صندوق مزبور و علاوه بر آن توجه به ۱/۵ درصد ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول برای تسهیلات اعطایی و ضرورت حبس ۲/۵ درصد از سپرده به‌عنوان نقدینگی روزمره بانکها عملاً هزینه تمام شده پول را برای بانکها افزایش داده و امکان سوددهی آنها را با توجه به فاصله کم نرخ سپرده‌ها به حداکثر نرخ تسهیلات تحت‌الشعاع خود قرار داده است. از این رو پیشنهاد می‌شود در تعیین میزان حداقل نرخ اندوخته قانونی مورد اشاره در ماده (۱۳۹) طرح برای مؤسسات اعتباری تجدیدنظر جدی به‌عمل آید.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
ماده (۱۳۹) ابهام دارد. در این ماده نرخ سپرده قانونی از ۱۵ درصد سود ویژه سالانه کمتر و از ۲۰ درصد بیشتر نخواهد بود. علت این نرخ ثابت ذخیره قانونی چیست؟ با توجه به اینکه سپرده‌های اندوخته به‌صورت هفتگی تغییر می‌کند، چرا باید نرخ سپرده قانونی این‌گونه باشد؟ از طرفی عبارت سود ویژه مندرج در سطر دوم نشان‌دهنده عملکرد سال قبل است نه سال جاری. از طرفی تودیع سپرده‌های قانونی بانکها به میزان ۱۵ درصد الی ۲۰ درصد با توجه به تحمیل هزینه‌های عملیاتی (مثل سود پرداختی به مشتریان، میانگین ۲۰ درصد و هزینه‌های غیرعملیاتی مثل حقوق کارمندان، اجاره هزینه برق و آب و ...) اجحاف به بانکها می‌باشد.	بانک انصار
منظور از سود ویژه معین نشده است، بهتر است که در این مورد از این میزان سود خالص سالانه استفاده شود.	بانک کارآفرین

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانکها / ماده (۱۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مفاد این ماده در خصوص «الزام به وضع اندوخته قانونی از ۱۵ تا ۲۰ درصد سود ویژه سالیانه (به تصویب هیئت نظارت) تا زمانی که اندوخته مزبور به میزان سرمایه ثبت شده برسد»، مغایر با مفاد ماده (۱۴۰) اصلاحیه قانون تجارت مبنی بر «منظور نمودن یک بیستم سود خالص شرکت به عنوان اندوخته قانونی تا زمانی که اندوخته مزبور به یک دهم سرمایه برسد»، می باشد.	بانک ملت
۱. حداقل ۱۵ درصد زیاد است، ۱۰ درصد کافی است. ۲. بیست درصد چه چیزی؟ ۳. ملاک حداقل و حداکثر را قانونگذار بگوید که متناسب با سلامت بانک قابل تغییر است. یعنی برای بانکها می تواند متفاوت باشد.	فتح اله تاری

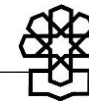
ماده (۱۴۰)

نحوه تهیه و تنظیم صورت های مالی و گزارشگری مالی مؤسسات اعتباری با توجه به استانداردهای تدوین شده توسط مرجع ملی تدوین استانداردهای حسابداری و الزامات نهادهای بین المللی و بانکداری بدون ربا، براساس دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می رسد.

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانکها / ماده (۱۴۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۱۴۰) طرح تصریح گردیده: نحوه تهیه و تنظیم صورت های مالی و گزارشگری مالی مؤسسات اعتباری با توجه به استانداردهای تدوین شده توسط مرجع ملی تدوین استانداردهای حسابداری و الزامات نهادهای بین المللی و بانکداری بدون ربا، براساس دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می رسد. با توجه به آنکه سازمان حسابرسی کشور اقدام به تدوین استانداردهای گزارشگری بانکها می نماید و حسابرسان براساس استانداردهای مذکور به حسابرسی صورت های مالی بانکها می پردازند، لذا ارائه استانداردهایی متفاوت توسط بانک مرکزی ممکن است مشکلاتی را در حسابرسی صورت های مالی بانکها	بانک اقتصاد نوین

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانک‌ها / ماده (۱۴۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ایجاد نماید. بنابراین پیشنهاد می‌گردد در صورت نیاز، تدوین فرمت‌های گزارشگری بانک‌ها با تعامل سازمان حسابرسی و بانک مرکزی صورت پذیرد و یا بانک مرکزی علاوه بر صورت‌های مالی ارائه شده منطبق با استانداردهای سازمان حسابرسی، اطلاعات تکمیلی مورد نیاز خود را از بانک‌ها درخواست نماید. ^۱	
یکی از مشکلات کنونی شبکه بانکی کشور عدم وجود یک سیستم بانکداری متمرکز برای ارائه خدمات کنترلی و گزارشگری مستمر است، توصیه می‌شود که در این طرح، بانک‌ها ملزم به بازسازی زیرساخت‌های Core Banking خود برای ارائه خدمات بروز مطابق با استانداردهای جهانی شوند.	بانک کارآفرین
	بانک مسکن
به ماده (۱۴۰) مراجعه شود.	
با عنایت به اینکه مرجع ملی تدوین استانداردهای حسابداری در کشور سازمان حسابرسی می‌باشد، لذا می‌بایست تهیه و تنظیم صورت‌های مالی بانک‌ها و هرگونه تغییرات در آن با توجه به مبانی نظری و با محوریت سازمان حسابرسی باشد. در این راستا پیشنهاد می‌گردد، تهیه دستورالعمل‌های لازم در این خصوص با مشارکت سازمان حسابرسی به‌عنوان تدوین‌کننده استانداردهای حسابداری صورت پذیرد.	بانک ملت
قانونگذار به صراحت باید بانک مرکزی را مرجع تعیین نحوه تهیه و تنظیم صورت‌های مالی و گزارشگری مالی بداند؛ در غیر این صورت اختیارات در ید یک مجموعه دیگر است ولی بانک مرکزی باید در خصوص شفافیت مالی بانک‌ها پاسخگو باشد. البته می‌توان بانک مرکزی را مکلف به مشاوره یا کسب نظر از سایر مراجع نمود ولی در نهایت اختیار را باید به نهادی داد که باید پاسخگو باشد.	امیرحسین امین آزاد
براساس قانون، سازمان حسابرسی تنها نهاد تعیین‌کننده استانداردهای حسابداری است لذا مرجع ملی تدوین استانداردهای حسابداری که در این ماده از آن نام برده شده است، کدام نهاد است؟	مرتضی الهداد

۱. دریافت اطلاعات توسط بانک مرکزی از بانک‌ها هم‌اکنون نیز در مقاطع زمانی مختلف صورت می‌پذیرد.

ماده (۱۴۱)

کلیه بانک‌ها موظفند گزارش مانده هریک از حساب‌های مذکور در این قانون (سپرده قرض الحسنه، سپرده جاری و انواع سپرده سرمایه‌گذاری)، تسهیلات قرض الحسنه اعطایی به تفکیک موارد مذکور در ماده (۵۷) و سود (زیان) تحقق‌یافته انواع حساب‌های سرمایه‌گذاری را، مطابق با دستورالعملی که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد برای عموم منتشر نمایند. دسترسی به اطلاعات مزبور برای بانک مرکزی باید به تفکیک سپرده‌ها و تسهیلات مشتریان و به صورت برخط امکانپذیر باشد.

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانک‌ها / ماده (۱۴۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
بانک‌ها با توجه به مقررات بورس، باید ضوابط آنجا را نیز رعایت کنند.	فتح اله تاری
در این اطلاع‌رسانی عمومی اطلاعات ارزشمند دیگری که می‌تواند به شفافیت امور کمک کند گنجانده شود نظیر مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها در بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات، تسهیلات اعطایی به تفکیک عقود و سایر اطلاعات.	مرتضی اله داد

ماده (۱۴۲)

میزان استهلاك دارایی‌های منقول و غیرمنقول قابل استهلاك و هزینه‌های تأسیس و توسعه و همچنین میزان اندوخته‌های احتیاطی و ذخایر بانک‌ها با پیشنهاد بانک مرکزی توسط هیئت نظارت تعیین می‌شود.

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانک‌ها / ماده (۱۴۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ماده (۱۴۲) ابهام دارد. زیرا نرخ تسهیلات دارایی‌ها توسط وزارت اقتصادی و امور دارایی تعیین و ابلاغ می‌شود نه بانک مرکزی. از طرفی مدیریت دارایی‌ها بر طبق ماده (۱۲۹) طرح به‌عهده وزارت اقتصادی و امور دارایی گذاشته شده است.	بانک انصار
به جای عبارت «توسط» عبارت «و تصویب» درج گردد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
همواره رویه‌های حسابداری پیشنهادی ازسوی بانک مرکزی می‌بایست در چارچوب استانداردهای حسابداری و سایر قوانین آمره ازجمله قانون مالیات‌های مستقیم باشد، لذا تأکید بر رعایت استانداردهای حسابداری و سایر قوانین آمره می‌بایست در این ماده و سایر مواد قانونی مشابه قید گردد.	بانک ملت
وزارت اقتصاد دارایی باید تعیین کند.	فتح اله تاری

ماده (۱۴۳)

صورت‌های مالی بانک‌ها و گزارش‌های موردنظر بانک مرکزی باید حسب مورد توسط سازمان حسابرسی و یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران که براساس ضوابطی که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، انتخاب می‌شوند، مورد اظهارنظر قرار گیرد.

تبصره- صورت‌های مالی که با رعایت اصول و مقررات ابلاغ شده توسط بانک مرکزی تهیه شده و به تأیید سازمان حسابرسی و یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران رسیده باشد، مورد قبول در کلیه مراجع قانونی از جمله سازمان امور مالیاتی کشور خواهند بود.

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانک‌ها / ماده (۱۴۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
رجوع به ماده (۴۵).	جامعه حسابداران رسمی ایران
از آنجا که بانک‌های دولتی و بانک‌هایی که سهام آنها در شرکت بورس اوراق بهادار ارائه نشده تابع مقررات خود هستند. لذا تبصره «۲» به ماده (۱۴۳) اضافه شود. ماده (۱۴۳) - صورت‌های مالی بانک‌ها و گزارش‌های مورد نظر بانک مرکزی باید حسب مورد توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و فهرست معتمد و مورد تأیید بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار و یا سازمان بازرسی مورد اظهارنظر قرار گیرد. تبصره پیشنهادی- بانک‌های دولتی تابع قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به‌عنوان حسابداران رسمی و بانک‌هایی که سهام آنها در شرکت بورس اوراق بهادار عرضه نشده تابع مقررات خود هستند.	بانک ملی
نقد تبصره «۳» ماده (۱۴۳)- به توضیحات ذکر شده در نقد ماده (۱۴۰) رجوع شود.	امیرحسین امین آزاد
با توجه به سابقه تخلف حسابرسان، مجازاتی برای آنها در قانون لحاظ شود.	فتح اله تازی
بنا به ضوابطی که توسط بانک مرکزی با اخذ نظر مشورتی جامعه حسابداران رسمی ایران به تصویب نظارت می‌رسد مورد اظهارنظر قرار گیرد.	محسن حاجی بابا

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانکها / ماده (۱۴۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
آیا هدف از این ماده، نحوه بازرسی نظارت بانک مرکزی بر صورت‌های مالی بانکها و گزارش‌های آنها می‌باشد؟ اگر هدف چنین باشد، چرا باید ضوابطی برای انتخاب این صورت‌های مالی وجود داشته باشد و این کار نباید با معیارهایی نظیر انتخاب تصادفی صورت مالی نیز انجام شود؟ در تنظیم تبصره این ماده آیا با سازمان امور مالیاتی مشورت انجام گرفته است؟	مرتضی اله داد

ماده (۱۴۴)

مدت و شیوه نگاهداری اوراق و اسناد و دفاتر بانکها به صورت عین یا الکترونیکی و همچنین نحوه تبدیل عین اسناد به عکس، فیلم، اسناد الکترونیکی و یا نظایر آن، به موجب دستورالعملی که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، تعیین خواهد شد. اسنادی که به صورت الکترونیکی ایجاد شده‌اند و همچنین عکس‌ها، فیلم‌ها، اسناد الکترونیکی و نظایر آن در دادگاه‌ها و سایر مراجع قانونی، پس از گذشتن مدت‌های مقرر در دستورالعمل، حکم اصل اسناد را خواهند داشت.

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانکها / ماده (۱۴۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۱۴۴) بهتر است عبارت «برای عین اسناد» بعد از کلمه «دستورالعمل» در جمله پایانی اضافه گردد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
قاعدتاً باید در دستورالعملی که قرار است توسط بانک مرکزی تهیه شود، نحوه اصل تلقی شدن اسناد الکترونیکی تعیین شود. تعیین این مورد در متن قانون ابهام‌زاست.	مرتضی اله داد

ماده (۱۴۵)

هریک از بازرسان قانونی و حسابرسان مستقل بانک‌ها موظفند به محض اطلاع از هر یک از موارد زیر، مراتب را به بانک مرکزی گزارش نمایند:

۱. تخلف از مفاد این قانون و ضوابط اجرایی موضوع آن؛
۲. خودداری بانک از ارائه اطلاعات مورد درخواست بازرسان قانونی و حسابرسان مستقل؛
۳. تخلفاتی که مستوجب اعمال مجازات‌های کیفری باشد؛
۴. تخلفی که مانع از اظهارنظر مقبول حسابرس در خصوص صورت‌های مالی شود.

فصل هفتم - مقررات ناظر بر گزارشگری مالی بانک‌ها / ماده (۱۴۵)	
نظرات و نقدها	اظهارنظر کنندگان
	بانک انصار
	ماده (۱۴۵) فاقد ضمانت اجرایی قوی و مؤثر است.
	بانک رفاه کارگران
	در این ماده اصلح است سهامداران نیز مجاز به اعلام تخلفات به مراجع ذیصلاح بوده و این موضوع طی بندی مستقل به ماده یاد شده اضافه شود.
	بانک ملت
	طبق بند «۴» این ماده، تخلفی که مانع اظهارنظر مقبول حسابرس در خصوص صورت‌های مالی شود، باید توسط حسابرسان مستقل به بانک مرکزی گزارش گردد. لذا با عنایت به اینکه حسابرسان مستقل اولاً لزوماً به دنبال کشف تخلفات واحد مورد رسیدگی نبوده و در مورد صورت‌های مالی تهیه شده براساس استانداردهای حسابداری اظهارنظر می‌نمایند، ثانیاً ممکن است ابعاد تخلف واحد مورد رسیدگی گسترده باشد، لکن با توجه به نبود اثر با اهمیت بر صورت‌های مالی منجر به تعدیل گزارش حسابرس در مقام حسابرس مستقل نگردد، پیشنهاد می‌گردد، در بند «۴» از واژه «موارد عدم رعایت یا عدم توافق» به جای واژه «تخلف» استفاده گردد.
	فتح اله تازی
	چرا فقط این تخلفات را گزارش دهند. هر نوع تخلفی را باید گزارش دهند.

۳. اظهار نظر پیرامون فصل هشتم (شفافیت و پاسخگویی نظام بانکی)

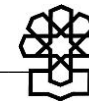
کلیات

فصل هشتم - شفافیت و پاسخگویی نظام بانکی	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. کلیه مواد (۱۴۶) تا (۱۵۰) فصل ۸ به مسئولیت بانک مرکزی است. اگر بناسست لایحه قانون بانک مرکزی در مجلس طرح شود، بهتر است وظایف و مسئولیت‌های بانک مرکزی در آنجا مورد اشاره قرار گیرد.</p> <p>۲. عنوان نظام بانکی در فصل ۸ درست نیست. زیرا نظام بانکی به معنی عام شامل بانک مرکزی، بانک‌های دولتی و خصوصی و نهادهای پولی و مالی غیردولتی و خصوصی و ... است. لذا پیشنهاد می‌شود عنوان مربوطه اصلاح گردد.</p>	بانک انصار
<p>به‌عنوان نکته مثبت طرح می‌توان گفت که در مجموع در این آیین‌نامه تأکید ویژه‌ای بر روی سلامت مالی، شفافیت و نظارت بهینه (مثل تأکید بر ساماندهی مؤسسات اعتباری غیربانکی، استقرار حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسک و ...) سیستم بانکی شده است. در صورت عملی شدن این موارد می‌توان امیدوار بود که سیستم بانکی ایران با بخشی از مشکلات قبلی خود دیگر مواجه نشود.</p>	بانک کارآفرین

ماده (۱۴۶)

بانک مرکزی موظف است استانداردهای لازم برای ثبت، جمع‌آوری و فرآوری داده‌ها و همچنین ضوابط تهیه و انتشار اطلاعات مربوط به عملیات بانک‌ها را ظرف مدت ۶ ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت نظارت برساند. استانداردها و ضوابط مزبور باید به‌گونه‌ای باشد که:

- ثبت صحیح، فوری و جامع داده‌ها مشتمل بر مشخصات مشتریان و کلیه تراکنش‌های مربوط به عملیات و خدمات بانکی به‌صورت یکپارچه تضمین گردد.
- امکان جستجوی سریع و فراخوان ماشینی داده‌ها و اطلاعات فراهم گردد.

- تهیه صورت‌های مالی و انواع گزارش‌های استاندارد مربوط به مدیریت خطر (ریسک)، حاکمیت شرکتی و کنترل داخلی و عملکرد هیئت‌مدیره و هیئت عامل بانک‌ها به‌منظور حصول اطمینان از ثبات و سلامت نظام بانکی کشور میسر شود.

فصل هشتم - شفافیت و پاسخگویی نظام بانکی / ماده (۱۴۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
باید استانداردهایی را قانونگذار تعیین کند که در صورت‌های مالی حتماً افشا شود. حتی دسته‌بندی‌ها مشخص شود (انواع سپرده، انواع کارمزدها به‌ازای فعالیت‌ها و ...)	فتح اله تاری

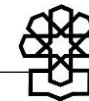
ماده (۱۴۷)

گزارش‌های موضوع بند «۳» ماده (۱۴۶) باید مطابق ضوابط مربوط، توسط بانک‌ها تهیه و منتشر گردد. بانک مرکزی موظف است ترتیبی اتخاذ کند که صورت‌های مالی و سایر گزارش‌های موضوع بند «۳» ماده (۱۴۶) در کوتاه‌ترین فواصل زمانی ممکن (متناسب با نوع گزارش) منتشر گردد.

ماده (۱۴۸)

بانک مرکزی موظف است کلیه بانک‌ها را از نظر پایبندی به قانون، شاخص‌های ثبات و سلامت بانکی و پاسخگویی به مشتریان، سهامداران و سایر ذینفعان و حفظ منافع و حقوق قانونی آنان، آموزش و توجیه مدیران، کارکنان و مشتریان و سایر مواردی که به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، رتبه‌بندی (امتیازدهی) نموده، نتایج را به‌صورت ادواری منتشر نماید.

فصل هشتم - شفافیت و پاسخگویی نظام بانکی / ماده (۱۴۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تبصره ماده (۹۸) و ماده (۱۴۸) طرح به موضوع رتبه‌بندی بانک‌ها توسط بانک مرکزی و انتشار نتایج به صورت ادواری می‌پردازد. بانک‌های مرکزی در نقاط مختلف جهان، رتبه‌بندی بانک‌ها را با هدف استفاده داخلی و منظور ابزاری جهت نظارت بر بانک‌ها و اطمینان از ثبات و سلامت نظام بانکی انجام می‌دهند. لکن با توجه به اینکه بانک‌های مرکزی مسئولیت نظارت بر فعالیت بانک‌ها را برعهده دارند، نتایج رتبه‌بندی بانک‌ها را منتشر نمی‌سازند. زیرا افشای رتبه پایین بانکی توسط بانک مرکزی ضمن آنکه ممکن است در درجه اول صلاحیت نظارتی بانک مرکزی را مورد سؤال قرار دهد، موجب بی‌اعتمادی عموم مردم به نظام بانکی خواهد شد که با هدف اولیه این قانون در ماده (۱) که تأمین ثبات و سلامت نظام پولی و بانکی کشور است در تعارض خواهد بود. به عبارت دیگر، بانک مرکزی در هر کشوری می‌بایست ضمن نظارت دقیق و کامل بر فعالیت بانک‌ها، با اطمینان بخشیدن به مردم در خصوص سازوکارهای نظارتی به کار گرفته شده، اعتماد آنها را نسبت به بانک‌هایی که تحت نظارت این بانک فعالیت می‌نمایند، جلب نماید.	بانک اقتصاد نوین
ترتیبی اتخاذ گردد تا راهکارهای اعتراض بانک‌ها به نحوه رتبه‌دهی (امتیازدهی) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به منظور رسیدگی به موضوع (ازسوی هیئت نظارت) تبیین گردد.	بانک توسعه تعاون
به توضیحات ذکر شده در نقد تبصره ماده (۹۸) رجوع شود.	امیرحسین امین آزاد
دوره‌های انتشار باید مشخص شود.	فتح اله تاری
لزومی به نظر نمی‌رسد که بانک مرکزی کار اعتبارسنجی و رتبه‌دهی بانک‌ها را انجام دهد. اعتبارسنجی می‌تواند توسط مؤسسات خصوصی انجام شود و بانک مرکزی بر تدوین شاخص‌های ارزیابی نظارت داشته باشد. وجود چند مؤسسه اعتبارسنجی می‌تواند به دقت ارزیابی‌ها کمک نماید. چنانچه یک بانک با ارزیابی یک مؤسسه شکست بخورد مطمئناً آن مؤسسه هم در میان سایر شرکت‌های رتبه‌سنجی تنزل خواهد داشت و مرجعیت خود را از دست می‌دهد. بنابراین پیشنهاد می‌شود بانک مرکزی تنها بر شاخص‌های مورد ارزیابی نظارت داشته و امر اعتبارسنجی را به شرکت‌های خصوصی واقعی واگذار نماید.	مرتضی اله داد

ماده (۱۴۹)

بانک مرکزی می‌تواند به منظور تضمین همکاری بانک‌ها در ثبت داده‌ها از ابزارهای انگیزشی همچون توسعه یا محدود کردن مجوز ارائه خدمات بانکی، مجوز ایجاد شعبه و اعمال محدودیت در تراکنش‌های بین‌بانکی بهره‌گیرد.

فصل هشتم - شفافیت و پاسخگویی نظام بانکی / ماده (۱۴۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
آن بخش از ماده (۱۴۹) که در جهت استفاده مثبت از ابزارهای انگیزشی از جمله توسعه ارائه خدمات می‌باشد موضوع قابل تقدیر است که در طرح آمده است. اما آنجایی که در اثر خطاهای مدیران و تصمیمات نادرست آنان استفاده از این‌گونه ابزارها در جهت محدود کردن ارائه خدمات رایج در مؤسسه می‌باشد، به نوعی تنبیه مشتریان و استفاده‌کنندگان از خدمات محسوب شده و نمی‌بایست با تنبیه مشتریان مؤسسه اعتباری خطاکار را تنبیه نمود. بایستی ابزارهای دیگری در این زمینه مورد استفاده قرار گیرد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
به جای «بهره‌گیرد» عبارت «استفاده نماید» درج شود.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
نوع اقداماتی که بانک مرکزی در این زمینه می‌تواند انجام دهد، باید به‌طور شفاف در قانون تصریح شود. استفاده از یک مثال برای این کار صحیح نیست و راه را برای برخوردهای سلیقه‌ای و اعطا یا ابطال مجوزهایی خلاف رویه‌های معمول، باز می‌کند.	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۰)

بانک مرکزی موظف است ظرف مدت یک‌سال پس از ابلاغ این قانون، ضوابط و شاخص‌های مورد نیاز برای سنجش عملکرد مدیران و کارکنان مؤثر بانک‌ها را تدوین و پس از تأیید هیئت نظارت، به بانک‌ها ابلاغ نماید. ضوابط مزبور باید مشتمل بر چگونگی انتشار نتایج باشد.

فصل هشتم – شفافیت و پاسخگویی نظام بانکی / ماده (۱۵۰)	
نظرات و نقدها	اظهاری نظر کنندگان
به توضیحات ذکر شده در نقد تبصره ماده (۹۸) رجوع شود.	امیرحسین امین آزاد
اضافه شود: ... و به اتاق بازرگانی ابلاغ نماید و در رسانه‌های اقتصادی نیز منتشر نماید.	محسن حاجی بابا
تعریف کارکنان مؤثر بانک‌ها چیست؟	مرتضی اله داد

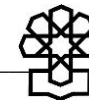

۴. اظهار نظر پیرامون فصل نهم (نظارت)

کلیات

فصل نهم - نظارت	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>در فصل‌های نهم و دهم طرح تحت عنوان‌های «نظارت» و «مقررات انتظامی و کیفری» به برخی ارکان نظیر شورای فقهی، هیئت نظارت و هیئت‌های رسیدگی به تخلفات انتظامی (شامل هیئت بدوی و هیئت تجدیدنظر) اشاره شده است. به نظر می‌رسد قانون بانکداری از قانون بانک مرکزی می‌بایست تفکیک شده و ارکان نظارتی و سیاستگذاری در نظام بانکی در قانون بانک مرکزی دیده شوند. ضمناً لازم است در قانون بانک مرکزی وظایف نظارتی بانک مرکزی و ساختار نظارتی مربوطه به‌طور صریح عنوان می‌گردد. در طرح ارائه شده در هیچ یک از مواد قانونی به نقش نظارتی بانک مرکزی اشاره صریحی نشده است. همچنین در قانون بانک مرکزی، در فصل جداگانه می‌بایست به سیستم پرداخت و ابزارهای آن پرداخته شود.</p>	بانک اقتصاد نوین
<p>فصل ۹ طرح مربوط به نظارت است. نظارت دارای دو بُعد برون و درون‌سازمانی است. بُعد برون‌سازمانی نظارت در بانک‌ها اشاره به نظارت بانک مرکزی بر سیاست‌های کلان و بخشنامه‌های ابلاغی دارد و همچنین نظارت بانک مرکزی بر کلیه عملکرد بانک‌ها و همچنین کلیه فعالیت‌ها و خدمات بانکی و نظرات شرعی. در حالی که بُعد درون‌سازمانی نظارت در بانک‌ها اشاره به نظارت داخلی بانک‌ها بر فعالیت‌ها و خدمات نظارت شرعی و اداری و همچنین نظارت انتظامی دارد. در مواد مربوط به فصل ۹ این تفکیک مورد توجه قرار نگرفته است. اگر بناست که به نظارت درون‌سازمانی توجه شود، لازم است موارد نظارت برون‌سازمانی مثل نظارت بانک مرکزی بر اهداف و سیاست‌های کلان و دستورالعمل‌های ابلاغی نظارت بانک مرکزی بر عملکرد کلیه بانک‌ها، نظارت بانک مرکزی بر کلیه فعالیت‌ها و عملیات و خدمات بانکی و ... مثل مواد (۱۵۱)، (۱۵۳)، (۱۵۴)، (۱۵۵) و (۱۵۷) حذف گردد و در قسمت نظارت بانک مرکزی در قانون مربوط درج گردد. آنچه که در این فصل باید مورد توجه قرار گیرد، نظارت شرکتی می‌باشد و لازم است کلیه اصول و ضوابط نظارت در حوزه حاکمیت شرکتی به‌طور دقیق در قانون مورد تصریح قرار گیرد. هدف غایی از نظارت حاکمیت شرکتی تحقق ثبات و سلامت بانکی است و استقرار یک نظام سالم پولی و سالم مستلزم استقرار حاکمیت شرکتی در عرصه فعالیت‌ها و عملیات و خدمات بانکی می‌باشد. بدیهی است که استقرار نظام حاکمیت شرکتی بدون استقرار نظارت‌ها در حوزه داخلی، ریسک، پولشویی، شرعی، حسابرسی، انتصابات، نظام جبران</p>	بانک انصار

فصل نهم - نظارت	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>خدمات، عملکرد هیئت‌مدیره، هیئت عامل و مدیرعامل، ارزش‌های سازمانی و منشور رفتاری، سیاست‌های کلیدی در ارتباط با کفایت سرمایه و ... ممکن و میسر نخواهد بود. نظارت بر اهداف راهبردی و چارچوب حاکمیت شرکتی از جمله نظارت‌های مهم است که باید مورد دقت و توجه قرار گیرد.</p>	
<p>۱. با عنایت به وظایف و اختیارات شورای سیاست‌گذاری نظارت و همچنین شورای پول و اعتبار، به نظر می‌رسد که تداخل وظایف ذاتی این مراجع محتمل باشد و در فرآیند اجرا و اعمال نظارت عالی‌ه شبکه بانکی را دچار سردرگمی نماید؛ از این رو پیشنهاد می‌گردد وظایف به تفکیک ذکر شود.</p> <p>۲. به نظر می‌رسد وظایف و اختیارات شورای فقهی با هیئت نظارت تعارض، تداخل یا تزامم داشته باشد که می‌بایست به‌طور دقیق در هنگام تعیین ابزارها و خدمات بانکی، نظر شورای فقهی بانک مرکزی حاکم باشد.</p>	بانک توسعه تعاون
<p>از آنجایی که بخش نظارت (بندهای «۱۵۱» تا «۱۶۹» به تشریح ارکان نظارتی کلان بانکداری، شامل شورای فقهی و هیئت نظارت به همراه مصادیق تخلف و مجازات‌های مربوطه پرداخته، بانک مرکزی را مکلف به تهیه دستورالعمل‌های لازم نموده است، همچنین به‌لحاظ اشاره صریح به موضوع رعایت مجموعه مقررات و ضوابط مرتبط با مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم در ماده (۱۶۲) به همراه بند «۴» از ماده (۱۵۵)، به نظر می‌رسد پیش‌نویس مورد بحث حداقل انتظارات مدنظر را برآورده می‌نماید. شایان ذکر است اجرای صحیح قانون مذکور مشروط بر آن است که دستورالعمل‌های تنظیمی توسط بانک مرکزی علاوه بر جامع و کامل بودن، تعریف مناسبی از ساختارهای لازم را نیز ارائه دهند، لذا به نظر می‌آید اعمال نظرات فنی و کارشناسی تمامی بانک‌ها در تهیه دستورالعمل‌های اجرایی نیز مثمرتر خواهد بود.</p>	بانک ملت
<p>طرح پیشنهادی در مورد بانک‌هایی که مجوز دارند، نظارت و مجازات‌هایی را در نظر گرفته است. اما در مورد مؤسسات و تعاونی‌های مالی و اعتباری که در حال حاضر فعالیت گسترده‌ای بدون اخذ مجوز در بازار پول دارند، در نظر نگرفته است.</p> <p>در این طرح، وظیفه خاصی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران محول نشده است که در صورت تخلف، مجازات شوند.</p>	اکبر کشاورزبان

ماده (۱۵۱)

به منظور حصول اطمینان از اجرای دقیق عملیات بانکی بدون ربا در نظام بانکی کشور، شورای فقهی متشکل از رئیس کل (یا قائم مقام) و معاون (یا مدیرکل) حقوقی بانک مرکزی، پنج فقیه (مجتهد متجزی در حوزه فقه معاملات و صاحب نظر در مسائل پولی و بانکی)، یک حقوقدان و یک اقتصاددان آشنا به مسائل پولی و بانکی، جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی و اظهار نظر نسبت به رویه ها و ابزارهای رایج، شیوه های عملیاتی، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، بخشنامه ها، قراردادها و نحوه اجرای آنها، از جهت انطباق با اهداف و احکام این قانون، در بانک مرکزی تشکیل می شود. اعضای غیرموظف شورا با حکم رئیس کل برای مدت هفت سال منصوب می شوند. صلاحیت فقهی مجتهدان عضو شورا به تأیید اکثریت فقهای شورای نگهبان خواهد رسید. عزل آنان نیز صرفاً پس از اعلام عدم صلاحیت علمی هریک از مجتهدان عضو شورا توسط اکثریت فقهای شورای نگهبان، ممکن خواهد بود.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>ماده (۱۵۱) از چند جهت نیاز به اصلاح دارد.</p> <p>۱. واژه فقیه و مجتهد بی جهت تکرار شده است.</p> <p>۲. مرجع پیشنهاد اعضای فقهی مبهم است باید مشخص شود.</p> <p>۳. واژه اهداف می تواند محل مناقشه شود بهتر است از واژه موازین اسلام که چندین مرتبه در قانون اساسی تکرار شده و شورای نگهبان با آن مأنوس است استفاده شود.</p> <p>۴. احراز انطباق بسیار مشکل است بنابراین بهتر است از اصطلاح رایج عدم مغایرت که شورای نگهبان با آن مأنوس است استفاده شود.</p> <p>متن ماده به صورت زیر اصلاح گردد:</p>	<p>مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی</p>

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>به منظور اجرای اصل چهارم قانون اساسی و حصول اطمینان از اجرای صحیح عملیات بانکی بدون ربا در نظام بانکی کشور، شورای فقهی متشکل از رئیس کل (یا قائم مقام) و معاون (یا مدیرکل) حقوقی بانک مرکزی، پنج مجتهد متجزی در حوزه فقه معاملات و صاحب نظر در مسائل پولی و بانکی (به پیشنهاد فقهای شورای نگهبان)، یک حقوقدان و یک اقتصاددان آشنا به مسائل پولی و بانکی، جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی و اظهار نظر نسبت به رویه‌ها و ابزارهای رایج، شیوه‌های عملیاتی، آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، قراردادهای و نحوه اجرای آنها، از جهت انطباق (عدم مغایرت) با موازین اسلام (موازین فقهی) و احکام این قانون، در بانک مرکزی تشکیل می‌شود.</p> <p>تبصره - اعضای غیرموظف شورا با حکم رئیس کل برای مدت هفت سال منصوب می‌شوند. عزل یا برکناری اعضای فقهی شورا صرفاً با فوت یا استعفا یا پس از اعلام عدم صلاحیت هریک از آنان توسط فقهای شورای نگهبان، ممکن خواهد بود.</p>	
<p>ماده (۱۵۱) اشاره به چگونگی تشکیل شورای فقهی به منظور اطمینان از اجرای دقیق عملیات بانکی بدون ربا دارد، با توجه به اینکه کلیه قوانین از جمله قوانین مصوب در امور بانکی به تصویب شورای محترم نگهبان می‌رسد، لذا حجم آیین‌نامه‌ها و مقررات مصوب در بانک مرکزی که از تعداد زیادی برخوردار نیست در مقایسه با ترکیب اعضای شورای فقهی این سؤال را مطرح می‌سازد که آیا در اعلام نظر در مفاد مقررات و آیین‌نامه‌ها از دیدگاه فقهی آیا نظرات مختلفی هم می‌تواند وجود داشته باشد. علی‌الاصول مجتهدین علوم فقهی اشراف کاملی به نظرات متعدد اعلامی در منابع فقهی دارند و از این رو اعلام نظر یک نفر فقیه و احتیاطاً دو یا سه نفر از آنان کافی به نظر می‌رسد و از این رو تعیین تعداد پنج نفر در چنین امری جالب توجه به نظر می‌رسد. ضمن آنکه در این ماده مشخص نگردیده است که پیشنهاد عضویت اعضای فقیه و صدور حکم آنان از سوی چه مرجعی است و اعضا غیرموظف کدامند؟</p>	<p>کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی</p>
<p>- وظایف شورای فقهی به نحو روشن و مشخص ذکر نشده است و ابهاماتی در این خصوص وجود دارد. به دلیل گستردگی عنوان «نظام بانکی» و مفهوم «نظارت»، منظور از «نظارت بر عملکرد نظام بانکی» چیست؟</p> <p>- بیان شده است که شورای فقهی باید بر انطباق با اهداف این قانون اظهار نظر نماید. طبق ماده (۱) اهداف این قانون عبارت است از: «تأمین ثبات و سلامت نظام بانکی، «استقرار نظام بانکداری بر مبنای حق و عدل»، «کارآمدسازی تأمین مالی» و... همان طور که مشخص است گستره اهداف قانون وسیع است و روشن است که شورای فقهی با ترکیب ارائه شده توان و تخصص چنین نظارت و اظهار نظری را ندارد. لذا دایره اظهار نظر شورای فقهی باید مشخص و تبیین گردد.</p>	<p>اتاق اصناف</p>

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- سازوکار حل و فصل اختلاف تبیین نشده است. به عنوان مثال اگر یک دستورالعمل شورای پول و اعتبار را شورای فقهی رد کند و مجدداً اصلاح شود ولی مورد اختلاف کماکان باقی بماند چه می شود؟</p>	
<p>با توجه به مفاد این ماده، پیشنهاد می نماید نماینده بانکها در شورای فقهی با توجه به آشنایی بیشتر آنان به مشکلات نظام بانکی به ترکیب اعضا اضافه شود.</p>	بانک رفاه کارگران
<p>۱. شورای فقهی پیشنهادی در این طرح اگر چه به نظر طراحان آن، از جمله نقاط قوت طرح شناخته می شود و از نظر آنان ضامن اسلامیت نظام بانکی است، اما باید گفت به دلیل اینکه این طرح به تحول ساختاری نپرداخته و عملاً ساختارهای نظارتی تخصصی، مورد توجه واقع نشده، نظارت فقهی چندان کارساز نخواهد بود. بیم آن می رود با ادامه ناکارآمدی نظام پولی و بانکی به دلیل حلقه های مفقوده و مشکلات ساختاری، به تدریج این امید به یاس تبدیل شود و خود به خود شورای فقهی هم مقصر این ناکارآمدی به حساب آید. در چند سال اخیر نیز بانک مرکزی از شورای فقهی نه به طور رسمی بلکه به عنوان مرجع مشورتی بهره برده، اما عملاً کار به جایی نرسیده و این شورا کم فروغ نشان داده شده است. شایان ذکر است، مشکلات اسلامی سازی نظام پولی و بانکی، لزوماً از طریق فقه متعارف که به طور عمده به روابط حقوقی مبتنی بر احکام شرعی در عقود بانکی تمرکز کرده، حل نشده و نخواهد شد. باید نگرش از چارچوب علم اقتصاد متعارف به چارچوب اقتصاد اسلامی از یک سوی و از محدوده احکام اولیه به احکام ثانویه با محوریت مصالح نظام از سوی دیگر، متمرکز شود.</p> <p>۲. در خصوص ماده (۱۵۱) اولاً اعضای موظف و غیرموظف شورا مشخص نیست لذا امکان تعیین اینکه منظور از اعضای غیرموظف کدام هستند وجود ندارد. ثانیاً مرجع صدور حکم انتصاب عضو حقوقدان و مجتهدان عضو شورا و مرجع عزل ایشان مشخص نمی باشد.</p>	بانک سامان
<p>در ماده (۱۵۱)، تشکیل یک «شورای فقهی» متشکل از رئیس کل و معاون حقوقی بانک مرکزی و پنج فقیه که صلاحیت فقهی شان باید به تأیید شورای نگهبان برسد و یک اقتصاددان، پیش بینی شده است. وظیفه این شورا حصول اطمینان از اجرای دقیق عملیات بانکی بدون ربا در نظام بانکی کشور است. تشکیل این شورا پیش از این هم مطرح شده بود اما نکته ای که وجود داشت، نقش مشورتی این شورا بود و تصمیمات آن جهت مشورت به بانک مرکزی اعلام می شد، طبق طرح حاضر «مصوبات شورای فقهی لازم الرعایه» است.</p>	بانک سرمایه

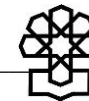
فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در تفکیک اعضا بیان نگردیده چه تعداد از اعضا غیرموظف و چه تعداد موظف هستند.	بانک قرض الحسنه مهر ایران
<p>در این ماده طرح به تفصیل، نهادی به نام شورای فقهی و صلاحیت‌ها و اختیارات آن مورد توجه قرار گرفته است. در خصوص این شورا با وجود رویکردهای متفاوتی که در خصوص جایگاه و اختیارات شورای فقهی در عرصه مطالعات پولی و بانکی ایران وجود دارد، همگان بر ضرورت وجود نظارت شرعی در سیستم بانکداری اسلامی کشورمان اذعان دارند و بدیهی است که بانکداری اسلامی برای عملیاتی شدن به این نظارت شرعی نیاز مبرمی دارد. اما آنچه میان صاحب‌نظران محل اختلاف جدی است، حدود صلاحیت و رویکرد و اختیارات شورای فقهی است. به‌طور منطقی مجموعه شبکه بانکی کشور تأکید دارد تا شورای فقهی تحت نظر بانک مرکزی صرفاً به‌عنوان یک مشاور و نهاد پژوهشی ایفای نقش کند. زیرا در حوزه بانکداری آنچه مورد نیاز است نه شورایی با اختیاراتی فراتر از نقش بانک مرکزی که اساساً تحقیقات هدفمند و عمیق فقهی است که به‌صورت پویا پاسخگوی نیازهای روز باشد. ولی در این طرح علاوه بر تعلق اکثریت اعضای شورای فقهی به فقها در ماده (۱۵۱) طرح، به لازم‌الرعایه بودن مصوبات شورای فقهی و نظارت بانک مرکزی بر حسن اجرای مصوبات شورا تأکید شده است و عجیب‌تر آنکه ضوابط حاکم بر این شورا و کیفیت نظارت آن، به‌موجب دستورالعمل مصوب خود شورا تعیین خواهد شد. با این وصف در یک جابجایی وظایف، نه تنها شورای فقهی نهادی در خدمت بانک مرکزی نخواهد بود، بلکه بانک مرکزی به خدمت شورای فقهی در خواهد آمد. همچنین در ماده (۱۵۲) طرح، یک شأن قانونگذاری برای شورای فقهی قائل گردیده است و این درحالی است که مطابق قانون اساسی، قانونگذاری از وظایف انحصاری مجلس شورای اسلامی است و وظیفه انطباق قوانین مصوب مجلس با شرع برعهده فقهای شورای نگهبان است. بنابراین اینکه نهادی ذیل بانک مرکزی ایجاد شود که شأن قانونگذاری داشته باشد و یا شأن انطباق مقررات با شرع مقدس اسلام، به معنای تخطی از قانون اساسی است. لذا حتی قانون اصلاح نظام بانکی نیز نمی‌تواند صلاحیت‌هایی مغایر با قانون اساسی برای یک نهاد خلق نماید. در متن این ماده طرح پیشنهادی نیز، اعضای فقیه شورای فقهی باید به تأیید فقهای شورای نگهبان برسند؛ درحالی که حتی شورای نگهبان نیز رأساً اختیار وضع مصوبه و قانون ندارد و صرفاً پس از آنکه مجلس به این وظیفه انحصاری خود به‌موجب قانون اساسی عمل نمود، شورای نگهبان انطباق مصوبات مجلس و نه مصوبات خود را با شرع بررسی کرده و اعلام نظر می‌نماید. بنابراین نمی‌توان به‌موجب قانون عادی، صلاحیت‌هایی مشابه و حتی بالاتر از شورای نگهبان برای یک نهاد ایجاد کرد و این روش مغایر با قانون اساسی است.</p>	بانک مسکن

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تشکیل شورای فقهی بانک مرکزی با ساختار و وظایف پیشنهاد شده در طرح مذکور، به دلایلی همچون اضافه شدن این شورا به عنوان یکی از ارکان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ^۱ فراتر رفتن از جنبه مشورتی و ورود به حوزه تصمیم‌گیری و اجرایی، عدم ضرورت منصوب شدن اعضای شورا از سوی مقام معظم رهبری، ابهام در ساختار پاسخگویی و دوره مأموریت اعضای شورا (دوره نسبتاً طولانی هفت‌ساله) و نیز نحوه عزل اعضای شورا و... دارای ابهامات و نقایص جدی می‌باشد.	بانک ملت
ماده (۱۵۱) این طرح مربوط به تشکیل یک شورای فقهی است که قبلاً از جایگاه مشورتی برخوردار بوده و در این طرح به یکی از ارکان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تبدیل شده و ماده (۱۵۲) نیز تصریح می‌کند که رئیس کل بانک مرکزی موظف به اجرای تصمیم‌های شورای مذکور است. این امر منجر به تعداد مراجع تصمیم‌گیری و نظارتی شده و عملاً استقلال بانک مرکزی را تحت الشعاع قرار داده و در نهایت منجر به ایجاد عدم مسئولیت‌پذیری در نظام بانکی خواهد شد.	بانک ملی
همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شد، چنانچه شورای فقهی به عنوان یکی از ارکان بانک مرکزی تعریف شود در این صورت بانک‌ها با تعداد مراجع تصمیم‌گیری مواجه خواهند شد. پیشنهاد: شورای فقهی صرفاً جنبه مشورتی (از لحاظ مطابقت با شریعت) داشته باشد.	
در این ماده با توجه به اینکه علاوه بر انطباق با شرع، انطباق کلیه رویه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل و قراردادهای سیستم بانکی و نحوه اجرای آن با احکام این قانون به عهده شورای فقهی قرار گرفته لذا بهتر است تعداد حقوقدانان و اقتصاددانان آشنا به مسائل پولی و بانکی مساوی تعداد فقها باشند تا در زمان اجرای وظایف و اظهار نظر بخش انطباق با قانون مغفول نماند. ضمناً با توجه به بلاعزل بودن اعضای شورای فقهی تعیین مدت هفت سال برای تصدی زیاد به نظر می‌رسد و در عین حال عزل فقهای عضو شورا موکول به نظر اکثریت فقهای شورای نگهبان شده است که به دلیل مشغله کاری شورای نگهبان عملاً متعذر خواهد بود و با توجه به اینکه در خصوص عزل سایر اعضا نظر شورای نگهبان موضوعیت ندارد، لذا مشخص نمی‌باشد عزل آنان چگونه صورت خواهد یافت.	معاونت حقوقی بانک کشاورزی

۱. طبق ماده (۱۵۲) طرح مذکور، مصوبات شورای فقهی لازم‌الرعایه است و رئیس کل بانک مرکزی علاوه بر عضویت در شورای مذکور بر حسن اجرای مصوبات این شورا نظارت می‌کند.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>ارکان نظام بانکی در این قانون به صورت شفاف مشخص نشده است. به نظر می‌رسد به جای ۵ فقیه، وجود حداکثر سه فقیه در شورای فقهی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (که جزء ارکان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هم نباشد) کفایت می‌کند. به دلیل اینکه در تصمیم‌گیری فقهی با اصول فقهی حاکم، اختلاف اساسی وجود ندارد و اگر هم اختلافی باشد، با مراجعه به آرای سایر فقها می‌توان آن را مرتفع نمود. در این شورا وجود حقوقدان (حداقل ۲ نفر)، اقتصاددان اسلامی (حداقل ۳ نفر)، کارشناس عالی بانکداری مسلط به امور اجرایی (حداقل ۳ نفر) ضروری است تا مسائل به‌خوبی تبیین شده و با مبانی اقتصاد اسلامی و فقهی؛ منجر به ارائه راهکار یا محصولات و خدمات مالی اسلامی برای رشد و توسعه اقتصادی کشور شود.</p>	اکبر کشاورزبان
<p>جایگاه این ماده در قانون بانک مرکزی است مگر اینکه مجموعه نظارتی بانک مرکزی را مستقل از بانک مرکزی فرض نماییم.</p>	امیرحسین امین آزاد
<p>۱. «یک حقوقدان و یک اقتصاددان آشنا به مسائل پولی و بانکی»: تعداد خبرگان و متخصصان بانکی باید بیشتر باشد تا زوایای هر تصمیم فقهی شکافته شده و بعد تصمیم‌گیری شود.</p> <p>۲. اعضای غیرموظف چه کسانی هستند؟ ضوابط آنها چیست؟ چه کسی آنها را عزل می‌کند؟</p> <p>۳. نحوه رأی‌گیری تشکیل جلسات و... را قانونگذار تعیین کند.</p>	فتح اله تازی
<p>چرا تأیید صلاحیت فقهی شورای فقهی به شورای نگهبان واگذار شده است؟ شورای نگهبان خود دارای شرح وظایف گسترده‌ای است که افزودن بار کاری این شورا، با توجه به تداوم روند نظارت بر صلاحیت فقهی در دوران مأموریت هفت‌ساله، منطقی نیست و قاعدتاً بهتر است مراجع ذیصلاح دیگری برای این کار تعیین شوند؛ ضمن اینکه تأیید فقهای مذکور توسط شورای نگهبان اصل تفکیک قوا را زیر سؤال می‌برد. همچنین به همان اندازه که وجه فقهی فعالیت‌های بانکی اهمیت دارد وجه اقتصادی آن نیز حائز اهمیت است. لذا حضور اقتصاددانان و حقوقدانان نیز به نسبت فقها باید در این ماده تقویت شود.</p>	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۲)

مصوبات شورای فقهی لازم‌الرعایه است. رئیس کل بانک مرکزی بر حسن اجرای مصوبات این شورا نظارت می‌کند.

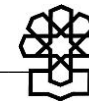
فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۲)	
نظرات و نقدها	اظهاری نظر کنندگان
<p>۱. برای موافقت شورای نگهبان باید قید شود که در حدود و اختیارات باشد.</p> <p>۲. لازم است نحوه رأی‌گیری در شورای فقهی در قانون تصریح شود.</p> <p>متن ماده به‌صورت زیر اصلاح گردد:</p> <p>مصوبات شورای فقهی در حدود و اختیارات شورای فقهی با رأی اکثریت فقها بوده و لازم‌الرعایه است. رئیس کل بانک مرکزی بر حسن اجرای مصوبات این شورا نظارت می‌کند.</p>	<p>مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی</p>
<p>مواد (۱۵۲) و (۱۵۳) دال بر آن است که قانونگذار قصدی در صراحت نظر برای مشخص نمودن ریاست و مدیریت جلسه را برعهده بالاترین مقام مسئول بانک مرکزی ندارد و از این رو اعلام نظر در این زمینه را برعهده خود شورا که فقهای آن حائز اکثریت نفرات در شورا هستند و اگذار نموده است!!</p> <p>اگر در مجلس محترم شورای اسلامی نحوه اداره جلسات با توجه به آیین‌نامه‌ای است که نمایندگان محترم آن را تدوین و تصویب نموده‌اند، به‌لحاظ آن است که مجلس محترم یکی از قوای اصلی حکومتی و مستقل از سایر قواست، درحالی‌که باید شورای فقهی را بخشی از مجموعه کلی بانک مرکزی دانست و نباید سازمانی مستقل از آن فرض نمود. چنانچه در ترکیب شورای نظارت مورد اشاره در ماده (۱۵۴) این رویه ملحوظ نظر قرار گرفته است.</p>	<p>کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی</p>
<p>در صورت موافقت با پیشنهاد ارائه شده مبنی بر اینکه شورای فقهی جنبه مشورتی داشته باشد این ماده حذف می‌شود.</p> <p>ماده (۱۵۲) حذف شود.</p>	<p>بانک ملی</p>
<p>مصوبات شورای فقهی از نظر فقهی لازم‌الرعایه است.</p>	<p>محسن حاجی بابا</p>

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مصوبات شورای فقهی در این ماده بدون هیچ قیدی لازم‌الرعایه دانسته شده است که محل اشکال است و بانک مرکزی را به مجری سیاست‌های این شورا با اکثریت فقها بدل خواهد ساخت و به‌نظر می‌رسد استقلال بانک مرکزی را دچار خدشه خواهد ساخت. در واقع شورای فقهی حق اظهار نظر و انطباق مصوبات بانک مرکزی با شرع را دارد. نقش این شورا باید سلبی باشد و موارد خلاف شرع را تعیین نماید. همچنین در این ماده عملاً رئیس بانک مرکزی در جایگاه دوم و پس از شورای فقهی قرار گرفته است که این موضوع شدیداً به استقلال بانک مرکزی ضربه می‌زند. عدم استقلال بانک مرکزی به معنای تأثیرپذیری سیاست‌های سایر نهادها می‌باشد و به‌نظر می‌رسد که اصل تفکیک قوا را زیر پا می‌گذارد.	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۳)

نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای فقهی و کیفیت نظارت آن، به‌موجب دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورای فقهی می‌رسد.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
منظور از کیفیت را باید قانونگذار تعیین کند.	فتح اله تازی
از آنجایی که طبق ماده (۱۵۲) این شورا جایگاه بالایی در نظام سیاستگذاری پولی کشور دارد، باید دستورالعمل نحوه برگزاری و اداره این شورا توسط مقام بالاتری تدوین شود. زیرا نحوه تصمیم‌گیری در این شورا بر رویه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها مؤثر است. اینکه دستورالعمل تشکیل جلسات توسط خود این شورا تعیین شود اکیداً نادرست است.	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۴)

به منظور حصول اطمینان از سلامت نظام بانکی، جلوگیری از قرار گرفتن بانک‌ها در معرض مخاطرات غیرمجاز و حفظ حقوق سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان، هیئت نظارت با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

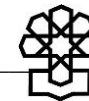
۱. رئیس کل بانک مرکزی یا قائم‌مقام وی به‌عنوان رئیس هیئت؛
۲. معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی؛
۳. معاون نظارتی بانک مرکزی؛
۴. چهار اقتصاددان یا متخصص امور مالی آشنا به مسائل بانکداری اسلامی به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی و تأیید رئیس‌جمهور؛
۵. دبیرکل کانون بانک‌ها؛
۶. دادستان کل کشور یا معاون وی.

سایر معاونان یا مدیران بانک مرکزی، حسب ضرورت با دعوت رئیس هیئت و بدون حق رأی در جلسه حضور می‌یابند.

تبصره «۱»- مدت مأموریت اعضای مذکور در بند «۴»، هفت سال بوده و در طول دوره قابل عزل نیستند. در صورت تغییر رئیس کل بانک مرکزی یا انقضای مدت مأموریت اعضای مذکور، حداکثر نیمی از آنان به قید قرعه قابل تغییر می‌باشند. افراد مورد نظر باید واجد صلاحیت‌های مذکور در ماده (۳۹) این قانون بوده و دو سال قبل و بعد از اشتغال در هیئت نظارت هیچ‌گونه رابطه سهامداری، مدیریتی، اجرایی، وکالتی و مشاوره‌ای با بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی (صندوق‌های قرض‌الحسنه، تعاونی‌های اعتبار) و یا شرکت‌ها، مؤسسات و نهادهای وابسته به آنها نداشته باشند. در صورت فوت، استعفا یا محکومیت مؤثر هر یک از آنان (که به تشخیص دادگاه منجر به سلب صلاحیت وی شود) جایگزین او به ترتیب مقرر در این ماده تعیین می‌شود.

تبصره «۲»- معاون نظارتی بانک مرکزی به پیشنهاد رئیس کل و تأیید اکثریت اعضای هیئت نظارت منصوب یا عزل می‌شود.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۴)	
نظارت و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>چند نکته در مورد هیئت نظارت لازم است رعایت شود.</p> <p>۱. یکی از اعضای شورای فقهی به ترکیب هیئت نظارت اضافه شود تا در مواردی که مصوبات هیئت بُعد شرعی دارد در جریان قرار گیرد.</p> <p>۲. مطابق وضعیت کنونی شورای پول و اعتبار دو نفر از نمایندگان مجلس به ترکیب اضافه شود.</p> <p>۳. لازم است در تبصره‌ای شرط شود (کلیه مصوبات هیئت نظارت که بُعد شرعی دارد لازم است قبل از تصویب به تأیید شورای فقهی برسد). متن به صورت زیر اصلاح گردد:</p> <p>به منظور حصول اطمینان از سلامت نظام بانکی، جلوگیری از فرار گرفتن بانک‌ها در معرض مخاطرات غیرمجاز و حفظ حقوق سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان، هیئت نظارت با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:</p> <p>۱. رئیس کل بانک مرکزی یا قائم‌مقام وی به عنوان رئیس هیئت؛</p> <p>۲. معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی؛</p> <p>۳. معاون نظارتی بانک مرکزی؛</p> <p>۴. یکی از مجتهدان شورای فقهی بانک مرکزی؛</p> <p>۵. چهار اقتصاددان به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی و تأیید رئیس جمهور؛</p> <p>۶. دبیر کل کانون بانک‌ها؛</p> <p>۷. دادستان کل کشور یا معاون وی؛</p> <p>۸. دو نفر نماینده منتخب مجلس شورای اسلامی؛</p> <p><u>تبصره - کلیه مصوبات هیئت نظارت که بُعد شرعی دارد لازم است قبل از تصویب به تأیید شورای فقهی برسد.</u></p>	<p>مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی</p>

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. در بند «۴» ماده (۱۵۴) بهتر است با توجه به تعداد اقتصاددانان عضو هیئت نظارت، عبارت مطروحه بدین ترتیب انشا گردد: «چهار نفر اقتصاددان، متخصص و آشنا به امور مالی یا بازار پول و سرمایه و مسائل بانکداری اسلامی به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی و تأیید رئیس جمهور» زیرا ممکن است عبارت استفاده شده در متن بند مزبور چهار نفر عضو تعیین شده را صرفاً از میان اقتصاددانان و یا از میان متخصصین امور مالی مورد انتخاب قرار داد که نقض غرض در این ماده قانونی خواهد بود.</p> <p>۲. پیشنهاد می‌نماید به لحاظ استفاده از نظرات مصرف‌کنندگان تسهیلات بانکی و با توجه به هدف تعیین شده در تشکیل شورای نظارت، رئیس اتاق بازرگانی، صنعت، معدن و کشاورزی به‌عنوان یکی دیگر از اعضای این شورا مورد اشاره در ماده (۱۵۴) تعیین گردد.</p> <p>۳. در حالی که در بند «۴» ماده (۱۵۴) داشتن آشنایی به مسائل بانکداری اسلامی قید شده است چه اشکالی دارد که این افراد از کارکنان یا مدیران بانکها و مؤسسات اعتباری ظرف دو سال اخیر نباشند. البته فقدان رابطه سهامداری مندرج در تبصره ماده (۱۵۴) (آن هم به میزان بیش از یک یا نیم درصد) می‌تواند کماکان از شرایط انتخاب آنان قرار گیرد. اما مهمتر از آن بلاعزل بودن آنان آن هم طی ۷ سال فاقد وجهت لازم است. و بدتر از آن توجیه نداشتن تغییر افراد به حکم قرعه با استناد به حکم قانون می‌باشد. آیا سطح کیفی قانون باید تا این حد تنزل یابد؟ چرا مدت خدمت این افراد به ۳ سال با قابلیت تمدید تغییر نیابد؟</p> <p>۴. حکم دیگر تعیین شده در تبصره «۱» ماده (۱۵۴) در خصوص سلب اختیار انتخاب مشاغل مرتبط با امور بانکی در خاتمه خدمت برای کسانی که تخصص آنان در این زمینه می‌باشد، دور از انصاف و فاقد ضمانت اجرا می‌باشد. ضمناً ضرورت دارد عبارت «شرکتها، مؤسسات و نهادهای وابسته» در این تبصره مورد تعریف قرار گیرد.</p>	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
<p>۱. در بند «۱۴» این ماده واژه «انتخاب» به «پیشنهاد» تغییر کند.</p> <p>۲. کاهش سنوات مأموریت اعضای شورای فقهی مندرج در تبصره «۱» ماده (۱۵۴) از هفت به چهار سال.</p>	بانک توسعه تعاون
<p>در تبصره «۱» ماده (۱۵۴) اولاً منظور از عبارت «اعضای مذکور» در سطر دوم این تبصره مبهم است. چرا که اگر مقصود اقتصاددانان موضوع بند «۴» ماده (۱۵۴) باشد بدیهی است که با انقضای مدت مأموریت بایستی کل آنها تغییر یابند و محدودیت تغییر تنها نیمی از آنها بی‌معناست. ثانیاً در سطر پنجم عبارت «مؤسسات و نهادهای وابسته به آنها» واجد ابهام است. ثالثاً در قسمت اخیر تبصره «۱» با توجه به اینکه محرومیت‌های ناشی از محکومیت‌های مؤثر در قانون</p>	بانک سامان

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مجازات اسلامی تصریح شده، لذا چنانچه هدف این است که دارندگان محکومیت‌های قطعی مؤثر امکان انتخاب به‌عنوان اعضای هیئت نظارت را نداشته باشند لازم است اولاً قید «قطعی» بعد از عبارت «محکومیت» اضافه شود ثانیاً عبارت داخل پرانتز در انتهای تبصره «۱» حذف شود.	
در گزینش و انتصاب افراد در مواد مختلف طرح (از جمله مواد (۳۹) و (۱۷۹) و این ماده)، صرفاً به آشنایی آنان به مسائل بانکداری اسلامی و حقوق بانکی و... و نه الزاماً تسلط آنان، تصریح و تأکید شده است که با توجه به مجموعه وظایفی که در مواد پراکنده به این افراد سپرده می‌شود، صرف آشنایی با مسائل مورد نظر و بدون تسلط به آنها رسیدن به اهداف مدنظر، طرح را اگر به بن‌بست نرساند، قطعاً با کندی مواجه خواهد نمود.	بانک مسکن
۱. طبق مفاد ماده (۱۵۴)، چهار نفر اقتصاددان یا متخصص امور مالی آشنا به مسائل بانکداری اسلامی در ترکیب اعضای هیئت نظارت به انتخاب رئیس کل حضور خواهند داشت، لکن با عنایت به اینکه حوزه علم اقتصاد و مبانای آن (به‌رغم وجود برخی اشتراکات) به‌لحاظ ماهوی با حوزه امور مالی متفاوت بوده، لذا بهتر است؛ ترتیبی اتخاذ گردد تا در ترکیب هیئت نظارت هم اعضای اقتصاددان و هم متخصص حوزه مالی (به‌طور مثال دو نفر از هر کدام) حضور داشته باشند.	بانک ملت
۲. در تبصره «۱» ماده (۱۵۴)، عنوان شده که حداکثر نیمی از اعضای هیئت نظارت (چهار نفر اعضای اقتصاددان یا متخصص امور مالی) به قید قرعه قابل تغییر می‌باشند. استفاده از قرعه‌کشی در تغییر اعضای مرجع نظارتی به‌عنوان نهاد ناظر در سطوح عالی و کلان کشور، زینده این هیئت نبوده و ضروری است، مکانیسم بهتری جایگزین آن گردد.	
طبق مفاد ماده (۱۵۴) تأسیس «هیئت نظارت» با ترکیب ۵ نفر شخصیت حقوقی و ۴ نفر اقتصاددان به‌عنوان شخصیت حقیقی مشخص شده؛ اما مکانیسم احراز صلاحیت فردی افراد حقیقی تعیین نشده است. با توجه به وظایف محوله به هیئت نظارت به‌نظر می‌رسد که ساختار مذکور هم باید دارای بدنه کارشناسی مناسب باشد.	
در این ماده در ترکیب هیئت نظارت بانک مرکزی، حضور حقوقدان آشنا به مسائل بانکداری اسلامی ضروری به‌نظر می‌رسد و در عین حال مدت هفت سال عضویت زیاد بوده و غیرقابل عزل بودن نیز ضرورت ندارد.	معاونت حقوقی بانک کشاورزی
علاوه‌بر توضیحات ذکر شده در نقد ماده (۱۵۱) ایرادات دیگری هم به این ماده به‌شرح زیر وارد است: • اکثریت مطلق اعضای این هیئت فاقد دانش نظارت بانکی می‌باشند درحالی‌که مسئولیت اصلی نظارت بانکی بر دوش آنها قرار گرفته است.	امیر حسین امین آزاد

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<ul style="list-style-type: none">• حتی دارا بودن مدرک دکتری اقتصاد از معتبرترین دانشگاه‌های جهان و سابقه تدریس در بهترین دانشگاه‌ها هم نشانگر تسلط این اشخاص بر مباحث نظارت بانکی نیست. انجام مصاحبه با اساتید اقتصاد در خصوص موضوعات تخصصی بانکی یا نظارت بانکی به خوبی می‌تواند اثبات کننده این مدعا باشد.• اعضای این هیئت نمی‌توانند پاسخگوی ثبات و سلامت نظام بانکی باشند زیرا هر کدام دارای مسئولیت‌های دیگری می‌باشند. حتی رئیس کل بانک مرکزی هم مسئول حفظ ثبات قیمت‌هاست و مسئول اصلی نظارت بر بانک‌ها؛ معاون نظارتی است که یک رأی از نه رأی را داراست.• حضور دبیر کل کانون بانک‌ها در هیئت نظارت که خود دارای تضاد منافع (Conflict of Interest) می‌باشد؛ قابل قبول نیست.• تجربه ۵۰ ساله شورای پول و اعتبار و عدم توفیق این شورا در نظارت کارآ و اثربخش بر نظام بانکی باید ما را از تکرار این تجربه‌ها برحذر نماید.• در تبصره «۲» این ماده هم به سازوکار انتصاب یا عزل معاون نظارتی اشاره می‌شود که پر ایراد است. یعنی اشخاصی که اکثریت آنها فاقد دانش نظارت بانکی بوده و مسئولیتی هم برعهده ندارند؛ می‌توانند نفر مسئول را انتصاب یا برکنار کنند!	
<ul style="list-style-type: none">- در این ماده نقش مجلس مشخص نیست!- بند «۴»: ضوابط آنها چیست؟!- تبصره «۱»: <p>در مورد «در طول دوره قابل عزل نیستند»، ضوابط عزل باید تعیین شود؛ نمی‌توان غیرقابل عزل دانست.</p> <p>مورد «حداکثر نیمی از آنان به قید قرعه قابل تغییر می‌باشند» منطقی نیست.</p> <p>در مورد قسمت «افراد مورد نظر باید واجد صلاحیت‌های مذکور در ماده (۳۹) این قانون بوده و دوسال قبل و بعد از اشتغال در هیئت نظارت هیچ‌گونه رابطه سهامداری، مدیریتی، اجرایی، وکالتی و مشاوره‌ای با بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی (صندوق‌های قرض‌الحسنه، تعاونی‌های اعتبار) و یا شرکت‌ها، مؤسسات و نهادهای وابسته به آنها نداشته باشند»، در صورت تخلف چه می‌شود؟!</p> <ul style="list-style-type: none">- تبصره «۲» - ضابطه درستی نیست، باید ضوابط بهتری تعیین شود.	فتح اله تاری
اضافه شود: رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران یا قائم‌مقام وی، چهار اقتصاددان یا متخصص امور مالی آشنا به مسائل بانکداری اسلامی به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی و اتاق ایران و تأیید رئیس جمهور.	محسن حاجی بابا

ماده (۱۵۵)

هیئت نظارت موظف است در چارچوب احکام این قانون، بر کلیه عملیات مربوط به تأسیس و فعالیت بانک‌ها نظارت نماید. تعیین نسبت‌های مالی احتیاطی از جمله نسبت کفایت سرمایه و نظارت بر رعایت نسبت‌های تعیین شده از وظایف هیئت نظارت است. همچنین تصویب ضوابط و دستورالعمل‌های زیر و نظارت بر حسن اجرای آنها بر عهده هیئت نظارت است:

۱. ضوابط و دستورالعمل‌های ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک‌ها؛
۲. ضوابط و دستورالعمل‌های ناظر بر عملیات تجهیز منابع توسط بانک‌ها؛
۳. ضوابط و دستورالعمل‌های ناظر بر عملیات اعتباری بانک‌ها؛
۴. ضوابط و دستورالعمل‌های ناظر بر مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم؛
۵. ضوابط و دستورالعمل‌های ثبت و نگاهداری حساب‌ها و نحوه تهیه و تنظیم ترازنامه و سایر صورت‌های مالی بانک‌ها؛
۶. ضوابط نگاهداری یا امحای اوراق، اسناد، مدارک و دفاتر و همچنین نحوه تبدیل آنها به عکس، فیلم، اسناد الکترونیکی مطمئن یا نظایر آن توسط بانک‌ها؛
۷. سایر ضوابط و دستورالعمل‌های نظارتی مورد نیاز حسب درخواست بانک مرکزی اعم از اینکه در این قانون به آن تصریح شده یا نشده باشد.

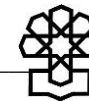

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ابتدای جمله سوم یا پایانی مقدمه ماده (۱۵۵) پیشنهاد می‌شود عبارت «ضرورت تهیه و» مابین کلمات «همچنین» و «تصویب» قرار گیرد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
با توجه به اینکه تصویب ضوابط نظام مناسب کنترل داخلی بانکها از جمله وظایف هیئت نظارت می‌باشد، این موضوع در شرح وظایف این هیئت در ماده (۱۵۵) ذکر نشده است.	بانک رفاه کارگران
در این ماده، مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان دستورالعمل مستقل نظارتی اعلام گردد.	بانک ملت
هیئت نظارت در ساختار بانک مرکزی تعریف شده و یکی از ارکان بانک مذکور محسوب می‌گردد. از آنجا که بانک مرکزی مرجع ناظر بر قوانین، مقررات و عملیات شبکه بانکی می‌باشد، لذا استفاده از عبارت (تأیید هیئت نظارت) در مواد مختلف قانون ضرورتی ندارد و لازم است کمافی السابق بانک مرکزی به‌عنوان نهاد نظارتی مرجع در قانون ذکر شده و مخاطب بانکها قرار گیرد. بدیهی است بانک مرکزی مجاز است فرآیند بررسی و تأیید موضوعاتی که به آن بانک ارجاع می‌شود را به یکی از ارکان یا زیرمجموعه‌های خود از جمله هیئت نظارت واگذار نماید.	بانک ملی
۱. با توجه به ماده (۱۵۴)، هیئت نظارت جنبه سیاست‌سازی و تأیید یا رد گزارشات را دارد. رعایت نسبت‌ها و نظارت آنها جنبه اجرایی و سطح پایین‌تری دارد که رده دیگری باید تعریف شود. ۲. در مورد ضوابط و دستورالعمل‌ها، نحوه تشکیل جلسات، مصوبات، حد نصاب و... تعیین نشده است.	فتح اله تاری
کلیه وظایفی که تا اینجا برای هیئت نظارت تعریف شده است باید با موارد مطرح شده در این ماده مورد مقایسه و سنجش قرار گیرد.	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۶)

اشخاص مشمول مقررات این قانون، موظف به همکاری با ناظران و بازرسان بانک مرکزی هستند و باید تمامی اطلاعات و مستندات مورد نیاز را در اختیار آنان قرار دهند.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مطابق با ماده (۱۵۶)، طرح مذکور «اشخاص مشمول مقررات این قانون، موظف به همکاری با بازرسان و ناظران بانک مرکزی بوده و باید تمامی اطلاعات و مستندات مورد نیاز را در اختیار آنان قرار دهند». در این باب پیشنهاد می‌گردد که در صورت صلاحدید موضوع نحوه ارائه اطلاعات محرمانه مشتریان (چنانچه در زمره مصادیق این ماده قانونی قرار دارد) و چگونگی درخواست و ارسال آن به بانک مرکزی نیز مشخص گردد.	بانک ملت
در قانون معرفی نشده‌اند.	فتح اله تازی
اشخاص مشمول مقررات این قانون باید صریحاً در متن ماده ذکر شوند.	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۷)

نظارت بانک مرکزی بر بانکها باید به صورت نظارت یکپارچه باشد، به نحوی که علاوه بر ارزیابی ریسک فعالیت بانک، ریسک ناشی از فعالیتهای واحدهای تابعه و وابسته به بانک نیز مورد نظارت و ارزیابی قرار گیرد. مقررات نظارت یکپارچه بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

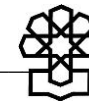
فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>در ماده (۱۵۷) طرح تصریح گردیده «نظارت بانک مرکزی بر بانکها باید به صورت نظارت یکپارچه باشد. به نحوی که علاوه بر ارزیابی ریسک فعالیت بانک، ریسک ناشی از فعالیتهای واحدهای تابعه و وابسته به بانک نیز مورد نظارت و ارزیابی قرار گیرد. نظارت یکپارچه یکی از رویکردهای نظارتی بوده که در برخی کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد. بنابراین لازم است ابتدا در خصوص منفعت‌ها و هزینه‌های اتخاذ این رویکرد در بازار مالی ایران، بررسی‌های دقیقی با مشارکت کلیه نهادهای ناظر در بازار مالی کشور (شامل بیمه مرکزی و سازمان بورس اوراق بهادار) صورت گرفته و در صورت تصمیم برای پیاده‌سازی آن، برنامه جامعی برای تأمین نیازمندی‌های اجرایی آن تدوین شده و مورد عمل قرار گیرد. بنابراین به نظر می‌رسد اشاره به رویکردی بسیار متفاوت در سیستم نظارتی بازارهای مالی کشور، صرفاً در قالب یک ماده قانونی، ساده‌انگاری موضوع بوده و چنین ترتیباتی بازارهای مالی کشور را با مسائل اساسی مواجه خواهد کرد. به عبارت دقیق‌تر، این ماده قانونی به بانک مرکزی مجوز نظارت بر شرکت‌های بیمه تحت مالکیت بانکها را می‌دهد. تحت چنین شرایطی، برخی شرکت‌های بیمه تحت نظارت بیمه مرکزی به عنوان مقام ناظر بازار بیمه کشور فعالیت می‌کنند و برخی دیگر (شرکت‌های بیمه تحت مالکیت بانکها) تحت بانک مرکزی خواهند بود. در چنین شرایطی عدم انسجام و هماهنگی در تنظیم قوانین و مقررات برای فعالیتهای شرکت‌های بیمه، چالش‌های اساسی در صنعت بیمه کشور ایجاد خواهد کرد بنابراین لازم است به این موضوع به صورت تفصیلی پرداخته شده و پس از آن احکام مربوطه تحت فصلی جداگانه تنظیم گردد ضمن آنکه اصلاحات مورد نیاز در سایر قوانین مربوط به بازارهای مالی همچون بیمه و بورس اوراق بهادار نیز مورد توجه قرار گیرد.</p>	بانک اقتصاد نوین
<p>امروزه نحوه نظارت بر هلدینگ‌های بانکی یا Conglomerate ها یکی از بخش‌های مهم و پیچیده قوانین بانکداری است. همان‌گونه که مطلع می‌باشید در ایران هر بانک به محض دریافت مجوز فعالیت، شروع به تأسیس مجموعه‌ای از شرکت‌ها می‌نماید. سوای مفسده‌هایی که ایجاد این شرکت‌ها برای نظام بانکی کشور می‌کند؛ این شرکت‌ها برای بانک گروه خود ریسک‌های مجزایی ایجاد می‌کنند. به طور مثال، بانکی که شرکت بیمه تأسیس می‌کند، باید پذیرای ریسک‌هایی باشد که از جانب بازار بیمه به او وارد می‌شود. اما نهاد ناظر بانکی هم باید بر این شرکت‌ها نظارت کافی داشته باشد زیرا به</p>	امیرحسین امین آزاد

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
هر علتی، ممکن است مخاطرات ناشی از ورشکستگی این شرکت‌ها به بانک هم سرایت کند. برای رفع این مشکل کمیته بال از سال‌ها قبل بحث Supervision on consolidated basis را به‌عنوان پیش‌نیاز نظارت مؤثر مطرح کرده است. حکمی که در ماده (۱۵۷) آمده هرچند لازم است ولی به‌هیچ‌وجه کافی نیست. اگر قانونگذار در این قانون، چارچوب نظارت یکپارچه را تعیین نکند، بعدها بانک‌ها با استناد به نص قوانین دیگر نظیر قانون تجارت یا ... از پذیرش مصوبات و مقررات بانک مرکزی خودداری خواهند کرد.	
قانونگذار باید آن را تعریف کند، نه اینکه موضوعی را بیان کند اما تعریف را به مجری محول کند.	فتح اله تاری
تعریف واحد تابعه و وابسته به بانک چیست؟	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۸)

بانک‌ها موظفند اطلاعات و مستنداتی را که مبین عملکرد واقعی و وضعیت مالی آنهاست، به‌صورت گزارش‌های انفرادی و تلفیقی و همچنین ادواری و موردی در قالب فرم‌ها و جداول ابلاغی بانک مرکزی و همچنین اطلاعات و مستندات مورد مطالبه بانک مرکزی در خصوص سهامداران و مدیران و وابستگان آنها را به آن بانک ارائه کرده و زمینه دسترسی به‌روز بانک مرکزی به داده‌ها و اطلاعات را به‌صورت الکترونیکی و فیزیکی فراهم نمایند.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
حیطه کلمه «وابستگان» تعریف شود که چه کسانی را دربر می‌گیرد. کلمه مدیران غلط تایپ شده است.	فتح اله تاری
- قبلاً در مواد (۱۴۷) و (۱۴۸) در مورد گزارش‌دهی بانک‌ها جزئیات مطرح شده است و این ماده به‌نظر تکرار مکررات است.	مرتضی اله داد

ماده (۱۵۹)

بانک‌ها موظفند مقررات احتیاطی بانک مرکزی شامل الزامات احتیاطی مربوط به سرمایه (از جمله حداقل نسبت کفایت سرمایه)، نقدینگی، طبقه‌بندی دارایی‌ها، ذخیره‌گیری دارایی‌ها، تسهیلات و تعهدات، نسبت دارایی‌های ثابت به مجموع سرمایه و اندوخته‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها را رعایت نمایند. دستورالعمل این ماده توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۵۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
قبلاً در ماده (۱۴۲) وظیفه تعیین میزان استهلاك دارایی‌های منقول و غیرمنقول قابل استهلاك و هزینه‌های تأسیس و توسعه و میزان اندوخته‌های احتیاطی و ذخایر بانک‌ها برای بانک مرکزی دیده شده بود که باید به تصویب هیئت نظارت نیز می‌رسید. لذا این ماده باید در ماده (۱۴۲) ادغام شود.	مرتضی اله داد

ماده (۱۶۰)

بانک‌ها موظفند نظام مناسب و کارآمد کنترل‌های داخلی و حاکمیت شرکتی را مطابق با ضوابطی که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، مستقر نمایند.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
قبلاً در ماده (۴۶) بانک مرکزی موظف به تهیه دستورالعمل‌های استقرار حاکمیت شرکتی در بانک‌ها شده بود. در ماده (۴۷) نیز هیئت‌مدیره بانک‌ها موظف به استقرار کمیته‌های مربوط به حاکمیت شرکتی و کنترل داخلی شدند. همچنین براساس ماده (۵) تأسیس بانک و اشتغال به عملیات بانکی فقط طبق مقررات این قانون و با مجوز بانک مرکزی امکانپذیر خواهد بود. لذا ماده (۶۰) زائد و تکرار مکررات می‌باشد و باید حذف شود.	مرتضی اله داد

ماده (۱۶۱)

بانک‌ها موظفند نظام جامع مدیریت خطر (ریسک) را مطابق ضوابطی که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد طراحی نموده و اجرا کنند.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
رجوع به نکته ماده (۱۶۰)	مرتضی اله داد

ماده (۱۶۲)

اشخاص مشمول مقررات این قانون موظف هستند مقررات و دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی در زمینه مبارزه با پولشویی و مبارزه با تأمین مالی تروریسم را در چارچوب قوانین و مقررات مربوط رعایت نمایند.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با توجه به انتشار گزارش، امکان دسترسی آنلاین بانک مرکزی، نظارت بانک مرکزی بر کلیه عملیات بانکی، تدوین نحوه گزارش‌دهی مالی بانک‌ها توسط بانک مرکزی و بسیاری موارد مشابه دیگر، گنجانیدن ماده (۱۶۲) در متن قانون چه معنایی دارد؟	مرتضی اله داد

ماده (۱۶۳)

بانک مرکزی موظف است اسناد و اطلاعات دریافتی از بانکها و همچنین گزارش‌هایی را که براساس آن اطلاعات تهیه می‌کند، به‌عنوان «اسرار حرفه‌ای» تلقی نموده و از افشای آن مگر در انجام وظایف نظارتی خود و یا بنا به الزام صریح قانونی و یا دستور مرجع قضایی خودداری نماید.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ماده (۱۶۳) و موادی از این دست در راستای حمایت از مشتریان مقرر شده‌اند؛ لذا لازم است در مواردی که خود مشتری افشای اطلاعات مربوط به خود را اجازه می‌دهد نیز به‌عنوان یکی از استثناهای افشای اسرار ذکر گردد. متن پیشنهادی: بانک مرکزی موظف است اسناد و اطلاعات دریافتی از بانکها و همچنین گزارش‌هایی را که براساس آن اطلاعات تهیه می‌کند، به‌عنوان «اسرار حرفه‌ای» تلقی نموده و از افشای آن مگر در انجام وظایف نظارتی خود یا سایر دستگاه‌های نظارتی حسب تکالیف قانونی، الزام قانونی، دستور مرجع قضایی یا اجازه مشتری خودداری نماید.	واجب
چون وظایف نظارتی بانک مرکزی ملازمه‌ای با افشای اسناد و اطلاعات بانکها ندارد، لذا پیشنهاد می‌شود امکان افشای این‌گونه اطلاعات مؤکداً از مفاد ماده (۱۶۳) به‌کلی حذف گردد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۶۳) انجام وظیفه نظارتی توسط بانک مرکزی ملازمه‌ای با افشای اسناد و اطلاعات دریافتی از بانکها یا گزارشات تهیه شده بر آن مبنا ندارد، لذا عبارت «مگر در انجام وظایف نظارتی خود و یا» بایستی از این ماده حذف شود.	بانک سامان
در این زمینه باید شفاف‌سازی صورت گیرد و اطلاعات بانکی طبقه‌بندی شوند و اطلاعاتی که در زمره اسرار حرفه‌ای قرار می‌گیرند، از سایرین جدا شوند. داده‌های مورد نیاز پژوهشگران و نهادهای نظارتی مدنی نظیر رسانه‌ها و غیره باید به‌طور منظم و شفاف در اختیار آنها قرار گیرد.	مرتضی اله داد

ماده (۱۶۴)

بانک مرکزی، بانک‌ها و کارکنان آنها و نیز سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به مقتضای وظایفشان از طریق بانک‌ها به اطلاعات مشتریان از جمله اطلاعات هویتی، اطلاعات مربوط به حساب‌ها، دارایی‌ها، کسب‌وکار، قراردادهای منعقد و سایر فعالیت‌های بانکی آنها، دسترسی دارند، موظفند این اطلاعات را به‌عنوان «اسرار بانکی مشتریان» تلقی نمایند و از افشای آنها بجز در مواردی که الزام صریح قانونی یا دستور مرجع قضایی برای ارائه اطلاعات وجود دارد، خودداری کنند. متخلف، به مجازات افشای اسرار اشخاص محکوم می‌شود.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>توضیحات ماده (۱۶۳)</p> <p>متن پیشنهادی: بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و کارکنان آنها و نیز سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به مقتضای وظایفشان از طریق بانک‌ها به اطلاعات مشتریان از جمله اطلاعات هویتی، اطلاعات مربوط به حساب‌ها، دارایی‌ها، کسب و کار، قراردادهای منعقد و سایر فعالیت‌های بانکی آنها، دسترسی دارند، موظفند این اطلاعات را به‌عنوان «اسرار بانکی مشتریان»، تلقی نمایند و از افشای آنها مگر در انجام وظایف نظارتی خود یا سایر دستگاه‌های نظارتی حسب تکالیف قانونی، الزام قانونی یا دستور مرجع قضایی یا اجازه مشتری برای ارائه اطلاعات وجود دارد، خودداری کنند. متخلف، به مجازات افشای اسرار اشخاص محکوم می‌شود.</p>	<p>واجب</p>
<p>آیا منظور از مجازات مورد اشاره در این ماده، استناد به ماده (۶۴۸) قانون مجازات اسلامی قدیم می‌باشد؟ باید به صراحت این مورد ذکر شود.</p>	<p>مرتضی اله داد</p>

ماده (۱۶۵)

بانک مرکزی می‌تواند با تأیید هیئت نظارت با مقامات نظارت بانکی سایر کشورها به همکاری و تبادل اطلاعات بانکی بپردازد.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
همکاری و تبادل اطلاعات بخشی از امور اجرایی محسوب شده و نمی‌توان انجام آن را موکول به تأیید هیئت نظارت کرد.	امیرحسین امین آزاد

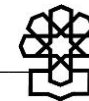
ماده (۱۶۶)

انجام موارد زیر از سوی بانک‌ها تخلف محسوب می‌شود. بانک مرکزی در صورت مشاهده هریک از این تخلفات، با استفاده از ابزارهای نظارتی یا تنبیهی مذکور در ماده (۱۶۷)، در جهت ممانعت از تداوم و تکرار تخلف اقدام می‌نماید. همچنین بانک مرکزی می‌تواند قبل یا بعد از اعمال اقدامات نظارتی یا تنبیهی مزبور، تخلفات بانک‌ها را برای رسیدگی به هیئت بدوی انتظامی بانک‌ها ارجاع دهد.

۱. اشتغال به امور و فعالیت‌هایی که مستلزم اخذ مجوز از بانک مرکزی است بدون اخذ مجوز از آن بانک؛
۲. تخطی از شرایط و ضوابط مجوزهای صادره بانک مرکزی و یا نقض هریک از شرایط و ضوابطی که مجوزهای مذکور براساس آنها صادر شده است؛
۳. تخطی از مفاد اساسنامه؛
۴. انجام اقداماتی که ثبات نظام پرداخت را به مخاطره می‌اندازد (به تشخیص بانک مرکزی)؛
۵. عدم ارائه به‌موقع، صحیح و کامل داده‌ها، اطلاعات، صورت‌های مالی و گزارش‌ها به بانک مرکزی؛
۶. عدم افشای اطلاعات موضوع بند «۳» ماده (۱۴۶) این قانون؛

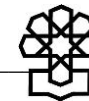
۷. انتصاب اعضای هیئت‌مدیره، هیئت عامل و سایر مدیران بانک که مصادیق آن توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود، بدون اخذ تأییدیه از بانک مرکزی و یا برکنار نکردن آنان در صورت عدم تأیید مجدد و یا لغو تأییدیه صلاحیت قبلی آنان از سوی بانک مرکزی و یا برکنار کردن آنان بدون اخذ تأییدیه بانک مرکزی؛
۸. تخطی از تعهدات ارائه‌شده به بانک مرکزی در مورد انجام اقدامات اصلاحی؛
۹. تقلب نسبت به قوانین، مقررات، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و دستورات بانک مرکزی به‌منظور بی‌اثر کردن آنها؛
۱۰. عدم تنظیم و نگهداری صحیح دفاتر، حساب‌ها، اطلاعات و صورت‌های مالی مطابق با مقررات و دستورالعمل‌های بانک مرکزی و یا تنظیم غیرواقعی آنها؛
۱۱. جلوگیری از اعمال نظارت بانک مرکزی یا عدم همکاری مناسب در این زمینه؛
۱۲. تخطی از مقررات ناظر بر صندوق ضمانت سپرده‌ها؛
۱۳. اقداماتی که منافع سپرده‌گذاران، مشتریان و یا ثبات، ایمنی و سلامت مالی آن مؤسسه یا سایر مؤسسات اعتباری را به مخاطره می‌اندازد (به تشخیص بانک مرکزی)؛
۱۴. عدم رعایت الزامات بانکداری بدون ربا (تخطی از احکام مذکور در فصل پنجم این قانون و دستورات متناظر بانک مرکزی)؛
۱۵. تخطی از سایر دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و دستورات بانک مرکزی.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
به‌منظور ایجاد جامعیت در پوشش تمامی دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و دستورات بانک مرکزی، لازم است در این بند عبارت «سایر» حذف شود و عبارت «قوانین و مقررات» اضافه شود. (به مانند بند «۱» ماده (۱۰۵) لایحه)	بانک مرکزی
در ماده (۱۶۶)، رسیدگی به تخلفات بانک‌ها را به هیئت انتظامی بانک‌ها احاله داده است، درحالی‌که هیئت انتظامی بانک‌ها مورد تعریف قرار نگرفته و ترکیب اعضای آن بیان نشده است. با توجه به اینکه در این ماده نامی از هیئت بدوی انتظامی بانک‌ها آمده است، الزاماً می‌بایست ماهیت و ترکیب اعضاء هیئت تجدیدنظر انتظامی بانک‌ها نیز به تعریف درآید. ضمناً به‌منظور احراز از ایجاد زمینه تعابیر و تفاسیر بر متن قانون لازم است مفاد بند «۴» و «۱۳» بجای استفاده از کلمه «اقداماتی»، مصادیق مورد نظر قانونگذار به روشنی بیان شده و در بند ۷ ماده مزبور با عنایت به اینکه برای بانک‌ها در	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>قالب شرکت سهامی عام حسب قانون تجارت عنوان «مدیران» برای اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل تعریف شده است، نسبت به اصلاح ماده مزبور و حذف سایر مدیران اقدام لازم به عمل آید. زیرا به لحاظ توسعه اختیارات بانک مرکزی نباید قانون دیگری، (قانون تجارت) مورد خدشه قرار گیرد.</p>	
<p>در ماده (۱۶۶) به مصداق تخلفات در بانک‌ها به برخی از تخلفات ناشی از عدم رعایت ضوابط سیاست‌ها و دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و ... بانک مرکزی اشاره شده است. بدیهی است که نظارت بر ضوابط و مقررات ابلاغی بانک مرکزی با خود بانک مرکزی بوده است و کمیسیون رسیدگی به تخلفات انتظامی بانک‌ها صلاحیت رسیدگی به آن را ندارد. ولی آنچه که در بانکداری مطرح است این نوع نظارت و تخلفات نیست. جایگاه اسبق باید به‌طور مستقل در قانون بانک مرکزی مورد توجه قرار گیرد. به این نظارت به یک معنا نظارت عمومی اطلاق می‌شود که در حیطه صلاحیت بانک مرکزی است. ولی تخلفاتی که در بانک‌ها انجام می‌گیرد ناشی از عدم رعایت چارچوب و ضوابط حاکمیت شرکتی است و چنانچه چنین تخلفاتی صورت گیرد واحدهای نظارتی ملزم به ارائه گزارش به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی می‌باشند. لذا لازم است که مصادیق تخلفات دقیقاً در حوزه حاکمیت شرکتی شناسایی و احصا شوند. به این نظارت، نظارت تخصصی حاکمیت شرکتی گفته می‌شود. با توجه به مطالبه مذکور، هیچ‌گونه تفکیکی بین این دو نوع دیده نشده است. نظارت اول در حیطه صلاحیت بانک مرکزی می‌باشد در حالی که نظارت دوم جنبه تخصصی داشته و در حیطه صلاحیت بانک‌ها می‌باشد. مهمتر از همه اینکه نوع نظارت بانک مرکزی بر بانک‌ها از نوع نظارت عمومی بوده و بانک مرکزی عملاً در چارچوب وظایف و مأموریت‌های آنها دخالتی ندارد و به‌طور کلی و غیرمتمركز بر آنها نظارت دارد. دقت در مطالب مذکور می‌تواند برای حل مشکلات حوزه نظارتی کارساز باشد چرا که یکی از مشکلات اساسی و مهم در حوزه بانکی عدم وجود حاکمیت شرکتی و بالطبع نظارت شرکتی بوده است. بنابراین مواد (۱۶۶)، (۱۶۷)، (۱۶۸)، و (۱۶۹) نیازمند تجدیدنظر و بازنگری اساسی می‌باشد.</p>	بانک انصار
<p>۱. بند «۴» ماده (۱۶۶) واجد ابهام است و بایستی رفع ابهام گردد. ۲. در بند «۷» ماده (۱۶۶) عبارت «سایر مدیران بانک که مصادیق آن توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود» واجد اشتباه است زیرا اساساً بانک به‌عنوان یک شرکت سهامی عام بجز هیئت‌مدیره و مدیرعامل، مدیر دیگری ندارد. ۳. بند «۹» ماده (۱۶۶) عبارتی کلی و مبهم است. ۴. بند «۱۳» ماده (۱۶۶) واجد ابهام است.</p>	بانک سامان

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در بند «۴» ذیل این ماده، نحوه تشخیص اخلال در نظام پرداخت تدقیق گردد. در بند «۷»، ایجاد محدودیت برای برکناری متصدیان مشاغل مدیریتی قبل از اخذ تأییدیه بانک مرکزی به معنی محدود کردن اختیارات هیئت‌مدیره و مدیرعامل است.	بانک صنعت و معدن
در رابطه با بند «۷» این ماده : اخذ مصوبه از بانک مرکزی در خصوص انتصاب سایر مدیران بانک به نحوه مسلوب‌الاختیار نمودن هیئت‌مدیره بانک‌ها و گسترش بیش از حد اختیارات بانک مرکزی می‌باشد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
در بند «۷» ماده (۱۶۶) طرح که در مقام بیان یکی از موارد تخلف بانک‌ها تحت عنوان انتصاب اعضای هیئت‌مدیره با هیئت عامل بدون اخذ تأییدیه از بانک مرکزی است، بهتر است برای پیشگیری از این تخلف، یک عامل بازدارنده نیز پیش‌بینی شود و برای این منظور پیشنهاد می‌شود در ادامه این بند تصریح شود: «اداره ثبت شرکت‌ها حق ثبت انتصاب و سمت افراد فوق را بدون وجود تأییدیه بانک مرکزی ندارد. اقدامات افراد فوق بدون وجود تأییدیه فاقد اعتبار قانونی است و سهامداران و اشخاص منصوب رأساً مکلف به جبران خسارت وارده به بانک و اشخاص ثالث خواهند بود».	بانک مسکن
نقد مواد (۱۶۶) و (۱۶۷) - این دو ماده شاه‌بیت اختیارات نظارتی بانک مرکزی هستند ولی در این طرح مشخص نشده که چه شخصی یا چه بخشی از بانک مرکزی مسئولیت تشخیص این تخلفات و اعمال این مجازات‌ها را دارد؟ اگر رئیس کل بانک مرکزی حاضر به تفویض این اختیارات (چه تلویحی و چه تصریحی) به معاونت نظارتی نشد؛ تکلیف بخش نظارت چه خواهد بود؟ اختیار و مسئولیت چگونه تسهیم خواهد شد؟ آیا می‌توان متصور بود که معاون نظارتی در عرصه عمومی یا خصوصی اعلام کند که چون اختیار اعمال این مجازات‌ها را نداشته‌ام؛ امکان نظارت مؤثر بر نظام بانکی را هم نداشته‌ام؟ اصولاً قانون جدید باید این مشکلات قدیمی را رفع می‌کرد ولی به‌نظر می‌رسد که کماکان به این موضوعات اساسی التفاتی نشده است.	امیرحسین امین‌آزاد
بند «۷» - بر کنار کردن آنان حذف شود، چون تو بعدی بایستی با تأیید و ضوابط بانک مرکزی باشد.	محسن حاجی‌بابا
مواردی که در این ماده به‌عنوان تخلفات بانک‌ها برشمرده شده است، قبلاً در مواد مختلف مورد اشاره قرار گرفته است. لذا به‌نظر می‌رسد که این ماده تنها به جمع‌آوری این موارد در قالب یک ماده مبادرت ورزیده است که تکرار مکررات می‌باشد.	مرتضی اله‌داد

ماده (۱۶۷)

بانک مرکزی می‌تواند:

الف) اقدامات نظارتی و تنبیهی زیر را در مورد بانک‌های متخلف اعمال نماید:

۱. احضار مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل، رئیس یا هر یک از اعضای هیئت‌مدیره و یا دیگر مدیران و کارکنان مؤسسه اعتباری برای ادای توضیحات لازم؛
۲. اخطار کتبی به مؤسسه اعتباری و مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و رئیس یا هر یک از اعضای هیئت‌مدیره آن؛
۳. دستور کتبی برای توقف و یا رفع موارد تخلف و انجام اقدامات اصلاحی در چارچوب برنامه زمانی مورد تأیید بانک مرکزی؛
۴. دستور تهیه صورت‌های مالی در مقاطع زمانی مورد نظر بانک مرکزی و تهیه گزارش حسابرسی و بازرسی قانونی؛
۵. انتصاب حسابرس مستقل جهت رسیدگی به حساب‌های بانک؛
۶. انتصاب ناظر مقیم در بانک برای حصول اطمینان از حسن اجرای اقدامات اصلاحی مقرر از سوی بانک مرکزی.

ب) با تأیید هیئت نظارت، اقدامات تنبیهی زیر را در مورد بانک متخلف اعمال نماید:

۷. تشدید الزامات احتیاطی برای بانک متخلف مانند افزایش نرخ ذخیره قانونی؛
۸. دستور عدم پرداخت سود سهام یا تقسیم اندوخته‌ها؛
۹. ایجاد محدودیت در گسترش شعب در داخل یا خارج از کشور و یا دستور کاهش و ادغام شعب؛
۱۰. ممنوعیت یا محدودیت موقت یا دائم بانک از انجام تمام یا بعضی از عملیات بانکی و فعالیت‌های موضوع ماده (۱۳۳) این قانون؛
۱۱. منع مداخله برخی از مدیران در تمام یا بخشی از امور بانک برای یک دوره زمانی معین؛
۱۲. سلب صلاحیت تمام یا برخی از اعضای هیئت‌مدیره، مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و معاونان مدیرعامل؛
۱۳. ارائه درخواست تصدی موقت امور بانک متخلف توسط بانک مرکزی یا سایر اشخاص، به هیئت انتظامی

تبصره «۱»- حیطه اختیارات و مسئولیت‌های ناظر مقیم موضوع بند «۶» براساس دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

تبصره «۲»- اقدامات تنبیهی موضوع این ماده (بندهای «۷» تا «۱۳» صرفاً از حیث شکلی قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری است. مهلت اعتراض در دیوان عدالت اداری، حداکثر بیست روز پس از تاریخ ابلاغ می‌باشد. این رسیدگی مانع از اجرای اقدامات نظارتی بانک مرکزی نخواهد بود.

تبصره «۳»- بانک مرکزی می‌تواند برحسب میزان اهمیت تخلف و دفعات تکرار، یک یا چند مورد از اقدامات موضوع این ماده را به مورد اجرا گذارد.

تبصره «۴»- اجرای احکام حقوقی و کیفری علیه مدیران و کارکنان متخلف مانع از انجام اقدامات مذکور در این ماده نخواهد بود.

تبصره «۵»- حداکثر مدت ممنوعیت موضوع بند «۱۰» این ماده، به‌ازای هر تخلف، تکرار یا استمرار آن، سه سال خواهد بود.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تبصره «۲» ماده (۱۶۷) مرجع رسیدگی به درخواست تجدیدنظر در تنبیهات بانک مرکزی را دیوان عدالت اداری نام برده است. آیا درخواست تجدیدنظر به رأی هیئت بدوی انتظامی بانک‌ها می‌باشد که به تأیید هیئت نظارت رسیده است یا بدو می‌توان درخواست تجدیدنظر به رأی هیئت بدوی انتظامی بانک‌ها را به هیئت تجدیدنظر انتظامی بانک‌ها ارائه نمود و در صورت عدم توافق با رأی صادره که به تأیید هیئت نظارت رسیده است، درخواست تجدیدنظر مجددی برای دیوان عدالت اداری تنظیم کرد. آیا محدود نمودن رسیدگی به درخواست تجدیدنظر در دیوان عدالت اداری به معنی سلب اختیار درخواست‌کننده تجدیدنظر به رأی صادره از طرح موضوع در سایر مراجع قانونی می‌باشند یا خیر؟	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۶۷) پیشنهاد می‌شود: در راستای اعمال نظارت مالی پیشگیرانه، ضرورت دارد نحوه مصرف و رعایت مفاد قراردادهای اعطای تسهیلات کلان بانک‌ها توسط حسابرس مستقل، حسابرسی خاص شده و گزارش آن به بانک مرکزی ارسال شود.	جامعه حسابداران رسمی ایران
۱. بند «۱۱» ماده (۱۶۷) واجد ابهام است چرا که اداره امور بانک برعهده مدیران بانک می‌باشد و در صورت منع مداخله مدیران در بخشی از امور بانک، بانک را با خلأ مدیریتی درخصوص آن بخش از امور مواجه می‌نماید.	بانک سلمان

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
۲. تبصره «۲» ماده (۱۶۷) از حیث محدود نمودن قابلیت اعتراض به تصمیمات تنبیهی بانک مرکزی از حیث جنبه شکلی و عدم قابلیت اعتراض ماهیتی آنها در دیوان عدالت اداری به دلیل عدم انطباق با قانون غیرموجه است.	
۱. مفاد بند پنجم این ماده در خصوص انتصاب حسابرس مستقل از سوی بانک مرکزی، مغایر با اختیارات تفویض شده به مجمع عمومی عادی به موجب ماده (۱۴۴) اصلاحیه قانون تجارت می باشد. ۲. مفاد بند هشتم این ماده در خصوص «دستور عدم پرداخت سود سهام یا تقسیم اندوخته‌ها از سوی بانک مرکزی» با مفاد ماده (۹۰) اصلاحیه قانون تجارت منافات دارد. طبق ماده مزبور تقسیم سود و اندوخته بین صاحبان سهام در صلاحیت مجمع عمومی عادی بوده و در صورت وجود منافع، تقسیم ۱۰ درصد از سود ویژه سالیانه بین صاحبان سهام الزامی می باشد. از سوی دیگر این موضوع به نوعی اتخاذ اقدامات تنبیهی برای سهامداران نه لزوماً بانک/بانک‌های متخلف بوده است.	بانک ملت
در تبصره «۲»، در مورد عبارت «صرفاً از حیث شکلی قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری است»، اولاً جمله مبهم است ثانیاً نمی توان حق اعتراض را محدود کرد.	فتح اله تاری

ماده (۱۶۸)

طرح هرگونه دعوی که منشأ آن اقدامات نظارتی بانک مرکزی باشد، باید به طرفیت بانک مزبور صورت پذیرد و افراد ذی‌مدخل در امر نظارت را نمی‌توان طرف دعوی قرار داد جز در مواردی که موضوع دعوی انتساب جرم باشد.

تبصره- منظور از اقدامات نظارتی، اقداماتی است که در راستای اعمال نظارت بر بانک‌ها در صلاحیت بانک مرکزی بوده و مشتمل بر اقدامات به‌عمل آمده در تمامی مراحل تأسیس، اعطای مجوز، نظارت بر فعالیت، تغییرات ثبتی، بازسازی، ادغام، انحلال و تصفیه می‌باشد.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>قراردادن دیوان عدالت اداری به‌عنوان مرجع شکایت بانک‌ها در مواردی که بانک دولتی باشد با اصل یکصد و هفتاد و سوم مغایرت دارد. مطابق اصل یکصد و هفتاد و سوم: «به‌منظور رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین یا واحدها با آیین‌نامه‌های دولتی و احقاق حقوق آنها، دیوانی به نام «دیوان عدالت اداری» زیر نظر رئیس قوه قضائیه تأسیس می‌گردد. حدود اختیارات و نحوه عمل این دیوان را قانون تعیین می‌کند». این اصل، صلاحیت رسیدگی به دعاوی «مردم» علیه «دولت» را به دیوان عدالت اداری واگذار کرده است و از تقابل «مردم» و «دولت» این نتیجه به‌دست می‌آید که «مردم» مشتمل بر اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی است، لذا در جایی که یک بانک دولتی باشد نمی‌تواند در دیوان عدالت اداری طرح شکایت نماید.</p>	<p>واجباً</p>
تشخیص منشأ نظارتی دعاوی بر عهده کیست؟	مرتضی اله داد

ماده (۱۶۹)

بانک‌ها در مقابل خساراتی که در اثر عملیات آنها متوجه مشتریان می‌شود، مسئول و متعهد جبران خسارات خواهند بود. مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و معاونان مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها نیز مسئول خساراتی می‌باشند که به‌علت تخلف هر یک از آنها از مقررات و قوانین و دستورالعمل‌های مربوط به این قانون یا اساسنامه بانک، به صاحبان سهام یا مشتریان وارد می‌شود.

فصل نهم - نظارت / ماده (۱۶۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۱۶۹) اولاً مرجع تشخیص ایجادکننده خسارت به مشتریان از میان اعضای نامبرده در این ماده مشخص نشده است، ثانیاً ضمانت اجرایی به این ماده تعیین نشده و ثالثاً مشخص نیست که جبران خسارات در مواردی که ناشی از معایب سیستم‌ها و اهمال کارکنان می‌باشد، به‌صورت تضامنی است یا با مسئولین ایجاد خسارت.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۶۹) با توجه به مسئولیت توأمان بانک و مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل و معاونان مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها در قبال مشتریان بایستی رابطه این دو مسئولیت با یکدیگر مشخص گردد که در فرضی که خسارت وارده به مشتری توأمان ناشی از عملیات بانک و تخلف مدیران مذکور در بانک باشد، مسئولیت بانک و مدیران مربوط تضامنی است یا مشترک؟	بانک سامان
در مورد ماده (۱۶۹) که در واقع تکرار بند «ج» ماده (۳۵) قانون پولی و بانکی کشور می‌باشد، با توجه به مشکلات و ابهامات موجود، بهتر است صراحتاً قید شود که حکم، ناظر به مواردی است که قراردادی در بین نبوده یا در قرارداد نسبت به آن تعیین تکلیف نشده یا آثار قانونی آن نامعلوم باشد.	بانک مسکن
حدود و میزان مسئولیت مقامات بانکی در جبران خسارت مشتریان چیست و براساس چه رویه‌ای باید انجام گیرد؟	مرتضی اله داد

۵. اظهار نظر پیرامون فصل دهم (مقررات انتظامی و کیفری)

ماده (۱۷۰)

به منظور رسیدگی به تخلفات انتظامی بانک‌ها، هیئت‌هایی تحت عنوان هیئت‌های رسیدگی به تخلفات انتظامی در بانک مرکزی تشکیل می‌گردد. هیئت‌های مزبور شامل هیئت بدوی و هیئت تجدیدنظر می‌باشد.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>نقد به مواد (۱۷۰) تا (۱۸۴) - یک قانون بانکداری خوب باید موارد تخطی از قوانین را مشخص و طبقه‌بندی نماید. یک بخش تحت عنوان تخلفات انتظامی (یا اداری) که مرتکبین به این‌گونه اعمال با مجازات‌های انتظامی (یا اداری) روبرو خواهند شد و بخش دیگر دارای وصف مجرمانه هستند که مرتکبین به انجام این اقدامات عمدتاً با مجازات زندان مواجه خواهند شد. برخی از موارد تخطی از قانون؛ هم واجد عنوان «تخلف» هستند و هم عمل «مجرمانه» محسوب می‌شوند. به طور مثال حتی در قوانین و مقررات فعلی کشورمان هم این شرایط در خصوص توزیع سود موهومی وجود دارد. یعنی بانک مرکزی توزیع سود موهومی را مغایر با دستورالعمل مطالبات غیرجاری و مقررات ذخیره‌گیری می‌داند و آن را تخلف انتظامی محسوب می‌کند و البته مطابق با ماده (۲۵۸) قانون تجارت این اقدام عملی مجرمانه محسوب شده و برای آن مجازات زندان از یک تا سه سال در نظر گرفته شده است. نکته مهم آن است که به تخلفات انتظامی؛ مرجع نظارت بانکی رسیدگی می‌کند در حالی که به جرائم؛ دادگاه‌ها رسیدگی می‌کنند. برای اینکه در ذهن تداعی شود که تفاوت آنها چه میزان است از حوزه بانکی خارج می‌شوم و مثالی از حوزه راهنمایی و رانندگی می‌زنم. رانندگی در حین مستی از جمله تخلفات رانندگی است. پلیس در صورت برخورد با موارد مشکوک از راننده می‌خواهد که درون وسیله‌ای الکترونیکی بدمد. این ابزار به سرعت میزان الکل در خون را نشان می‌دهد و پلیس برای این تخلف رانندگی برگه جریمه صادر می‌کند و البته خودرو را هم می‌تواند به توقفگاه منتقل کند یا اینکه از سرنشین دیگر خودرو که مست نباشد بخواهد تا خودرو را هدایت کند. از طرف دیگر؛ شرب خمر (مصرف مسکر) عمل مجرمانه هم محسوب می‌شود و قانونگذار در فصل ششم از کتاب دوم قانون مجازات اسلامی برای آن مجازات حد (هشتاد ضربه شلاق) تعیین کرده است. تفاوت عمده این دو نوع</p>	<p>امیرحسین امین آزاد</p>

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>مجازات آن است که اولی به سهولت قابل اجرا و درجه قطعیت مجازات هم نزدیک به ۱۰۰ درصد است درحالی که برای اعمال دومی باید مدت‌ها به انتظار نشست و از طرف دیگر احتمال این هم می‌رود که قاضی در مرحله بدوی یا تجدیدنظر اصولاً حکم برائت متهم را بدلیل فقدان مدارک مثبت یا... صادر کند! تجربه دنیا اثبات کرده که رسیدگی به تخلفات رانندگان باید در حوزه واحد نظارت بر ترافیک شهر (پلیس راهنمایی و رانندگی) رسیدگی شود و جز در موارد بسیار استثنایی شکایتی به دادگاه برده نمی‌شود. مشابه همین تجربه را هم دنیا درخصوص نظارت بانکی داشته است، یعنی به این نتیجه رسیده که رسیدگی به تخلفات بانک‌ها باید توسط مرجع نظارت بانکی صورت بپذیرد. متأسفانه طرح قانون بانکداری در فصل دهم خود؛ بخش نظارت را برای رسیدگی به تخلفات انتظامی بانک‌ها در جایگاه «مدعی‌العموم» دیده درحالی که بخش نظارت؛ «قاضی» مسئول رسیدگی به پرونده تخلف باید باشد! پارادایم حاکم بر این فصل نه با مقتضیات کشور خودمان می‌خواند و نه با تجارب سایر کشورها لذا به شکلی ساختاری باید تغییر کند.</p>	

ماده (۱۷۱)

هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی، صلاحیت رسیدگی به تخلفات انتظامی بانک‌ها را خواهد داشت. هیئت می‌تواند اعضای هیئت‌مدیره و هیئت عامل بانک‌ها را در صورت رسیدگی و اثبات تخلف، مشمول مجازات‌های انتظامی مندرج در ماده (۱۷۷) این قانون قرار دهد.

ماده (۱۷۲)

ترکیب اعضای هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی، شامل ۶ نفر به شرح زیر خواهد بود:

۱. قائم‌مقام رئیس کل بانک مرکزی به‌عنوان رئیس هیئت؛
۲. معاون (مدیرکل) حقوقی بانک مرکزی؛
۳. یک نفر متخصص در زمینه حقوق بانکی به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی؛

۴. یک نفر متخصص در امور بانکی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی؛

۵. یک نفر متخصص در امور بانکی به انتخاب کانون بانک‌ها؛

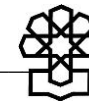
۶. یک نفر متخصص در امور حقوقی و قضایی به انتخاب دادستان کل کشور.

تبصره «۱»- مدت عضویت اعضای غیرموظف چهار سال است. انتخاب مجدد آنها تنها برای یک دوره دیگر بلامانع است و در طول دوره خدمت، قابل عزل نخواهند بود. در صورتی که به دلایلی مانند فوت، استعفا یا محکومیت به انفصال توسط دادگاه، ادامه فعالیت آنان غیرممکن گردد، مقام منصوب‌کننده مکلف است بلافاصله نسبت به انتخاب عضو جدید اقدام نماید.

تبصره «۲»- پس از گذشت دو سال از آغاز به کار اولین دوره هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی، دو نفر از اعضای غیرموظف به قید قرعه تغییر می‌یابند و اشخاص دیگری جایگزین آنها خواهند شد.

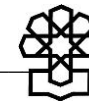
تبصره «۳»- جلسات با حضور رئیس هیئت و حداقل سه نفر دیگر از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات با حداقل چهار رأی موافق، قانونی است.

تبصره «۴»- موارد رد دادرسی مندرج در قانون آیین دادرسی کیفری، در خصوص اعضای هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی بانک‌ها نیز رعایت می‌شود.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. با عنایت به اینکه وزیر امور اقتصادی و دارایی به‌عنوان نماینده سهام دولت و رئیس مجمع عمومی در بانک‌های دولتی ایفای نقش می‌کند، تعیین یک نفر متخصص در هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی، واجد این ایراد است که در زمان رسیدگی به تخلفات بانک‌های دولتی در آن هیئت، شائبه حمایت از بانک دولتی ایجاد نماید.</p> <p>۲. مرجع قانونی نظارت بر مؤسسات اعتباری و رسیدگی به تخلفات آنها بانک مرکزی می‌باشد و در این راستا هیئت انتظامی به‌عنوان یکی از بخش‌های رسیدگی در بانک مرکزی در نظر گرفته شده و ترکیب این هیئت نیز باید متشکل از مقامات حوزه‌های مربوط در آن بانک باشد. لکن به‌منظور اطمینان از صحت رسیدگی این هیئت، مقاماتی همچون نماینده دادستان کل کشور نیز به‌عنوان یکی از اعضای این هیئت در نظر گرفته می‌شود. لذا حضور افرادی از بانک‌ها و یا نمایندگان سایر دستگاه‌ها مغایر مسئولیت نظارتی بانک مرکزی است و تصمیم‌گیری‌ها را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد.</p>	بانک مرکزی
<p>شیوه نگارش این تبصره موجبات اطاله را فراهم می‌آورد زیرا اولاً: اگر کمتر از ۴ نفر حاضر شوند، جلسه تشکیل نمی‌شود و از سوی دیگر اگر حداقل ۴ نفر در جلسه حاضر شوند باید همگی متفق‌القول باشند والا امکان صدور رأی وجود ندارد. از حالت اخیر نیز اگر ۴ رأی موافق وجود نداشته باشد، چه باید کرد؟ آیا باید جلسه مجددی تشکیل شود یا خیر؟ و اگر در جلسه دوم نیز آرای موافق به‌دست نیاید چه باید کرد؟ و این تسلسل تا کجا باید ادامه یابد؟</p> <p>باید تمهیدی اندیشیده شود که در صورت به‌حدنصاب رسیدن جلسه، در هر صورت تصمیم اتخاذ گردد که می‌تواند به یکی از صور زیر باشد:</p> <p>الف) حداقل تعداد اعضای جلسه، فرد باشد (سه یا پنج نفر) و تصمیمات با حداکثر آرا اتخاذ شود.</p> <p>ب) تعداد اعضا به‌صورت زوج انتخاب شود که تصمیمات با حداکثر آرا اتخاذ شود و در صورت مساوی بودن آرا، نظر گروهی که رئیس هیئت در آن قرار دارد، ملاک عمل خواهد بود.</p>	واجب
در تبصره «۱» ماده (۱۷۲) به اعضای غیرموظف اشاره شده درحالی‌که در ماده (۱۷۲) اعضای موظف و غیرموظف تفکیک نشده‌اند.	بانک سامان

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این ماده در مقام بیان ترکیب هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی، تعداد نمایندگان بانک مرکزی را با احتساب قائم‌مقام رئیس کل بانک مرکزی، مدیر حقوقی بانک مرکزی و نفر انتخاب شده از سوی رئیس کل بانک مرکزی، سه نفر تعیین نموده است. در مقابل برای کانون بانک‌ها صرفاً اختیار انتخاب یک نفر پیش‌بینی شده که عادلانه به نظر نمی‌رسد و این عده باید سه نفر و برابر با نمایندگان بانک مرکزی باشد. در این صورت تعداد اعضا می‌تواند هشت نفر باشد.	بانک مسکن
۱. در ماده (۱۷۲) ترکیب اعضای هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی شش نفر تعیین که با توجه به بندهای «۱»، «۲»، «۳» و «۵» ماده، عملاً منتصبین بانک مرکزی در اکثریت قرار دارند و به موجب تبصره «۳» ماده، تصمیمات با حداقل چهار رأی موافق قانونی خواهد بود. ۲. در تبصره «۳» ماده (۱۷۲) طرح پیشنهادی، حضور رئیس هیئت بدوی رسیدگی همراه سه نفر دیگر اعضا مبنای رسمیت جلسه اعلام و حداقل ۴ رأی موافق اعضا را جهت قانونی بودن رأی اعلام می‌دارد که دستیابی به اتفاق نظر در چنین مواردی مشکل خواهد بود و اصولاً انتخاب هیئت‌ها با نفرات ۱، ۳، ۵، ... به منظور اخذ حداکثری نظرات خواهد بود.	بانک ملت
پیشنهاد می‌شود یکی از کارکنان بانک‌ها در هیئت‌های رسیدگی به تخلفات انتظامی در بانک مرکزی به ترکیب اعضای بدوی رسیدگی اضافه شود.	اکبر کشاورزبان
قرعه بی‌معناست.	فتح اله تازی
یک نفر متخصص به معرفی اتاق بازرگانی اضافه شود. تبصره «۲» - نماینده اتاق ایران تا پایان ۴ سال ثابت است.	محسن حاجی بابا

ماده (۱۷۳)

آرای هیئت باید جامع استدلال‌های اعضای مخالف و موافق رأی و حاوی مستندات دلایل ارائه شده باشد.

ماده (۱۷۴)

شروع رسیدگی در هیئت بدوی با صدور کیفرخواست توسط دادستان انتظامی خواهد بود. معاون نظارتی بانک مرکزی سمت دادستان انتظامی را برعهده دارد.

ماده (۱۷۵)

هیئت بدوی مکلف است پیش از صدور رأی، با ابلاغ کیفرخواست دادستان انتظامی، از بانک و یا مدیران متهم جهت حضور در جلسه دعوت نماید. فاصله زمانی ابلاغ دعوتنامه و تشکیل جلسه نباید کمتر از ده روز باشد.

ماده (۱۷۶)

تخلفات انتظامی اشخاص مذکور در ماده (۱۷۱) به شرح زیر می‌باشد:

۱. تکرار یا استمرار تخلفات مذکور در ماده (۱۶۶) این قانون؛
۲. توقف فعالیت بانک به مدت یک روز کاری و بیشتر بدون عذر موجه؛
۳. افشای اسرار بانکی مشتریان و یا اطلاعات حساب‌های آنها و یا عدم تسلیم آنها در مواردی که مکلف به تسلیم می‌باشند؛
۴. ارائه گزارش خلاف واقع به بانک مرکزی و صندوق ضمانت سپرده‌ها؛
۵. جعل یا مخدوش نمودن اسناد بانکی؛

۶. برداشت از حساب مشتری یا انتقال وجوه از حسابی به حساب دیگر بدون مجوز قانونی؛
۷. ارائه خدمات بانکی به اشخاصی که حسب قوانین و مقررات، بانک‌ها از ارائه آن خدمات به آنها منع شده‌اند؛
۸. هرگونه تلاش برای صوری‌سازی قراردادها به تشخیص شورای فقهی یا هیئت نظارت.
- تبصره «۱»-** رسیدگی به امور مذکور در محاکم کیفری یا سایر مراجع صالحه قانونی مانع رسیدگی هیئت بدوی نخواهد بود. در صورتی که پس از رسیدگی به پرونده متهم در محاکم مزبور، حکم بر براءت وی صادر گردد، هیئت‌های بدوی یا تجدیدنظر مکلفند به تقاضای متهم، موضوع را مورد رسیدگی مجدد قرار دهند.
- تبصره «۲»-** ساماندهی تعداد حساب‌های مشتریان نزد بانک‌ها در چارچوب دستورالعمل ابلاغی از سوی بانک مرکزی، از شمول مفاد بند «۶» این ماده مستثنا می‌باشد.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
بند «۸» ماده (۱۷۶) از این حیث که هرگونه تلاش برای صوری‌سازی قراردادها را تخلف محسوب نموده واجد اشکال است. زیرا اولاً صرف تلاش به آن منظور بدون آنکه منجر به صوری شدن قراردادها بشود منطقاً نباید تخلف باشد. ثانیاً این تلاش قابلیت تشخیص ندارد، لذا پیشنهاد می‌شود عبارت مذکور این‌گونه اصلاح گردد: «انجام اقداماتی که سبب صوری شدن قراردادها به تشخیص شورای فقهی یا هیئت نظارت گردد»	بانک سامان
عبارت (بدون مجوز قانونی) از انتهای بند «۶» حذف و تبصره به ذیل بند مذکور اضافه شود. عبارت (شورای فقهی یا هیئت نظارت) یا عبارت (بانک مرکزی مشروط بر اخطار قبلی از سوی بانک مذکور) جایگزین شود. ماده (۱۷۶) پیشنهادی - تخلفات انتظامی اشخاص مذکور در ماده (۱۷۱) به شرح زیر می‌باشد:	بانک ملی
۱. تکرار یا استمرار تخلفات مذکور در ماده (۱۶۶) این قانون	
۲. توقف فعالیت بانک به مدت یک روز کاری و بیشتر بدون عذر موجه	
۳. افشای اسرار بانکی مشتریان و با اطلاعات حساب‌های آنها و یا عدم تسلیم آنها در مواردی که مکلف به تسلیم می‌باشند،	
۴. ارائه گزارش خلاف واقع به بانک مرکزی و صندوق ضمانت سپرده‌ها؛	
۵. جعل یا مخدوش نمودن اسناد بانکی؛	

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>بند «۶» پیشنهادی - برداشت از حساب مشتری یا انتقال وجوه از حسابی به حساب دیگر</p> <p>تبصره پیشنهادی - برداشت از حساب بابت تهاتر دیون، اشتباه واریزی کاربرد (حتی در صورتی که وجوه مذکور به حساب افراد تحت تکفل یا آقربای سببی و نسبی منتقل شده باشد) مجاز است.</p> <p>۷. ارائه خدمات بانکی به اشخاصی که حسب قوانین و مقررات، بانکها از ارائه آن خدمات به آنها منع شده اند؛</p> <p>بند «۸» پیشنهادی - هرگونه تلاش برای صوری سازی قراردادهای تشخیص بانک مرکزی مشروط بر اخطار قبلی از سوی بانک مذکور</p>	
<p>۱. در بند «۸» این ماده عبارت «هرگونه تلاش برای صوری سازی قراردادهای دایره وسیعی داشته و با توجه به لزوم تصریح موارد تخلف بهتر است عبارت «هرگونه تلاش» حذف شود. ضمن اینکه تلاشی که منتج به نتیجه نشود قابل اثبات نمی باشد.</p> <p>۲. در تبصره «۱» این ماده رسیدگی همزمان مراجع اداری و کیفری در خصوص کیفر مشابه از قبیل سلب صلاحیت و جزای نقدی و تعلیق فعالیت بعضاً موجب صدور آرای متعدد و متناقض در خصوص اتهامی می شود که موجبات تداخل آرا و یا عدم امکان اجرای همه آرا یا بلااثر شدن یکی از آرا یا اجرای دو کیفر برای یک اتهام می شود که مشکلاتی را به دنبال خواهد داشت. لذا اصلح است که هیئت های موضوع این قانون در صورت رسیدگی موضوع در محاکم کیفری موقتاً تا صدور رأی از مراجع کیفری با قرار تعلیق از صدور رأی خودداری نمایند.</p>	معاونت حقوقی بانک کشاورزی
<p>بند «۸»، شورای فقهی حذف شود.</p>	محسن حاجی بابا
<p>برخی از بندهایی که در این ماده به عنوان تخلفات انتظامی تلقی شده اند نظیر بندهای «۳»، «۴» و «۵»، در ماده (۱۶۶) نیز ذکر شده است.</p>	مرتضی اله داد

ماده (۱۷۷)

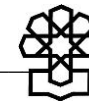
مجازات‌های انتظامی به شرح زیر می‌باشند:

۱. اخطار کتبی به بانک و عندالاقضا اعلام عمومی؛
۲. اخطار کتبی به مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و رئیس یا هریک از اعضای هیئت‌مدیره بانک؛
۳. مکلف نمودن بانک به انجام اصلاحات مورد نظر بانک مرکزی در زمانبندی تعیین شده توسط آن بانک؛
۴. سلب صلاحیت مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل، تمام یا برخی از اعضای هیئت‌مدیره و ارجاع موضوع به بانک مرکزی جهت انتصاب مدیران موقت؛
۵. اعمال جریمه نقدی برای بانک تا پانصد میلیارد (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال؛
۶. اعمال جریمه نقدی برای مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و یا هر یک از اعضای هیئت‌مدیره تا پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال؛
۷. تعلیق برخی از فعالیت‌های بانک به‌طور موقت یا دائم؛
۸. واگذاری تصدی موقت اداره امور بانک به بانک مرکزی یا سایر اشخاص؛
۹. لغو مجوز بانک.

تبصره «۱»- جریمه‌های ریالی موضوع این ماده و سایر مواد این قانون که متضمن جریمه نقدی هستند، متناسب با شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی که توسط بانک مرکزی به‌صورت رسمی اعلام شده باشد، تعدیل می‌گردد.

تبصره «۲»- هیئت بدوی می‌تواند متناسب با نوع تخلف و اوضاع و احوال وقوع آن یک یا چند مورد از مجازات‌های انتظامی فوق را اعمال نماید. تکرار و تعدد تخلف از موارد تشدید مجازات انتظامی است.

تبصره «۳»- در مواردی که اعمال مجازات بند «۴» موجبات توقف فعالیت بانک را فراهم می‌آورد، بانک مرکزی موظف است نسبت به انتخاب مدیر موقت اقدام کند. حیطه وظایف، مدت، مسئولیت‌ها و اختیارات مدیر یا مدیران موقت و میزان حقوق و مزایای آنها توسط بانک مرکزی تعیین و توسط بانک متخلف پرداخت می‌شود. ارکان بانک

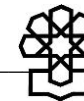

متخلف مکلف به همکاری با مدیران موقت منصوب از سوی بانک مرکزی و اجرای دستورات آنها در حدود اختیارات تعیین شده توسط بانک مرکزی می‌باشند و در صورت هرگونه اخلال در انجام وظایف تعیین شده برای مدیران موقت از سوی ارکان مذکور در این ماده، دادستان انتظامی می‌تواند تشدید مجازات‌های انتظامی را از هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر درخواست نماید.

تبصره «۴»- احکام صادره توسط هیئت بدوی با امضای رئیس هیئت ابلاغ می‌شود.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۷)	
نظرات و نقدها	اظهاری نظر کنندگان
<p>۱. عبارت «سایر اشخاص» در بند «۸» ماده (۱۷۷) مبهم است، از این رو می‌تواند توصیف «از میان مدیران بانکی به تشخیص بانک مرکزی» به عبارت مزبور اضافه شود.</p> <p>۲. جریمه تعیین شده در بند «۵» ماده (۱۷۷) جریمه‌ای است که عملاً برای صاحبان سهام بانک تعیین گردیده است. درحالی‌که آنان الزاماً در اعمال تخلف فاقد نقش مشخصی می‌باشند. صحیح آن است که همیشه متخلف جریمه گردد.</p> <p>۳. در هیچ‌یک از بندهای ماده (۱۷۷) اشاره‌ای به مسئولیت تضامنی اعضای هیئت‌مدیره یا هیئت عامل نگردیده است و علاوه بر آن تکلیفی نیز برای اعضا مخالف در اعمال تخلف مربوطه از جمله ضرورت اعلام تخلف به مراجع مربوطه و نیز تبری ایشان از مجازات نگردیده است.</p> <p>۴. پیشنهاد می‌شود در مورد تخلفات مدیران موقت انتصابی، واحدی به منظور رسیدگی به شکایت صاحبان سهام شرکت تعیین گردد.</p>	<p>کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی</p>
<p>۱. بند «۸» ماده (۱۷۷) از حیث واژه «سایر اشخاص» واجد ابهام است.</p> <p>۲. بند «۹» ماده (۱۷۷) از حیث مجوز تأسیس یا فعالیت واجد ابهام است.</p> <p>۳. در مورد تبصره «۳» ماده (۱۷۷) پیشنهاد می‌شود مرجع رسیدگی به اعتراض بانک متخلف به اقدامات مدیران موقت در این تبصره قید و مشخص گردد و ترجیحاً این مرجع هیئت نظارت باشد.</p>	<p>بانک سامان</p>
<p>بند «۵» این ماده از طرح که یکی از مجازات‌های انتظامی را «اعمال جریمه نقدی برای بانک یا مؤسسه اعتباری تا پانصد میلیارد ریال» مقرر نموده، اگر قید «از محل سود بانک» تصریح نشود، ممکن است نتیجه این جریمه به مشتریان هم تسری پیدا کند که خلاف منطق و عدالت خواهد بود.</p>	<p>بانک مسکن</p>

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. مطابق بند «۵» این ماده، جریمه نقدی ۵۰۰ میلیارد ریالی بانک در واقع جریمه سهامداران و سپرده‌گذاران است؛ در حالی که باید فرد متخلف جریمه شود و یا حداقل امکان رجوع بانک به افرادی که اقدام و تصمیم آنها منجر به جریمه نقدی بانک گردیده تصریح گردد. همچنین برای حفظ حقوق ذینفعان بانک‌ها در ارتباط با این موضوع راهکار مناسب پیش‌بینی گردد.</p> <p>۲. مطابق بند «۹» این ماده، در صورت لغو مجوز بانک، وضعیت سهامداران و ذینفعان بانک‌ها در این طرح تعیین تکلیف نشده و به نظر می‌رسد با رویکرد حفظ ثبات اقتصادی در راستای اهداف اقتصاد مقاومتی و پیشگیری از تخلف، می‌توان به جای راهکارها و جرائمی که منجر به از بین رفتن مؤسسات اقتصادی موجود فعال و در نتیجه تبعات گسترده اقتصادی، چه به لحاظ حفظ فرصت‌های شغلی کارکنان بانک و چه به لحاظ حفظ منافع سهامداران و ذینفعان، جرائمی که به افراد متخلف تعلق می‌گیرد در نظر گرفت یا با در نظر گرفتن پیش‌بینی خاصی برای این گروه از ذینفعان شامل کارکنان، سهامداران و ...، در عین حال حاکمیت شخص حقوقی متخلف را به دست دولت یا بانک مرکزی یا مدیران موقت منصوب از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتقل نمود که می‌تواند به جای انحلال و در واقع مرگ اشخاص حقوقی مثل بانک‌ها، معادل تأسیس نهاد حقوقی «مجازات‌های سالب آزادی مدت‌دار به تناسب حالت خطرناک ایجاد شده»، برای شخصیت حقوقی با حفظ بقای آن و با هدف اصلاح و برگشت‌پذیری به جامعه تلقی گردد.</p>	بانک ملت
<p>تعیین جریمه در بند «۵»، در واقع مجازات سهامداران بابت تخلفات احتمالی شخص یا گروهی دیگر می‌باشد که به هیچ وجه موافق با اصول حقوقی نمی‌باشد هر شخصی مسئول و پاسخگوی اعمال خویش بوده و نمی‌تواند بابت تخلفات احتمالی مدیران (با فرض صحت) از اموال دیگران (سهامداران) اعمال مجازات شود. بند «۵» حذف شود.</p> <p>ماده (۱۷۷) پیشنهادی - مجازات‌های انتظامی به شرح زیر می‌باشند:</p> <p>۱. اخطار کتبی به بانک و عندالاقضا اعلام عمومی؛</p> <p>۲. اخطار کتبی به مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونین مدیرعامل و رئیس یا هر یک از اعضای هیئت‌مدیره بانک؛</p> <p>۳. مکلف نمودن بانک به انجام اصلاحات مورد نظر بانک مرکزی در زمانبندی تعیین شده توسط آن بانک؛</p>	بانک ملی

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
۴. سلب صلاحیت مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونین مدیرعامل، تمام با برخی از اعضای هیئت مدیره و ارجاع موضوع به بانک مرکزی جهت انتصاب مدیران موقت؛ ۵. اعمال جریمه نقدی برای مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونین مدیر عامل و یا هر یک از اعضای هیئت مدیره تا پنج میلیارد ریال؛ ۶. تعریف برخی از فعالیت های بانک به طور موقت یا دائم؛ ۷. واگذاری تصدی موقت اداره امور بانک به بانک مرکزی با سایر اشخاص؛ ۸. لغو مجوز بانک	
مبنای جرائم روشن نیست! به اقتضای چه شرایطی کم و زیاد می شود؟	فتح اله تاری
بند «۱»- و در صورت تکرار الزام به اعلام عمومی	محسن حاجی بابا
در برخی بندها، مجازات های تعیین شده با موارد مطرح در ماده (۱۶۷) می باشد. اساساً تفاوت این دو ماده چیست؟ فلسفه وجود این دو ماده جداگانه و هم پوشانی به لحاظ تخلفات و نوع مجازات ها چیست؟ به طور مثال تصور بر این است که نوع تخلفات و مجازات موارد ارجاع شده به هیئت انتظامی باید متفاوت باشد.	مرتضی اله داد

ماده (۱۷۸)

مرجع تجدیدنظر آرای هیئت بدوی، هیئت تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات انتظامی است. مهلت تجدیدنظرخواهی از آرای هیئت، بیست روز پس از تاریخ ابلاغ رأی هیئت بدوی است. هیئت تجدیدنظر دارای کلیه وظایف و اختیارات هیئت بدوی است.

ماده (۱۷۹)

اعضای هیئت تجدیدنظر عبارتند از:

۱. رئیس کل بانک مرکزی به‌عنوان رئیس هیئت؛

۲. دبیرکل کانون بانک‌ها؛

۳. سه نفر قاضی آشنا به مسائل و حقوق بانکی به انتخاب رئیس قوه قضائیه.

تبصره- جلسات هیئت تجدیدنظر، با حضور رئیس و حداقل سه عضو دیگر رسمیت می‌یابد و تصمیمات با حداقل سه رأی موافق اتخاذ خواهد شد.

فصل دهم: مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۷۹)	
نظرات و نقدها	اظهارنظر کنندگان
۱. در ترکیب اعضای هیئت تجدیدنظر در ماده (۱۷۹) طرح، افزودن وزیر امور اقتصادی و دارایی و حسب مورد وزیر مرتبط با فعالیت بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای نیز ضرورت دارد. ۲. صرف آشنایی به مسائل و حقوق بانکی کافی نیست. تسلط لازم است والا رسیدن به اهداف مد نظر طرح غیرممکن یا کند خواهد بود.	بانک مسکن
پیشنهاد می‌شود یکی از کارکنان بانک‌ها به اعضای هیئت تجدیدنظر اضافه شود.	اکبر کشاورزبان
چرا ترکیب تجدیدنظر متفاوت از ترکیب هیئت اولیه است.	فتح اله تاری
رئیس اتاق بازرگانی اضافه شود.	محسن حاجی بابا
فلسفه انتخاب اعضای هیئت تجدیدنظر به شکل مطرح شده در این ماده چیست؟ دلیل اینکه سه عضو از پنج هیئت تجدیدنظر را قضاتی تشکیل می‌دهند که توسط رئیس قوه قضائیه انتخاب شده‌اند چیست؟	مرتضی اله داد

ماده (۱۸۰)

هیئت تجدیدنظر مکلف است متن درخواست تجدیدنظر را به همراه کلیه مستندات و ضامنه مربوط به تجدیدنظر خوانده ابلاغ نماید. تجدیدنظر خوانده می تواند ظرف مدت بیست روز کلیه مدارک و مستندات دفاعی خود را به هیئت ارسال دارد. هیئت تجدیدنظر می تواند طرفین دعوی را برای استماع اظهارات دعوت نماید.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۸۰)	
اظهاری نظر کنندگان	نظرات و نقدها
بانک مسکن	در این ماده اختیاری بودن احضار طرفین به هیئت تجدیدنظر منطقی نیست. اهمیت موضوع به نحوی است که حضور، ضرورت حتمی دارد. پس دعوت باید تکلیفی باشد. در نهایت با وجود دعوت، عدم حضور شخص یا اشخاص دعوت شده مانع رسیدگی و اتخاذ تصمیم هیئت تجدیدنظر نخواهد بود.

ماده (۱۸۱)

آرای هیئت تجدیدنظر در کلیه موارد قطعی است و فقط از جهت شکلی حداکثر ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ، قابل شکایت در دیوان عدالت اداری می باشد.

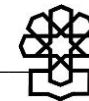
فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۸۱)	
اظهاری نظر کنندگان	نظرات و نقدها
بانک سامان	در خصوص ماده (۱۸۱) هیچ دلیل منطقی جهت منحصر نمودن قابلیت شکایت از آرای هیئت تجدیدنظر انتظامی در دیوان عدالت اداری به جنبه شکلی وجود ندارد و بایستی از حیث ماهیتی نیز قابلیت اعتراض به این آرا در دیوان عدالت اداری وجود داشته باشد.
بانک قرض الحسنه مهر ایران	با توجه به اصل قانون اساسی از آنجایی که مرجع تظلم خواهی دادگستری می باشد، لذا آرا قابلیت تجدیدنظر خواهی از این طرق را دارا می باشد و بیان چنین ماده ای از منظر شرعی و قانونی دارای اشکال می باشد.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۸۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این ماده آرای هیئت صرفاً از جنبه شکلی قابل شکایت در دیوان عدالت اداری قلمداد شده است. در صورتی که در ماده (۱۸۳) امکان رسیدگی ماهوی و تشدید مجازات توسط دیوان عدالت اداری پیش‌بینی شده است که ماهوی است و لذا همخوانی ندارد.	معاونت حقوقی بانک کشاورزی
بی‌معناست؛ موارد باید کلی باشد.	فتح اله تاری

ماده (۱۸۲)

هیچ‌یک از اعضای هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر را نمی‌توان در رابطه با آرای صادره از سوی هیئت‌های مذکور تحت تعقیب قضایی قرار داد، مگر در صورت ارتکاب جرم مؤثر بر رأی صادره.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۸۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ماده مزبور برخلاف قوانین آمره است حتی قضات دادگستری هم من غیرحق انشای رأی نمایند موجب تعقیب قضایی قرار می‌گیرند. این ماده فراقانونی بوده و موجب مفسده احتمالی خواهد شد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
در این ماده که استثنای امکان تعقیب قضایی اعضای هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر انتظامی را مطرح نموده، در انتهای ماده قید عبارت «مگر در صورت سوء نیت» و یا «... در صورت فقدان حسن نیت» کافی است و ضرورت ندارد بحث ارتکاب جرم مطرح شود.	بانک مسکن

ماده (۱۸۳)

تشدید مجازات نسبت به آرای غیرقطعی هیئت بدوی یا آرای نقض شده توسط دیوان عدالت اداری پس از رسیدگی مجدد با توجه به کلیه جوانب بلامانع است.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۸۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در مورد این ماده طرح که تشدید مجازات نسبت به آرای قطعی نشده هیئت بدوی و یا آرای نقض شده توسط دیوان عدالت اداری را بلامانع اعلام نموده، ذکر این نکته ضروری است که مقرر این ماده که جنبه تهدید برای معترش و جنبه تحدید حقوق دفاعی او را دارد، خلاف اصول کلی حقوقی و حقوق دفاعی افراد است و لذا باید بر عکس تصریح شود که «ممنوع است» زیرا اگر دیوان عدالت رأی را نقض کند یعنی رسیدگی قبلی ناصحیح بوده است.	بانک مسکن

ماده (۱۸۴)

بانک مرکزی، آیین نامه داخلی هیئت های بدوی و تجدیدنظر را حداکثر ظرف مدت سه ماه از تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیئت نظارت می رساند.

ماده (۱۸۵)

فعالیت اشخاصی که بدون اخذ تأییدیه صلاحیت از بانک مرکزی یا پس از عزل، تعلیق، عدم تأیید مجدد و یا لغو تأییدیه صلاحیت قبلی توسط بانک مرکزی، در سمت های مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و عضو هیئت مدیره بانک ها فعالیت نمایند، در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می شود. اشخاص مذکور علاوه بر مجازات مربوط به آن، توسط دادگاه به پرداخت جزای نقدی تا مبلغ دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به ازای هر روز محکوم خواهند شد. مدیران موضوع این ماده از زمان لغو تأیید صلاحیت، تعلیق و یا عزل، مجاز به امضای هیچ یک از اسناد تعهدآور بانک نمی باشند. تعقیب کیفری اشخاص مزبور در این خصوص منوط به شکایت بانک مرکزی است.

فصل دهم - مقررات انتظامی و کیفری / ماده (۱۸۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. جمله انتهایی این ماده- «تعقیب کیفری اشخاص مزبور در این خصوص منوط به شکایت بانک مرکزی است» ابهام دارد و مشخص نیست منظور از عبارت «در این خصوص» جرائم مذکور در این ماده است یا تنها ناظر است به «امضای اسناد تعهدآور». اگر ناظر به کل ماده است، درست به نظر نمی‌رسد، زیرا جرم «تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی» و آنچه در حکم آن است دعوای شخصی محسوب نمی‌شود که نیازمند شاکی خصوصی باشد، بلکه هر کس اعلام جرم نماید برای تعقیب مجرمین کفایت می‌کند.</p> <p>در صورتی که جمله مزبور تنها ناظر به «امضای اسناد تعهدآور» باشد نیز توجیهی ندارد که تعقیب کیفری منوط به شکایت بانک مرکزی باشد؛ زیرا عمل مرتکب اگر جرم محسوب شود، با توجه به آنکه غالب جرائم ارتكابی در این حوزه واجد جنبه عمومی هستند (نظیر جعل، کلاهبرداری، اختلاس، خیانت در امانت و ...) لزومی ندارد تعقیب مرتکب منوط به شکایت بانک مرکزی شود و اگر عمل مدیر جرم محسوب نشود، تعقیب کیفری آن با شکایت مرکزی فاقد معناست.</p> <p>لذا بهتر است جمله مزبور از انتهای ماده حذف گردد و نیز جمله «مدیران موضوع این ماده از زمان لغو تأیید صلاحیت، تعلیق و یا عزل، مجاز به امضای هیچ‌یک از اسناد تعهدآور بانک نمی‌باشند» یا باید حذف گردد به این دلیل که در صورت انطباق عمل مرتکب با یکی از جرائم فوق‌الذکر، به استناد ارتكاب این جرائم قابل تعقیب است و نیازی به ذکر مجدد ندارد و یا اگر قرار است این جمله حکم جدیدی اضافه کند که اگر عمل وی واجد عنوان مجرمانه دیگری هم نبود باز به موجب این جمله جرم محسوب گردد، در این صورت لازم است برای آن ضمانت اجرا معین شود، امری که در ماده فعلی مغفول واقع شده است.</p> <p>متن پیشنهادی: فعالیت اشخاصی که بدون اخذ تأییدیه صلاحیت از بانک مرکزی یا پس از عزل، تعلیق، عدم تأیید مجدد یا لغو تأییدیه صلاحیت قبلی توسط بانک مرکزی، در سمت‌های مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاونان مدیرعامل و عضو هیئت‌مدیره بانک‌ها فعالیت نمایند، در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب می‌شود. اشخاص مذکور علاوه بر مجازات مربوط به آن، توسط دادگاه به پرداخت جزای نقدی تا مبلغ دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به‌ازای هر روز محکوم خواهند شد. مدیران موضوع این ماده از زمان لغو تأیید صلاحیت، تعلیق و یا عزل، در صورت امضای اسناد تعهدآور بانک به مجازات ماده (۵۲۹) قانون مجازات اسلامی - بخش تعزیرات محکوم می‌شوند.</p>	واجب
<p>نگارش ماده به این شکل جای تعجب دارد زیرا شخص یا اشخاصی که از فرد خاطی در مسئولیت‌های مندرج در این ماده استفاده کرده‌اند، بیش از خود وی مقصر و مستوجب مجازات می‌باشند. باید علاوه بر مجازات فرد مذکور، مجازات سنگین‌تری برای اشخاصی که وظیفه انتصاب را عهده‌دار بوده‌اند، در نظر گرفته شود.</p>	مرتضی اله داد

۶. اظهار نظر پیرامون فصل یازدهم (کانون بانکها)

فصل یازدهم - کانون بانکها	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در تنها ماده‌ای که برای کانون بانکها در نظر گرفته شده است، هیچ‌گونه قدرت اجرایی برای آن دیده نشده است. این کانون که کلیه عملیات اجرایی بازار پول را برعهده دارد و بیشترین ارتباط را با مشکلات و آسیب‌های نظام بانکی دارد، به‌صورت یک نهاد تشریفاتی مطرح است. این درحالی است که این کانون به‌عنوان مهمترین نهاد صنفی نظام بانکی می‌تواند اقدامات اثربخش و تعیین‌کننده‌ای برای بانکها و بهبود فرآیندهای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران داشته باشد. پیشنهاد می‌شود ساختار این نهاد با قدرت اجرایی و تصمیم‌گیری در برند نظام بانکی دیده شود تا آشفتگی بازار پول و عدم وحدت رویه کاهش یابد.	اکبر کشاورزبان

ماده (۱۸۶)

بانک مرکزی موظف است به‌منظور ایجاد هماهنگی در اجرای صحیح ضوابط و مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی، ارائه نظرات مشورتی به اعضا و بانک مرکزی و حمایت از حقوق صنفی اعضا، زمینه تأسیس کانون بانکها را با مشارکت کلیه بانک‌هایی که در ایران فعالیت می‌کنند، فراهم سازد. عضویت تمامی بانکها در کانون الزامی است.

تبصره «۱» - کانون بانکها، دارای شخصیت حقوقی مستقل و برخوردار از استقلال مالی بوده و به‌موجب اساسنامه‌ای که به تصویب هیئت نظارت خواهد رسید، اداره می‌شود.

تبصره «۲» - کانون بانکها می‌تواند برای حل اختلاف بین اعضا با یکدیگر و اعضا با مشتریان هیئت داورى تشکیل دهد. مراجعه اشخاص به هیئت داورى کانون، نافی حق آنها برای رجوع به مراجع قضایی نمی‌باشد.

فصل یازدهم - کانون بانکها / ماده (۱۸۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در تبصره «۲» ماده (۱۸۶) ضمانت اجرایی در تمکین رأی داوری کانون در حل اختلافات فیما بین اعضا تعیین نگردیده است. در عین حال مفاد تبصره مزبور نمی‌تواند نافی وظیفه نظارتی بانک مرکزی در اعمال مقررات این قانون باشد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
پیشنهاد می‌گردد اختیارات کانون بانکها با لحاظ نمودن اختیارات کانون بانکهای خصوصی و شورای هماهنگی بانکهای دولتی و با رویکرد تقویت جایگاه قانونی آن نهاد (کانون بانکها) تدوین شود، زیرا که نقش این نهاد در حال حاضر با اهمیت تر از سنوات گذشته است.	بانک توسعه تعاون
در این ماده به تأسیس کانون بانکها اشاره شده است. ضمن اذعان به اینکه تشکیل کانون بانکها در حالت کلی گامی مؤثر جهت سیاستگذاری در سیستم بانکی خواهد بود. لکن اظهار نظر دقیق تر منوط به آگاهی از اساسنامه پیشنهادی کانون مزبور و همچنین میزان سطح اختیارات و جایگاه قانونی کانون بانکها به منظور اثرگذاری و ایفای نقش فعال و مؤثر در نظام بانکی کشور می‌باشد. مضافاً اینکه در حال حاضر توافقات شورای هماهنگی بانکها از ضمانت اجرایی برخوردار نبوده و صرفاً جهت ایجاد وحدت رویه بین اعضاست. ضمناً با توجه به اینکه طی سنوات اخیر بانکها در برخی تشکلهای یا شوراهای عضویت داشته و حق عضویت نیز پرداخت نموده‌اند، لذا پیشنهاد می‌شود انجام فعالیت‌های موازی به نحو مقتضی حذف گردد.	بانک رفاه کارگران
در خصوص ماده (۱۸۱) هیچ دلیل منطقی جهت منحصر نمودن قابلیت شکایت از آرای هیئت تجدیدنظر انتظامی در دیوان عدالت اداری به جنبه شکلی وجود ندارد و بایستی از حیث ماهیتی نیز قابلیت اعتراض به این آرا در دیوان عدالت اداری وجود داشته باشد.	بانک سامان
اختیارات و وظایف اصلی کانون بانکها باید احصا گردد.	امیرحسین امین آزاد
شرح وظایف کانون چیست؟ خصوصی است یا دولتی؟ نحوه ارتباط با دولت چگونه است؟	فتح اله تاری
تبصره «۳» - هیئت داوری کانون بانکها متشکل از یک نفر از قوه قضائیه است، حقوق نماینده قوه قضائیه مشترکاً توسط کانون بانکها و اتاق بازرگانی پرداخت می‌گردد.	محسن حاجی بابا
مسئول تهیه اساسنامه کانون بانکها در تبصره «۱» این ماده تعیین نشده است.	مرتضی اله داد

۷. اظهار نظر پیرامون فصل دوازدهم (صندوق ضمانت سپرده‌ها)

فصل دوازدهم – صندوق ضمانت سپرده‌ها	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در مورد تسویه بدهی به نظر می‌رسد اولویت صندوق ضمانت سپرده‌ها با توجه به ساختار بیمه‌ای آن در رتبه آخر قرار گیرد و نه در رتبه سوم قبل از سپرده‌گذاران بانک.	بانک کارآفرین
در این قانون بانک‌های دولتی و خصوصی علیرغم داشتن ماهیت متفاوت، کاملاً یکسان دیده شده‌اند. این موضوع سبب خواهد شد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تسهیلات تکلیفی همچنان پرداختی‌های سیاستی خود را به بانک‌های دولتی تحمیل نماید و این بانک‌ها از هیچ‌گونه امتیازی در سایر بخش‌ها همانند صندوق ضمانت سپرده‌ها، نرخ سپرده قانونی و ... برخوردار نباشند و به تجربه بانکداری در دهه اخیر که به قدرتمند شدن بانک‌های خصوصی و افول بانک‌های دولتی انجامیده است، منجر شود. بنابراین این موضوع در قانون بایستی با شفافیت دیده شود و از تجارب موجود استفاده شود.	اکبر کشاورزبان
نقد به فصل سیزدهم و دوازدهم - در خصوص تعیین تکلیف (Resolution) بانک‌های بد هم از سال ۲۰۱۲ تغییرات اساسی در قوانین بانکداری سایر کشورها به وجود آمده است. فصل سیزدهم به هیچ‌وجه نیازهای امروز صنعت بانکداری را فراهم نمی‌کند. به عبارت صریح‌تر کشورهای جهان به این نتیجه رسیده‌اند که مواردی هم که قبلاً باید با حکم مراجع قضایی در آن کشورها انجام می‌گرفت (نظیر تغییر ساختار، انحلال و تصفیه) در شرایط فعلی توسط مرجع نظارت بانکی صورت می‌گیرد. مقایسه شرایط ذکر شده برای بازسازی، انحلال، تصفیه و... در طرح بانکداری نه با قوانین کشورهای اروپایی بلکه با نسخه جدید قانون بانکداری افغانستان (مصوب ۱۳۹۴/۵/۲۶)؛ نمایانگر نواقص طرح بانکداری با استانداردهای روز دنیاست. نهایتاً اینکه تا مقررات مربوط به فصل سیزدهم اصلاح اساسی نگردد، مشکل فصل دوازدهم هم که مربوط به صندوق ضمانت سپرده‌هاست حل نخواهد شد. صندوق ضمانت سپرده‌ها ارتباط تنگاتنگی با بحث تعیین تکلیف (Resolution) بانک‌های بد دارد لذا با اصلاح فصل سیزدهم باید فصل دوازدهم هم به آن مرتبط شود.	امیرحسین امین آزاد

فصل دوازدهم – صندوق ضمانت سپرده‌ها	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
بحث اساس آن است که لزومی به چنین صندوقی نیست. بیمه‌ها می‌توانند چنین خدمتی را بدهند و ایجاد تشکیلات جدید فقط هزینه‌های اضافی به بانک و سپرده‌گذاران تحمیل می‌کند. در قانون فعلی نیز استفاده از بیمه برای حمایت از سپرده‌گذاران وجود دارد.	فتح اله تاری

ماده (۱۸۷)

به‌منظور تضمین سپرده‌های اشخاص در بانک‌ها، به صندوق ضمانت سپرده‌ها که در این قانون صندوق نامیده می‌شود اجازه داده می‌شود با رعایت شرایط مذکور در این فصل به فعالیت‌های خود ادامه دهد.

فصل دوازدهم – صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۸۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این طرح عضویت بانک‌ها و ضمانت سپرده‌های بانکی در صندوق ضمانت سپرده‌ها مدنظر قرار گرفته است در حالی که در اساسنامه کنونی صندوق ضمانت سپرده‌ها، ضمانت سپرده‌های هر شخص اعم از ریالی و ارزی در هر مؤسسه اعتباری دیده شده است.	مرتضی اله داد
پس بانک مرکزی چه وظیفه‌ای دارد؟ فلسفه ذخایر قانونی و احتیاطی چیست؟ فلسفه نظارتی بانک چه می‌شود؟	فتح اله تاری

ماده (۱۸۸)

عضویت کلیه بانک‌ها در صندوق الزامی است.

ماده (۱۸۹)

صندوق، نهاد عمومی غیردولتی است که برای مدت نامحدود، مطابق مقررات این قانون و اساسنامه آن که با پیشنهاد بانک مرکزی و تأیید هیئت نظارت، به تصویب هیئت وزیران می‌رسد فعالیت می‌نماید. صندوق از استقلال مالی و سازمانی برخوردار است.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۸۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این ماده، برای «صندوق ضمانت سپرده‌ها» استقلال مالی و سازمانی در نظر گرفته شده و مشخص نشده تحت نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است یا خیر.	بانک ملت
چه لزومی به ذکر «برای مدت نامحدود» است؟! وقتی مدت ذکر نشده است قابل ادامه است و اگر لزوم انحلال باشد، قانون شرایط آن را باید تعیین کند.	فتح اله تازی
از ایجاد هرگونه نهادی تحت عنوان نهاد عمومی غیردولتی خودداری شود، صندوق نیز نهادی خصوصی می‌باشد.	محسن حاجی بابا

ماده (۱۹۰)

اعضای هیئت مدیره، مدیرعامل و کلیه کارکنان صندوق از تصدی هرگونه سمت در بانک‌ها ممنوع هستند.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
پیشنهاد می‌شود بعد از عبارت «هرگونه سمت» در ماده (۱۹۰) عبارت «یا اشتغال اعم از تمام‌وقت یا پاره‌وقت و مشاوره» اضافه گردد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۹۰) پیشنهاد می‌شود عبارت «یا اشتغال اعم از تمام یا پاره‌وقت و مشاوره» به بعد از عبارت «هرگونه سمت» در این ماده اضافه شود.	بانک سامان
در چه زمانی، آیا پس از خروج مجاز هستند؟ یا شبیه بانک مرکزی تا چند سال نباید در سیستم بانکی برونند؟	فتح اله تازی

ماده (۱۹۱)

وظایف صندوق به قرار زیر است:

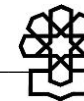
۱. تضمین مانده سپرده‌های تودیع شده نزد بانک‌ها مطابق قرارداد فی مابین؛
۲. ارزیابی و پایش عملکرد بانک‌ها از جهت رعایت مقررات این فصل؛
۳. تأدیه سپرده‌های سپرده‌گذاران منطبق با تضمین صورت گرفته، پس از اعلام توقف یا ورشکستگی بانک عضو و حسب درخواست بانک مرکزی.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در بند «۲» ماده (۱۹۱)، برای «صندوق ضمانت سپرده‌ها» که به نظر امانتدار درصدی از سپرده‌های بانک‌هاست، جایگاه نظارتی نیز دیده شده است؛ در حالی که این‌گونه نظارت‌ها وظیفه ذاتی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.	بانک ملت

ماده (۱۹۲)

بانک‌های عضو صندوق موظفند نسبت به پرداخت انواع حق عضویت اقدام نمایند.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
۱. در ارتباط با صندوق ضمانت سپرده‌ها، با توجه به اینکه هزینه حق عضویت این صندوق یا به تعبیر دیگر حق بیمه سپرده‌ها، صرفاً در راستای حفظ حقوق سپرده‌گذاران بوده و اینکه در بانک‌های خصوصی کشور که از لحاظ شخصیت حقوقی در قالب شرکت سهامی عام فعال بوده، در صورت بروز	بانک ملت

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>بحران مالی و قرار گرفتن در حالت ورشکستگی، مسئولیت صاحبان سهام (طبق قانون تجارت) محدود به سرمایه است، لذا اضافه نمودن آن به هزینه سود علی‌الحساب پرداختی سپرده‌گذاران و سپس محاسبه سود قطعی می‌تواند مطلوب‌تر باشد. همچنین در ماده (۱۹۲) مرجع تعیین حق عضویت صندوق ضمانت سپرده‌ها تعیین نشده است.</p> <p>۲. این ماده، بانک‌ها را موظف به پرداخت حق عضویت به صندوق ضمانت سپرده‌ها نموده است لکن با عنایت به شناور بودن سپرده‌ها نزد بانک‌ها، توضیحی در خصوص نحوه محاسبه حق عضویت را که سالیانه می‌باشد ارائه ننموده است حال آنکه بانک‌ها می‌توانند از ابزارهای ساده‌تری همچون بیمه جهت ضمانت پرداخت اصل سپرده‌ها استفاده نمایند.</p>	
<p>حق عضویت تعیین شده توسط صندوق لازم است توسط بانک مرکزی تأیید شود.</p> <p>ماده (۱۹۲) پیشنهادی: بانک‌های عضو صندوق موظفند نسبت به پرداخت انواع حق عضویت که به تأیید بانک مرکزی رسیده و توسط بانک مذکور ابلاغ می‌شود اقدام نمایند.</p>	بانک ملی
<p>فقط تحمیل هزینه بیشتر بر بانک و تسهیلات گیرندگان را به همراه دارد.</p>	فتح اله تاری

ماده (۱۹۳)

حق عضویت محاسبه شده توسط صندوق برای هریک از اعضا، تحت هیچ شرایطی قابل کاهش و یا تهاتر نیست.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. ضوابط حق عضویت چیست؟ نرخ چقدر باشد؟ نباید باز باشد؛ قانونگذار باید آن را تعیین نماید.</p> <p>۲. چرا این امکان نباید وجود داشته باشد؟ بانک جدیدالتأسیس مشکلات بیشتری نسبت به بانک قدیمی دارد. می‌توان نرخ‌های مختلف در نظر گرفت.</p>	<p>فتح اله تاری</p>

ماده (۱۹۴)

صندوق از اختیارات زیر برخوردار می‌باشد:

۱. انتقال تعهدات مربوط به پرداخت بدهی یک بانک به بانک داوطلب دیگر با لحاظ شرایط و امتیازات لازم؛
۲. جبران خسارات احتمالی بانک داوطلب حداکثر به میزان سپرده‌های ضمانت شده؛
۳. اعطای خط اعتباری به بانک در معرض توقف به تشخیص و اعلام بانک مرکزی؛
۴. احراز صحت گزارش‌های ارائه شده از سوی بانک‌ها در خصوص اطلاعات سپرده‌ها و محاسبه حق عضویت پرداختی به صندوق؛
۵. بررسی کفایت برنامه توانمندسازی بانک‌های متوقف یا در حال توقف و ارائه پیشنهادهای لازم به بانک مرکزی و هیئت نظارت؛
۶. ارائه پیشنهاد به بانک مرکزی مبنی بر اعمال مجازات‌های مذکور در ماده (۱۶۷)؛
۷. ارائه مشاوره تخصصی به بانک‌ها و در صورت لزوم، ارائه برنامه‌های احتیاطی به آنها به منظور پیشگیری از بروز شرایط نامطلوب یا برون‌رفت از آن.

تبصره «۱»- بانکها موظفند مفاد بند «۱» این ماده را در قراردادهای سپرده‌گذاری درج نمایند.

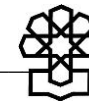
تبصره «۲»- در صورت تأیید هیئت نظارت، بانکها موظف به اجرای برنامه‌های احتیاطی ارائه شده از سوی صندوق (موضوع بند «۷» این ماده) هستند.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با توجه به مفاد ماده (۱۶۷)، عبارت «مجازات‌های» در بند «۶» ماده (۱۹۴) به عبارت «اقدامات نظارتی و تنبیهی» تغییر یابد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
۱. در بند «۱» ماده (۱۹۴) با توجه به ماده (۱۹۵) و تعهد اولیه و بالذات صندوق ضمانت سپرده‌ها در برابر مشتریان بانکها پیشنهاد می‌شود که عبارت «در صورت موافقت صاحبان سپرده» به انتهای این بند اضافه شود. ۲. در بند «۶» ماده (۱۹۴) با توجه به اینکه ماده (۱۶۷) ناظر به اقدامات نظارتی و تنبیهی است لذا پیشنهاد می‌گردد عبارت «مجازات‌های» در این بند به «اقدامات نظارتی و تنبیهی» اصلاح گردد.	بانک سامان
اختیارات و وظایف صندوق ضمانت سپرده‌ها که از جمله بندهای «۴»، «۵»، «۶» و «۷» این ماده بیان شده، بسیار فراتر از وظایف و اختیارات ذاتی این صندوق می‌باشد.	بانک مسکن
سازوکار ارائه شده برای صندوق ضمانت سپرده‌ها که بخشی از سرمایه آن از طریق جرائم تأخیر قرار است تأمین شود با موازین اسلامی مطابقت ندارد. زیرا براساس بانکداری اسلامی که مبتنی بر تضمین ریسک است ضرورتی به تضمین اصل سپرده‌ها در عقود مشارکتی و خطرپذیر وجود ندارد. در قوانین بانکی دنیا، هدف از ضمانت سپرده، حمایت از سپرده‌گذاران خرد است، لذا همه سپرده‌ها مشمول تضمین نمی‌گردند. در مواد مطرح شده علاوه بر اینکه به فلسفه وجودی این نهاد توجه نشده جوانب شرعی مسئله مورد غفلت قرار گرفته است.	بانک ملت
این موارد بخشی از وظایف بانک مرکزی است که برعهده صندوق گذاشته شده است و منطقی به نظر نمی‌رسد. مثلاً انتقال تعهدات یک بانک به بانک دیگر باید با نظر بانک مرکزی باشد. اعطای خط اعتباری باید با نظر بانک مرکزی باشد. در غیر این صورت وظیفه حاکمیتی به صندوق واگذار شده است. بندهای «۴» و «۵» نیز همین طور است.	فتح اله تاری

ماده (۱۹۵)

در صورت توقف یا ورشکستگی بانک به تشخیص بانک مرکزی، صندوق موظف است حداکثر ظرف مدت ۹۰ روز پس از اعلام بانک مرکزی، نسبت به تأدیه مانده سپرده‌های سپرده‌گذاران تا سقف تضمین شده، به صورت پرداخت نقدی و یا ایجاد سپرده‌ای به همان میزان و شرایط در بانک دیگر برای سپرده‌گذار، اقدام نماید.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تشخیص ورشکستگی برعهده دادگاه است و بانک مرکزی در این خصوص تشخیص نمی‌دهد.	بانک مرکزی
این ماده به این شکل اصلاح شود: «... تا سقف تضمین شده، بنا به انتخاب سپرده‌گذار به صورت پرداخت نقدی و یا ایجاد سپرده‌ای به همان میزان و شرایط در بانک دیگر ...»	مرتضی اله داد
مورد «توقف یا ورشکستگی بانک»، با قوانین ورشکستگی قانون تجارت هماهنگ نیست. مورد «نسبت به تأدیه مانده سپرده‌های سپرده‌گذاران تا سقف تضمین شده»، صحیح نیست. بانک مرکزی باید امنیت سپرده‌گذاران را تضمین کند و گرنه سپرده‌گذاری کاهش می‌یابد.	فتح اله تاری

ماده (۱۹۶)

منابع مالی صندوق عبارت است از:

۱. حق عضویت‌های تعیین شده؛
 ۲. درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها؛
 ۳. کمک‌های مالی بلاعوض دولت؛
 ۴. تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و بانک‌ها در موارد ضروری؛
 ۵. صدور اوراق بهادار؛
 ۶. جریمه‌های اخذ شده به موجب ماده (۸۷) این قانون؛
 ۷. پنجاه درصد (۵۰ درصد) جریمه دریافتی از بانک‌ها بابت اضافه برداشت از بانک مرکزی؛
 ۸. جریمه‌های اخذ شده از بانک‌ها به موجب ماده (۱۷۷) این قانون؛
 ۹. سایر منابع پس از تصویب هیئت نظارت.
- تبصره «۱»- حق عضویت‌های دریافتی و کلیه درآمدهای صندوق از هرگونه مالیات معاف است.
- تبصره «۲»- حق عضویت‌های پرداختی بانک‌های عضو به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی همان سال منظور می‌گردد.
- تبصره «۳»- منابع استفاده نشده صندوق در حسابی نزد بانک مرکزی نگهداری می‌شود.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>به لحاظ مأموریت ویژه و خاص بانک‌های توسعه‌ای مطابق با قوانین بالادستی و اساسنامه‌های خود و میزان سهم آنها در الگوی ایرانی-اسلامی پیشرفت، پیشنهاد می‌گردد تبصره ذیل به این ماده الحاق گردد:</p> <p>«حق عضویت پرداختی بانک‌های توسعه‌ای تخصصی (توسعه تعاون، توسعه صادرات، صنعت و معدن، مسکن و کشاورزی) نصف میزان حق عضویت سایر بانک‌ها تعیین می‌گردد».</p>	بانک توسعه تعاون
<p>۱. سازوکار ارائه شده برای صندوق ضمانت سپرده‌ها که بخشی از سرمایه آن از طریق جرائم تأخیر، قرار است تأمین شود، با موازین اسلامی مطابقت ندارد. چه اینکه براساس بانکداری اسلامی که مبتنی بر تضمین ریسک است، ضرورتی به تضمین اصل سپرده در عقود مشارکتی و خطرپذیر وجود ندارد. در قوانین بانکی دنیا، هدف از ضمانت سپرده، حمایت از سپرده‌گذاران خرد است نه همه سپرده‌ها، بنابراین تأمل در این مورد اجتناب‌ناپذیر است.</p> <p>۲. در ارتباط با منابع مالی صندوق ضمانت سپرده‌ها، ظاهراً منبع مالی ناشی از الزام تسهیلات گیرندگان به تودیع درصدی از تسهیلات، در صندوق مذکور به‌عنوان یکی از منابع مالی صندوق مزبور از قلم افتاده است.</p>	بانک سامان
<p>با توجه به محدود بودن کانال‌های تجهیز منابع در بانک‌های توسعه‌ای، حق عضویت بانک‌های توسعه‌ای در صندوق ضمانت سپرده‌ها باید پایین‌تر از نرخ بانک‌های تجاری باشد.</p>	بانک صنعت و معدن
<p>با توجه به پیشنهاد ارائه شده در خصوص حذف ماده (۸۶)، لذا بند «۶» نیز حذف می‌شود.</p> <p>ماده (۱۹۶) پیشنهادی - منابع مالی صندوق عبارت است از:</p> <p>۱. حق عضویت‌های تعیین شده؛</p> <p>۲. درآمد حال از سپرده‌گذاری‌ها؛</p> <p>۳. کمک‌های مالی بلاعوض دولت؛</p> <p>۴. تسهیلات دریافتی از بانک مرکزی و بانک‌ها در موارد ضروری؛</p>	بانک ملی

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
۵. صدور اوراق بهادار؛ ۶. ۵۰ درصد جریمه دریافتی از بانک‌ها بابت اضافه برداشت از بانک مرکزی؛ ۷. جریمه‌های اخذ شده از بانک‌ها به موجب ماده (۱۷۷) این قانون؛ ۸. سایر منابع پس از تصویب هیئت نظارت.	
بند «۲» - عدم توضیح در خصوص چگونگی و نحوه سرمایه‌گذاری.	اکبر کشاورزبان
۱. یعنی پول بانک‌ها را می‌گیرد به جای آنها کار می‌کند و نهادی موازی بانک‌هاست و از اهداف اصلی خارج می‌شود. منابع مالی بسیار زیادی لحاظ شده که از بانک‌ها نیز سودآورتر می‌شود و مشخص نیست چه لزومی دارد که این همه هزینه بر دولت، بانک، مردم و... تحمیل شود. در حالی که بیمه‌ها می‌توانند با هزینه کمتری این کارها را انجام دهند. ۲. بندهای «۳» و «۴» - غیرمنطقی است که علاوه بر تحمیل هزینه بر بانک‌ها، بر دولت نیز تحمیل شود. آن هم سازمانی که خود درآمدزاست. ۳. بند «۵» - با چه ضوابطی ۴. تبصره «۱» - اگر سودآور است باید مالیات نیز پرداخت کند. ۵. تبصره «۳» - وقتی می‌خواهد سرمایه‌گذاری کند باید پول در اختیار داشته باشد.	فتح اله تاری

ماده (۱۹۷)

مانده سپرده سپرده‌گذاران نزد بانک‌های عضو، به تناسب وجوه دریافتی آنان از صندوق، کاهش می‌یابد و باقیمانده مطالبات سپرده‌گذاران، از محل دارایی‌های بانک، براساس قوانین و مقررات پرداخت می‌شود.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۱۹۷) عبارت «بانک‌های عضو» می‌بایست به عبارت «بانک‌های متوقف» تغییر یابد در غیر این صورت چه دلیلی بر کاهش وجوه دریافتی سپرده‌گذاری از صندوق نسبت به مانده سپرده آنان در سایر بانک‌ها باشد. ضمناً عبارت «تهداد مالی» در تبصره «۲» ماده مزبور شمول عامی به تمامی مؤسسات مالی زیرمجموعه بانک مرکزی و خارج از آن دارد. آیا بهتر نیست مفاد تبصره مزبور محدود به مؤسسات پولی و مالی دارای مجوز از سوی بانک مرکزی گردد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۹۷) عبارت «سپرده سپرده‌گذاران نزد بانک‌های عضو» واجد ابهام است. به نظر می‌رسد بایستی مقصود، سپرده سپرده‌گذاران نزد بانک متوقف و ورشکسته باشد والا دلیلی ندارد که دریافت وجهی از صندوق ضمانت سپرده‌ها سبب کاهش سپرده سپرده‌گذار نزد سایر بانک‌ها گردد. به عبارت دیگر دریافت مطالبات سپرده‌گذار از بانک متوقف از صندوق ضمانت سپرده‌ها بایستی سبب کاهش میزان سپرده وی نزد همان بانک متوقف گردد.	بانک سامان
در این صورت فلسفه وجودی صندوق کاملاً بی‌معنی می‌شود زیرا بیمه‌ها نیز با هزینه کمتر همین کار را می‌کنند.	فتح اله تاری
این ماده باید به ماده (۱۹۵) الحاق شود.	مرتضی اله داد

ماده (۱۹۸)

بانک‌ها موظفند آمار، اطلاعات و گزارش‌های مورد نیاز صندوق را در چارچوب وظایفی که به‌موجب این قانون برعهده صندوق گذاشته شده است به صندوق ارائه نمایند. بانک مرکزی نیز موظف است آمار، اطلاعات و گزارش‌هایی را که در چارچوب این قانون مرتبط با وظایف محوله به صندوق می‌باشد، با صندوق به اشتراک بگذارد. صندوق با رعایت حفظ اسرار حرفه‌ای از آمار، اطلاعات و گزارش‌های مزبور استفاده می‌کند.

تبصره- شیوه تبادل اطلاعات به‌موجب آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد مشترک صندوق و بانک مرکزی، به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
	افتح اله تاری
	اگر تخلف رخ داد، چه تدبیری وجود دارد.
از آنجایی که نوع اطلاعات مورد نیاز صندوق تصریح نشده است امکان دارد که میان صندوق و بانک‌ها در مورد ارقام اطلاعاتی مورد نیاز و تفسیر قانون در این مورد اختلاف ایجاد شود. لذا آیین‌نامه مذکور باید پیش‌بینی این موارد و مرجع حل اختلاف در صورت بروز مشکل مذکور را بنماید.	مرتضی اله داد

ماده (۱۹۹)

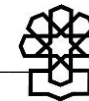
در صورتی که منابع صندوق از کفایت لازم جهت ایفای تعهدات حال شده آن برخوردار نباشد، بانک‌های عضو مکلفند سهم مشخصی را که توسط صندوق تعیین و ابلاغ می‌شود و متجاوز از دو برابر مبلغ آخرین حق عضویت سالانه نمی‌باشد به صورت پیش‌پرداخت حق عضویت‌های آتی در اختیار صندوق قرار دهند.

فصل دوازدهم – صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۱۹۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این ماده هم تحمیل هزینه اضافی وجود دارد. گویا در پیش‌نویس هیچ برآوردی از منابع و هزینه‌ها وجود ندارد، به همین دلیل هر راه‌حلی برای جبران کسری منابع آن ذکر شده است؛ اگر این‌گونه است، یعنی سرانجام باید به فکر ورشکستگی صندوق بود که در انتها، قضیه با وضع جاری فرق نخواهد کرد و فقط ورشکستگی به شکل دیگری ادامه دارد.	فتح اله تاری
ممکن است که عدم کفایت منابع صندوق به دلیل ضعف یا سوء مدیریت ارکان صندوق ایجاد شده باشد. این ماده بدون لحاظ کردن چنین احتمالاتی هزینه عدم تکافو را برعهده بانک‌ها می‌گذارد. در حالی که در اساسنامه کنونی صندوق، در صورت عدم تکافوی منابع صندوق برای ایفای تعهدات، بانک مرکزی می‌تواند پس از تأیید هیئت عامل و تصویب هیئت وزیران، بخشی از منابع مالی صندوق را به صورت تسهیلات تأمین نماید.	مرتضی اله داد

ماده (۲۰۰)

بانکی که نسبت به پرداخت حق عضویت خود در موعد تعیین شده اقدام ننماید، نسبت به مبلغ حق عضویت پرداخت نشده، مکلف به پرداخت جریمه است که نرخ آن به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

تبصره- در صورتی که بانک عضو ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ صندوق جهت پرداخت حق عضویت اقدام نکند، بانک مرکزی موظف است حق عضویت و جریمه مربوط را حسب درخواست صندوق بلافاصله از حساب‌های بانک مزبور نزد خود برداشت و به حساب صندوق واریز نماید.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۲۰۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
به کارگیری عبارت «جریمه» موجب می‌شود مبلغ جریمه به خزانه دولت برود در حالی که این مبلغ باید صرف تقویت منابع مالی صندوق شود.	بانک مرکزی
نرخ جریمه را باید قانونگذار تعیین کند.	فتح اله تاری

ماده (۲۰۱)

ضوابط اجرایی ناظر بر فعالیت صندوق که در این قانون یا سایر قوانین و در اساسنامه صندوق پیش‌بینی نشده باشد و سایر ترتیباتی که برای اجرای این فصل لازم است، به پیشنهاد مشترک صندوق و/یا بانک مرکزی، به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۲۰۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
متن ماده (۲۰۱) واجد اشکالات مفهومی و شکلی بود و لازم است متن ماده (۱۳۸) لایحه جایگزین آن شود.	بانک مرکزی
کلمه «یا» قبل از بانک مرکزی حذف گردد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
باز هم ابهام در قانون و عدم تبیین کامل	فتح اله تاری

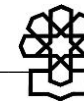
ماده (۲۰۲)

مرجع رسیدگی به اختلافات احتمالی صندوق و بانک‌ها هیئت نظارت می‌باشد. رأی هیئت نظارت قطعی و برای طرفین لازم‌الاجراست.

ماده (۲۰۳)

توقف فعالیت یا انحلال صندوق فقط به‌موجب قانون امکان‌پذیر است.

فصل دوازدهم - صندوق ضمانت سپرده‌ها / ماده (۲۰۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
کدام قانون؟ توضیح ناقص است.	فتح‌اله تاری

۸. اظهار نظر پیرامون فصل سیزدهم (توقف، ورشکستگی و انحلال بانک)

کلیات

فصل سیزدهم – توقف، ورشکستگی و انحلال بانک	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>الحاق ماده جدید</p> <p>- با توجه به ساختار حقوقی متفاوت مؤسسات اعتباری مختلف و تفاوت وسیع آنان با ساختار حقوقی بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی و به تبع آن مخاطرات متفاوت در حین انحلال ایشان، پیشنهاد می‌شود که توقف فعالیت و انحلال سایر مؤسسات اعتباری به دستورالعمل‌های بانک مرکزی ارجاع داده شود.</p> <p>- از طرفی پیشنهاد می‌شود که با توجه به عملکرد مشابه مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک‌ها، مواد حاکم بر توقف، ورشکستگی و انحلال بانک‌ها بر مؤسسات اعتباری غیربانکی نیز اعمال شود.</p> <p>متن پیشنهادی: توقف فعالیت و یا انحلال سایر مؤسسات اعتباری به غیر از بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی در چارچوب دستورالعملی خواهد بود که به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.</p>	<p>واجا</p>
<p>در باب توقف و ورشکستگی و انحلال بانک (فصل سیزدهم طرح) تأسیس جدیدی ایجاد شده، به نحوی که توقف و ورشکستگی در بانک‌ها دو عنوان جداگانه و متفاوت تلقی شده بدین گونه که توقف که طبق قانون تجارت، در واقع تعریف ورشکستگی است، در مورد بانک‌ها به عنوان یک مرحله قبل از ورشکستگی تلقی شده و تشخیص و احراز آن برخلاف احراز و صدور حکم ورشکستگی که از وظایف دادگاه اعلام گردیده برعهده بانک مرکزی گذارده شده است. ضمناً تاریخ توقف در حکم ورشکستگی، همان تاریخ توقف مورد نظر بانک مرکزی خواهد بود. تنها شاخص توقف و ورشکستگی در بانک‌ها، کفایت و یا عدم کفایت دارایی‌های بانک از بدهی‌های آن می‌باشد. به عبارت ساده در این طرح، رابطه توقف و ورشکستگی در بانک‌ها رابطه عموم و خصوص مطلق است، یعنی، هر بانک متوقفی ورشکسته نیست، ولی هر بانک ورشکسته، لزوماً متوقف نیز خواهد بود.</p>	<p>بانک سامان</p>
<p>۱. در مبحث مربوط به توقف، ورشکستگی و انحلال بانک، تکلیف ذینفعان شامل کارکنان و سهامداران و ... معین نشده است.</p>	<p>بانک ملت</p>

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۲. پیشنهاد می‌گردد رسیدگی به هرگونه ادعای ورشکستگی اشخاص در مراجع قضایی، منوط به استعلام از بانک مرکزی و شبکه بانکی و اداره ثبت شرکت‌ها و احکام ورشکستگی اشخاص از طریق روزنامه رسمی یا از طریق سایت رسمی اینترنتی اداره تصفیه امور ورشکستگی یا بانک مرکزی شود. نظر به اهمیت استعلام از مراجع قانونی هنگام ارائه تسهیلات و خدمات بانکی مختلف، علاوه بر رویه‌های موجود مانند اعلام لیست افراد دارای چک برگشتی یا بدهکاران شبکه بانکی، الزام اعلام اسامی افراد و شرکت‌هایی که احکام ورشکستگی آنها صادر می‌گردند با ذکر اسامی مدیران نزد بانک مرکزی در طرح دیده شود تا به نوعی تبعات ناشی از مدیریت این افراد که منجر به ورشکستگی شرکت گردیده، حداقل در دریافت تسهیلات و خدمات بانکی بعدی به مدیران مذکور تسری یابد.</p>	

ماده (۲۰۴)

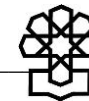
کلیه بانک‌ها موظفند در پایان شهریورماه هر سال «بیانیه وضعیت بانک» را براساس استانداردهای اعلامی از سوی بانک مرکزی تهیه و به بانک مزبور تحویل دهند. بیانیه وضعیت باید متضمن تبیین شرایط و محیط داخلی و بیرونی بانک و پیش‌بینی وضعیت آتی آن، میزان و ترکیب دارایی‌ها و بدهی‌ها و درجه نقدشوندگی دارایی‌های بانک، مخاطرات احتمالی پیشرو و نحوه مقابله با آنها باشد. بانک مرکزی موظف است بلافاصله پس از دریافت بیانیه وضعیت هر بانک، آن را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده، نتیجه را برای تصمیم‌گیری به هیئت نظارت گزارش نماید. بر این اساس، چنانچه بانکی «در معرض توقف»، «متوقف» یا «ورشکسته» تشخیص داده شود، مطابق احکام این فصل با آن رفتار خواهد شد.

تبصره ۱ - بانک مرکزی می‌تواند در صورتی که ضرورت تشخیص دهد، در فواصل کمتر از یک‌سال نیز بانک‌ها را ملزم به تهیه و ارائه بیانیه وضعیت کند.

تبصره ۲ - سایر نهادهای مالی فعال و دارای اهمیت در نظام مالی کشور (به تشخیص بانک مرکزی) نیز موظف به تهیه بیانیه وضعیت و ارائه آن به بانک مرکزی هستند.

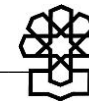
تبصره ۳ - بانک مرکزی موظف است بخش‌های قابل انتشار بیانیه وضعیت بانک‌ها و سایر نهادهای مالی را از طریق انتشار در پایگاه رسمی خود در معرض اطلاع عموم

قرار دهد. تشخیص بخش‌های غیرقابل انتشار بیانیه مزبور با هیئت نظارت است.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۰۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
از آنجایی که مواد فصل ۱۳ متضمن تصرف در اموال دیگران است نیازمند حکم قضایی است. بنابراین باید ترتیبی اتخاذ شود که تصرفات مدیر منصوب از طرف بانک مرکزی مستند به حکم قضایی شود. کما اینکه در برخی از مواد این فصل مانند ۲۰۹ و ۲۱۰ منوط به صدور حکم قضایی شده است. پیشنهاد می‌شود نماینده دادستانی مجوز صدور حکم قضایی را در جلسات مرتبط داشته باشد.	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
آیا منظور آن گروه از مؤسسات اعتباری غیربانکی است که مجوز خود را از بانک مرکزی دریافت می‌دارند و یا شامل سایر مؤسسات دیگر از جمله آنانی که مجوز خود را از سازمان بورس می‌گیرند را نیز شامل می‌شود. چون استانداردهای مورد اشاره در ماده (۲۰۴) قانون مشخص خواهد بود و لذا انتخاب موادی از آن برای انتشار و عدم انتشار سایر موارد مندرج در تبصره «۳» ماده مزبور، موجب اشاعه شایعه و بعضاً تبلیغات مخرب برای بانک‌ها خواهد بود و لذا بانک مرکزی می‌بایست موارد مشخصی را به‌طور یکسان در مورد کلیه بانک‌ها انتشار دهد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در تبصره «۲» ماده (۲۰۴) اشاره شده: سایر نهادهای مالی فعال و دارای اهمیت در نظام مالی کشور نیز موظف به تهیه بیانیه وضعیت و ارائه آن به بانک مرکزی هستند مشابه موضوع نظارت یکپارچه که در گزارش لایحه قانون بانکداری به آن پرداخته شد، چنانچه منظور از نهادهای مالی نهادهای فعال در بازار سرمایه و بیمه نیز می‌باشند این موضوع می‌بایست به‌صورت دقیق‌تری مطالعه و در صورت اتخاذ چنین رویکردی با هماهنگی‌های لازم برنامه‌ریزی و اجرا گردد.	بانک اقتصاد نوین
۱. در ماده (۲۰۴) عبارت «متوقف» با «ورشکسته» دارای رابطه تباین نمی‌باشد تا از حرف «یا» بین آنها استفاده شود بلکه ورشکسته متوقفی است که توسط دادگاه توقف وی احراز و مورد لحوق حکم قرار گرفته است. لذا اگر قرار است که نهاد توقف بانک‌ها از نهاد ورشکستگی آنها متمایز شود بایستی این دو نهاد ابتدا تعریف شوند و سپس از یکدیگر متمایز گردند. ۲. در تبصره «۲» ماده (۲۰۴) به‌نظر می‌رسد تعیین تکلیف برای نهادهای مالی غیر از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری توسط بانک مرکزی، مداخله در اختیارات سازمان بورس و اوراق بهادار می‌باشد، لذا پیشنهاد می‌گردد عبارت «سایر نهادهای مالی فعال و دارای اهمیت در نظام مالی کشور» در این تبصره به «مؤسسات اعتباری غیربانکی» اصلاح گردد. ۳. در تبصره «۳» ماده (۲۰۴) با توجه به استدلال مقرر در بند فوق عبارت «سایر نهادهای مالی» به «مؤسسات اعتباری غیربانکی» اصلاح گردد.	بانک سامان

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۰۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در مواد (۲۰۴) به بعد در چندین جا به توقف اشاره شده و توقف یا در معرض توقف بودن، مبنای شروع اقداماتی در مورد بانک‌ها شده است و در تبصره «۱» ماده (۲۰۶) مقرر گردیده تعریف توقف و مواد آن به پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت می‌رسد. در حالی که با توجه به آثار حقوقی توقف، قانونگذار باید به صراحت آن را تعریف کند و تعریف آن را به یک نهاد اداری محول نکند.	بانک مسکن
در تبصره «۲» ماده (۲۰۴)، سایر نهادهای مالی فعال موظف به تهیه بیانیه وضعیت و ارائه به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گردیده‌اند که مشخص نیست نهادهای مشمول قانون طبق تعاریف فصل اول طرح منظور است یا نهادهای خارج از تعاریف که در این صورت ارتباط و پوشش بانک مرکزی در نهادهای غیر زیرمجموعه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جای ابهام دارد.	بانک ملت
در این صورت بانک مرکزی همواره وظیفه نظارتی خود را موقوف به گزارش وضعیت می‌کند. در حالی که باید خودش دائماً وضعیت بانک‌ها را رصد و کنترل کند و منتظر گزارش نماند.	فتح اله تازی
در تبصره «۲» باز هم قانون باز است و می‌تواند حتی شرکت‌های بزرگ بورسی مختلف را دربرگیرد.	
تبصره «۲» - اصلاح شود (نظام مالی - بانکی کشور)	محسن حاجی بابا
چرا در این قانون سایر نهادهای مالی تنها در صورت درخواست بانک مرکزی به ارائه بیانیه وضعیت ملزم شده‌اند؟ آیا تعیین بخش‌های غیرقابل انتشار توسط هیئت نظارت موجب ایجاد عدم شفافیت نخواهد شد؟ برای این کار باید معیارهای روشنی وضع شود.	مرتضی اله داد

ماده (۲۰۵)

در صورتی که بانک مرکزی بانکی را «در معرض توقف» تشخیص دهد، می تواند با تأیید هیئت نظارت الزامات ویژه‌ای را بر عملکرد آن بانک اعمال نماید. این الزامات شامل مواردی خواهد بود که در پیشگیری از فعالیت‌های مخاطره‌آمیز، تضمین حقوق سپرده‌گذاران و توانمندسازی بانک مؤثر است.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۰۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
آیا مفاد مواد (۲۰۵) تا (۲۰۷) شامل مؤسسات اعتباری غیربانکی خواهد شد یا خیر؟ بنابراین می‌بایست تکلیف این‌گونه مؤسسات روشن گردد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در خصوص مواد (۲۰۵) تا (۲۰۷) پیشنهاد می‌شود مؤسسات اعتباری غیربانکی نیز به بانک‌ها اضافه شده یا تکلیف وضعیت مؤسسات اعتباری غیربانکی در معرض توقف و یا متوقف نیز مشخص گردد.	بانک سامان
با توجه به عدم وجود قانونی جامع و منسجم در مورد انحلال و تصفیه مؤسسات اعتباری، باید بانک مرکزی و وزارت امور اقتصاد و دارایی ملزم به ارائه قانون ورشکستگی بانک‌ها با در نظر گرفتن جنبه‌های حقوقی متفاوت آن برای ذینفعان بانک مانند سپرده‌گذاران و سهامداران شوند.	بانک کارآفرین

ماده (۲۰۶)

در صورتی که بانکی «متوقف» تشخیص داده شود، بانک مرکزی می‌تواند مدیران آن بانک را عزل و از طریق نصب مدیر موقت مورد تأیید هیئت نظارت، اداره امور آن بانک را در اختیار بگیرد. در این صورت، اختیارات مجمع عمومی صاحبان سهام و هیئت‌مدیره بانک موقتاً به هیئت نظارت منتقل می‌شود. مدیرانی که از تحویل اسناد، مدارک و دارایی‌های بانک متوقف به مدیر موقت خودداری نمایند به حبس از ۶ ماه تا دو سال و جبران خسارات وارده محکوم خواهند شد.

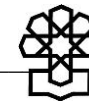
تبصره ۱- تعریف توقف و موارد آن به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد. تشخیص توقف با هیئت نظارت است.

تبصره ۲- انتصاب اعضای هیئت‌مدیره و هیئت عامل سایر بانک‌ها به‌عنوان مدیر موقت بانک متوقف ممنوع است.

تبصره «۳» - مدیر موقت دارای کلیه اختیارات مدیران بانک براساس اساسنامه خواهد بود، مگر آنچه بانک مرکزی در حکم انتصاب وی محدود نموده باشد.

تبصره «۴» - مدیر موقت موظف است هر سه ماه یکبار، گزارش کاملی از وضعیت دارایی‌ها، بدهی‌ها و تعهدات بانک متوقف و اقدامات انجام شده برای توانمندسازی آن را به بانک مرکزی و هیئت نظارت ارائه کند.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۰۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ماده (۲۰۶) دارای ابهام است. آیا اختیارات هیئت‌مدیره به مدیر موقت منتقل خواهد شد یا اختیارات مدیرعامل و یا هیئت عامل و یا اینکه تمامی اختیارات اشخاص اخیرالذکر.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۲۰۶) در صورت جایگزینی مدیران بانک با مدیر موقت قاعداً اختیارات هیئت‌مدیره و هیئت عامل بانک به مدیر موقت منتقل خواهد گردید و لذا صرفاً اختیارات مجامع عمومی به هیئت نظارت منتقل می‌گردد. مگر آنکه منظور این باشد که اختیارات مجمع عمومی و هیئت‌مدیره بانک به هیئت نظارت منتقل گردد و صرفاً اختیارات هیئت عامل بانک به مدیر موقت منتقل شود. لذا لازم است از این حیث ماده (۲۰۶) رفع ابهام گردد. کما اینکه در تبصره «۳» ماده (۲۰۶) از عبارت «مدیران» استفاده شده که در شمول آن بر هیئت عامل بانک ابهام وجود دارد.	بانک سامان
وقتی ملاک تشخیص را قانونگذار تعیین نکرده است یعنی هر کاری بانک مرکزی بخواهد می‌تواند انجام دهد و با فلسفه حکمرانی سهامداران تناقض دارد.	فتح اله تاری
درباره عزل مدیران و نصب مدیر موقت، اختیار هیئت‌مدیره چه می‌شود؟ توضیح آنها قبل از تصمیم بانک مرکزی چه می‌شود؟	
تبصره «۲» مبهم است، هیئت‌مدیره فعلی مد نظر است یا قبلی؟	

ماده (۲۰۷)

مدیر موقت موظف است کلیه اقدامات اعتمادساز ممکن برای توانمندسازی بانک متوقف را در اسرع وقت انجام دهد. مدیر موقت می‌تواند پس از تأیید هیئت نظارت و بدون الزام به رسیدگی قضایی از روش‌های زیر استفاده کند:

۱. فروش و واگذاری تمام یا بخشی از دارایی‌ها و بدهی‌های بانک متوقف؛
۲. تبدیل بخشی از بدهی‌های ضمانت نشده بانک متوقف به سهام پس از طی مراحل قانونی؛
۳. ادغام بانک متوقف در یک بانک داوطلب؛
۴. انحلال بانک متوقف.

تبصره «۱»- ادغام و انحلال بانک متوقف مستلزم موافقت حداقل دوسوم اعضای هیئت نظارت است.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۰۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در خصوص واژه «اسرع وقت» می‌بایست زمان مزبور مشخص و معین گردد، ضمن اینکه چنانچه در مدت مأموریت، مدیر موقت تعهداتی برای بانک ایجاد نماید باید در خصوص رفع تعهدات توسط جانشینان احتمالی و همچنین محل تأمین هزینه‌های مربوطه مشخص گردد.	بانک قرض الحسنه مهر ایران
با توجه به حقوق صاحبان سهام در سایر قوانین، مدیر موقت نمی‌تواند نقش مدیر تصفیه را بازی کند مگر به حکم قضایی.	فتح اله تاری
در حال حاضر در قانون پولی و بانکی کشور، تصفیه امور بانک ورشکسته با اداره تصفیه امور و ورشکستگی می‌باشد و تمام موارد انحلال و ورشکستگی بانک‌ها و تصفیه امور آنها با نظارت نماینده بانک مرکزی انجام خواهد گرفت. در حالی که در این ماده وظایف عمده‌ای برای هیئت نظارت در نظر گرفته شده است که بدون شک، با توجه به حجم وظایف محوله، ناچار به ایجاد نهادی شبیه اداره تصفیه امور و واگذاری بخشی از اختیارات خود به آن می‌شوند.	مرتضی اله داد

ماده (۲۰۸)

انحلال بانک در موارد زیر نیز ممکن است:

۱. انحلال اختیاری؛
۲. انحلال در نتیجه لغو مجوز توسط بانک مرکزی؛
۳. انحلال در اثر ورشکستگی.

تبصره- انحلال اختیاری بانک پس از تصویب مجمع عمومی آن و در چارچوب ضوابط قانونی مربوط و صرفاً پس از تأیید هیئت نظارت امکانپذیر است. در موارد انحلال اختیاری، مدیر تصفیه توسط مجمع عمومی فوق‌العاده بانک تعیین و پس از تأیید توسط بانک مرکزی منصوب خواهد شد. در موارد انحلال در نتیجه لغو مجوز، مدیر تصفیه توسط بانک مرکزی منصوب می‌شود. در این صورت، هیئت نظارت کلیه اختیارات و وظایف مجمع عمومی صاحبان سهام و هیئت‌مدیره بانک منحل را اعمال می‌نماید. در موارد انحلال در اثر ورشکستگی، مدیر تصفیه مطابق ماده (۲۱۰) توسط دادگاه منصوب می‌شود.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۰۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تبصره ذیل ماده (۲۰۸) لازم است کلمه «فوق‌العاده» به‌دنبال عبارت «مجمع عمومی» اضافه شود و سپس حدود وظایف مدیر تصفیه و نحوه تصفیه بانک یا مؤسسه منحل تعیین گردد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
<ol style="list-style-type: none"> ۱. در موارد انحلال بانک‌ها لازم است طی ماده‌ای حدود اختیارات بانک منحل مشخص و نحوه تصفیه بانک تشریح گردد. ۲. بند «۳» ماده (۲۰۸) واجد ابهام است و تفاوت آن با بند «۴» ماده (۲۰۷) مشخص نمی‌باشد. ۳. در تبصره ذیل ماده (۲۰۸) اولاً با توجه به ساختار بانک‌ها که در قالب شرکت سهامی عام می‌باشند بایستی عبارت «فوق‌العاده» به بعد از عبارت «مجمع عمومی» در سطر اول اضافه شود؛ ثانیاً بایستی حدود وظایف مدیر تصفیه بانک منحل مشخص گردد. 	بانک سامان

ماده (۲۰۹)

در صورتی که بانک مرکزی قبل یا بعد از نصب مدیر موقت تشخیص دهد که دارایی‌های بانک کفایت از بدهی‌های آن نمی‌کند، موظف است از دادگاه تقاضای صدور حکم ورشکستگی آن بانک را بنماید. علاوه بر آن، دادگاه می‌تواند به درخواست دادستان یا خود بانک (پس از تصویب مجمع عمومی فوق‌العاده)، رسیدگی به ورشکستگی بانک را آغاز نماید.

تبصره- در صورتی که پرونده ورشکستگی توسط بانک مرکزی مطرح نشده باشد، دادگاه موظف است پیش از رسیدگی نظر بانک مرکزی را اخذ نماید. در صورت عدم اظهار نظر بانک مرکزی ظرف مدت یک ماه، دادگاه بدون اخذ نظر بانک مرکزی رسیدگی را آغاز خواهد کرد.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۰۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
به نظر می‌رسد با ماده (۲۰۷) در تعارض می‌باشد. در ماده (۲۰۹) تکلیف به تقاضای صدور حکم ورشکستگی گردیده است و در ماده (۲۰۷) بدون رسیدگی قضایی مدیر موقت می‌تواند اقدامات مزبور را انجام دهد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
در تبصره ماده (۲۰۹)، ارزش و اعتبار نظریه بانک مرکزی در مورد ورشکستگی بانک مشخص نشده است. آیا نظر بانک مرکزی برای دادگاه لازم‌الرعايه است یا خیر؟	بانک مسکن

ماده (۲۱۰)

پس از صدور حکم ورشکستگی توسط دادگاه و قطعیت یافتن آن، مدیر تصفیه به پیشنهاد بانک مرکزی، توسط دادگاه تعیین می‌شود و بلافاصله، فرآیند تصفیه را آغاز می‌کند. تاریخ توقف بانک ورشکسته توسط بانک مرکزی تعیین و به دادگاه اعلام خواهد شد. معاملاتی که از تاریخ توقف تا زمان صدور حکم ورشکستگی توسط مدیران موقت منصوب از طرف بانک مرکزی انجام شده است، از احکام قانون تجارت در خصوص معاملات تاجر متوقف مستثنا می‌باشد.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
علیرغم اینکه در قانون سازمان خاصی برای تصفیه امور ورشکستگی وجود دارد (اداره امور ورشکستگی) ولی در ماده (۲۱۰) طرح، از تعیین مدیر تصفیه توسط دادگاه سخن گفته شده که مبنا و دلیل آن معلوم نیست.	بانک مسکن
مدیر موقت دقیقاً مجاز به انجام چه نوع معاملاتی است؟ حیطه اختیارات وی باید به طور دقیق تعیین شده باشد.	مرتضی اله داد

ماده (۲۱۱)

پس از صدور حکم ورشکستگی، بانک از انجام هرگونه عملیات بانکی و مالی جز آنچه برای تصفیه ضرورت دارد، ممنوع می‌شود. به محض صدور حکم ورشکستگی کلیه دارایی‌های بانک در اختیار مدیر تصفیه قرار می‌گیرد و مدیرانی که از تحویل اسناد، مدارک و دارایی‌های بانک به مدیر تصفیه خودداری نمایند به حبس از ۶ ماه تا دو سال و جبران خسارات وارده محکوم خواهند شد.

تبصره «۱»- بانک مرکزی می‌تواند در هر زمان، تغییر مدیر تصفیه را به دادگاه پیشنهاد دهد.

تبصره «۲»- در جریان تصفیه بانک، عضو ناظر توسط هیئت نظارت منصوب خواهد شد.

تبصره «۳»- پس از صدور حکم ورشکستگی، مجوزهای صادره توسط بانک مرکزی برای بانک، خودبه‌خود ملغی می‌گردد و بانک موظف است در کلیه مراسلات و اطلاعات خود عبارت «در حال تصفیه» را بلافاصله قبل یا بعد از نام خود به کار برد.

ماده (۲۱۲)

در تصفیه بدهی‌ها و تعهدات بانک در جریان توقف، انحلال یا ورشکستگی، اولویت پرداخت به ترتیب طبقات زیر می‌باشد:

۱. هزینه‌های توانمندسازی یا تصفیه؛

۲. حقوق و مزایای کارکنان بانک؛

۳. مطالبات صندوق ضمانت سپرده‌ها بابت پرداخت سپرده‌های ضمانت شده؛

۴. اصل سپرده‌ها بجز سپرده‌های سرمایه‌گذاری؛

۵. اصل سپرده‌های سرمایه‌گذاری؛

۶. سایر بدهی‌ها و حقوق ممتازه وفق قانون.

تبصره «۱»- چنانچه دارایی‌هایی از بانک به وثیقه گذاشته شده باشد، از محل عواید حاصل از فروش دارایی‌های مزبور، ابتدا حقوق مرتهن پرداخت می‌شود.

تبصره «۲»- بدهکاران بانک در هیچ صورتی حق استناد به ادعای تهاتر برای پرداخت بدهی‌های خود را نخواهند داشت.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ترتیب اولویت از منظر فقهی به روابط حقوقی بین بانک و سهامداران و انواع سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان بانک ارتباط دارد و نسبت به هر بانکی ممکن است متفاوت از بانک دیگر باشد. برای مثال: اگر دارایی یک بانک کفایت همه بدهی‌ها را بکند، در این صورت ترتیب ذکر شده تاحدودی قابل دفاع است؛ اما اگر دارایی‌ها کفایت نکنند، طلبکاران از بانک، در یک ردیف بوده و به تناسب از دارایی‌های بانک دریافت خواهند کرد، اما سپرده‌گذاران سرمایه‌گذاری اگر از نوع کلی فی‌المعین باشند مقدم بر طلبکاران خواهند بود و اگر از نوع مشاع با سرمایه سهامداران باشند در ردیف سهامداران خواهند بود.	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی

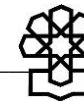
فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در تبصره «۲» ماده (۲۱۲) بایستی حکم این تبصره محدود به بانک‌های ورشکسته گردد.	بانک سامان
بند «۳» جایگزین بند «۵» و بندهای «۴» و «۵» به جای «۳» و «۴» قرار گیرد.	اکبر کشاورزبان
بند «۲» - اگر معوق نباشد، نباید در طبقه ۲ باشد	فتح اله تاری
بندهای «۴» و «۵» - سپرده‌ها بدهی بانک هستند و نسبت به هزینه‌ها و حقوق باید اولویت داشته باشند.	
بند «۲» - فقط حقوق کارکنان - مزایا حذف شود. بازپرداخت اصل سپرده‌ها و اصل سپرده‌های سرمایه‌گذاری اولویت دارد. پرداخت بدهی به صندوق ضمانت سپرده‌ها اولویت ۵ باشد.	محسن حاجی بابا

ماده (۲۱۳)

احکام ورشکستگی بانک‌ها در مواردی که در این قانون معین نشده است، تابع قانون تجارت خواهد بود.

ماده (۲۱۴)

تمامی دعاوی علیه مدیران موقت یا تصفیه به‌دلیل اقداماتی که در جریان اداره موقت یا تصفیه بانک انجام می‌دهند، به طرفیت بانک مرکزی طرح می‌شود. در مورد مدیر تصفیه، دعوی در همان دادگاهی رسیدگی می‌شود که به پرونده ورشکستگی رسیدگی می‌کند. در مواردی که دادگاه به این نتیجه برسد که مدیران موقت یا مدیر تصفیه از حدود اختیارات خود تجاوز کرده‌اند ضمن بلااثر کردن اقدامات مزبور، از بانک مرکزی می‌خواهد که حسب مورد نسبت به تغییر یا محدود کردن اختیارات آنان اقدام نماید. در صورتی که اعمال خارج از حدود اختیارات مدیران مزبور منجر به ورود زیان به اشخاص شده باشد، پس از تعیین میزان زیان وارده توسط دادگاه، بانک مرکزی مکلف به جبران آن خواهد بود.

تبصره- در تمامی دعاوی موضوع این ماده قطع نظر از تاریخ طرح آنها، بانک مرکزی مکلف به پرداخت هزینه‌های رسیدگی و معاضدت قضایی مدیران موقت و مدیر تصفیه است به نحوی که آنان جهت دفاع از خود در دادگاه موظف به پرداخت هیچ هزینه‌ای نباشند.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۲۱۴) این ابهام وجود دارد که آیا منظور، ادعای مسئولیت علیه مدیران تصفیه یا مدیران موقت است یا دعاوی علیه بانک ورشکسته؟ ضمن آنکه نوع دعوا از جهت حقوقی یا کیفری نیز مشخص نشده به ویژه آنکه اساساً دادگاه رسیدگی کننده به دعاوی ورشکستگی اساساً واجد صلاحیت برای رسیدگی به دعاوی کیفری نمی‌باشد.	بانک سامان

ماده (۲۱۵)

تصمیماتی که دادگاه در مورد ورشکستگی یا اداره موقت بانک اتخاذ می‌نماید به هیچ وجه نافی یا محدودکننده اختیارات بانک مرکزی از جمله در خصوص لغو یا تعلیق مجوز بانک نیست.

ماده (۲۱۶)

بانک مرکزی و کلیه دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و عمومی موظفند حسب درخواست مدیر موقت یا مدیر تصفیه کلیه اطلاعات مربوط به بانک متوقف یا در معرض توقف را بلافاصله در اختیار وی قرار دهند.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
منظور از بلافاصله در این ماده چیست؟ در صورت عدم همکاری نهادهای مورد اشاره قرار است چه اتفاقی بیفتد؟	مرتضی اله داد

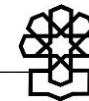
ماده (۲۱۷)

در مواردی که مدیر موقت یا مدیر تصفیه، اجرای برخی قراردادهای منعقد شده یا ایفای برخی تعهدات بانک را به مصلحت نداند می‌تواند با ذکر دلیل، مجوز عدم اجرای آنها را از دادگاه درخواست نماید. دادگاه به فوریت و خارج از نوبت به این مسئله رسیدگی کرده و با لحاظ منافع سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان و نظر بانک مرکزی اتخاذ تصمیم می‌نماید.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ماده (۲۱۷) صرف‌نظر از وجود ایراد جدی شرعی «مغایرت با لزوم وفای به عهد و عقد» مغایر ماده (۲۱۹) قانون مدنی است. بدیهی است تا زمانی که قراردادی منحل نگردیده یا حکم بر بطلان آن صادر نشده بین طرفین لازم‌الاجراست و هیچ امری از جمله مصلحت یکی از طرفین قرارداد یا اشخاص ثالث نمی‌تواند مانع اجرای آن گردد زیرا هیچ دلیلی برای ترجیح مصلحت بانک ورشکسته یا متوقف یا سپرده‌گذاران وی بر مصلحت و منافع طرف قرارداد بانک وجود ندارد.	بانک سامان
تبصره - ذینفعان این قراردادها می‌بایستی قبل از اقدام دادگاه در جریان آن قرار گرفته و حق دفاع و درخواست اجرای قرارداد مورد نظر را در دادگاه دارند.	محسن حاجی بابا

ماده (۲۱۸)

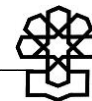
کلیه نقل و انتقالات دارایی‌ها و سهام بانک متوقف یا ورشکسته از پرداخت مالیات معاف است.

ماده (۲۱۹)

از تاریخ اجرای این قانون، قانون بانکداری مصوب ۱۳۳۴/۴/۵، فصل چهارم قانون بانکی و پولی کشور مصوب ۱۳۳۹/۳/۷، قسمت سوم قانون پولی و بانکی کشور مصوب سال ۱۳۵۱/۴/۱۸ و تغییرات بعدی آن، آیین‌نامه طرز اداره بانک و نحوه الغای اجازه تأسیس بانک د رموارد مذکور در ماده (۳۹) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۱/۱، لایحه قانونی اداره امور بانکها مصوب ۱۳۵۸/۷/۳، قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره) مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ و تغییرات بعدی آن، قانون اجازه تأسیس بانکهای غیردولتی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱، قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخش‌های مختلف اقتصادی (با تأکید بر نظام بانکداری اسلامی) مصوب ۱۳۸۵/۲/۳۱، قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارآیی بانکها مصوب ۱۳۸۶/۴/۵ ملغی می‌شود. تا زمانی که آیین‌نامه و دستورالعمل‌های اجرایی این قانون به تصویب نرسیده است، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های سابق، مشروط بر اینکه با مفاد این قانون به تشخیص بانک مرکزی معارض نباشد، قابل اجرا خواهد بود.

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تبصره‌های «۱» و «۴» ماده (۱) قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی در این ماده ملغی شوند.	واجب
در این ماده بقیه قوانین را کن لم یکن تلقی کرده است، لذا لازم است این ماده مورد توجه بیشتری قرار گیرد و همچنین قوانین غیرمرتبط با نظام بانکی که مواردی از آنها در حیطه مسائل بانکی است، نیز باید مورد توجه قرار گیرد.	بانک انصار
در خصوص ماده (۲۱۹) لازم است قوانین ملغی شده به نحو کامل بررسی شوند تا چنانچه در این قوانین موادی وجود داشته باشد که در طرح پیشنهادی لحاظ نشده است به نحو مقتضی در طرح پیشنهادی لحاظ گردد تا در اجرا خلأ قانونی ایجاد نگردد.	بانک سامان
در ماده (۲۱۹) طرح موصوف به لغو برخی قوانین و آیین‌نامه‌های خاص اشاره شده که پیشنهاد می‌گردد عبارت (... و سایر قوانین و مقررات مغایر با این قانون) نیز به ماده موصوف افزوده گردد.	بانک صادرات

فصل سیزدهم - توقف، ورشکستگی و انحلال بانک / ماده (۲۱۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۲۱۹)، قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۳۹ و فصل سوم قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ ملغی می‌شود؛ با توجه به اینکه امکان تجمیع مفاد کلیه قوانین مربوطه در این «طرح» وجود دارد، لذا پیشنهاد می‌گردد این اقدام انجام و با تصویب طرح حاضر، پس از اصلاحات و الحاقات لازم، کلیه قوانین مرتبط از جمله قانون پولی و بانکی کشور به صورت کلی ملغی شده تا از پراکندگی قوانین مربوط به حوزه بانکداری کاسته گردد؛ همچنین در سطر آخر ماده (۲۱۹) قید شده که آیین‌نامه، دستورالعمل‌های سابق مشروط بر اینکه با مفاد این قانون «به تشخیص بانک مرکزی» معارض نباشد، قابل اجرا خواهد بود. به نظر می‌رسد اجرای فراز پایانی ماده مذکور مبنی بر اخذ استعلام از بانک مرکزی در خصوص دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های سابق، عملاً پیچیدگی‌های بسیار زیادی را ایجاد نماید.	بانک ملت
بانک مرکزی نمی‌تواند مرجع تشخیص تعارض قوانین باشد، بلکه خود قانونگذار باید آن را بگوید.	فتح اله تاری
اضافه می‌شود- لایحه قانونی ممنوعیت خروج بدهکاران بانک‌ها مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰	محسن حاجی بابا

پیوست

فهرست اشخاص حقیقی و حقوقی که درخواست اظهارنظر کارشناسی پیرامون طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران برای آنها ارسال شد:

جناب آقای مهندس عطاءاله آیت‌اللهی
مدیرعامل محترم بانک کارآفرین

جناب آقای دکتر هادی اخلاقی فیض آثار
مدیرعامل محترم بانک ملت

جناب آقای دکتر مجید قاسمی
مدیرعامل محترم بانک پاسارگاد

جناب آقای سیداحمد طاهری بهبهانی
مدیرعامل محترم بانک سامان

جناب آقای دکتر کوروش پرویزیان
مدیرعامل محترم بانک پارسیان

جناب آقای علی اصغر سفری
مدیرعامل محترم بانک اقتصاد نوین

جناب آقای مهندس محمدرضا پیشرو
مدیرعامل محترم بانک سینا

جناب آقای دکتر محمدعلی هادی
مدیرعامل محترم بانک سرمایه

جناب آقای محمدابراهیم مقدم نودهی
مدیرعامل محترم بانک تجارت

جناب آقای دکتر آیت‌الله ابراهیمی
مدیرعامل محترم بانک انصار

جناب آقای دکتر علی‌رضا عاطفی‌فر
سرپرست محترم بانک دی

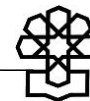
جناب آقای دکتر حسین محمد پورزرنندی
مدیرعامل محترم بانک شهر

جناب آقای سیاوش زراعتی
مدیرعامل محترم بانک صادرات ایران

جناب آقای دکتر محمدعلی سهمانی
مدیرعامل محترم بانک رفاه کارگران

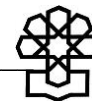
جناب آقای دکتر جلال رسول‌اف

مدیرعامل محترم بانک آینده
جناب آقای پرویز عقیلی کرمانی
مدیرعامل محترم بانک خاورمیانه
جناب آقای دکتر غلامحسین تقی‌نتاج
مدیرعامل محترم بانک قوامین
جناب آقای عبدالمجید پورسعید
مدیرعامل محترم بانک ایران‌زمین
جناب آقای دکتر عباس عسکرزاده
مدیرعامل محترم بانک حکمت ایرانیان
جناب آقای عیسی رضایی
مدیرعامل محترم مؤسسه اعتباری کوثر مرکزی
جناب آقای سیدامین جوادی
مدیرعامل محترم مؤسسه اعتباری عسکریه
جناب آقای محمدرضا حسین‌زاده
مدیرعامل محترم بانک ملی ایران
جناب آقای محمدکاظم چقازردی
مدیرعامل محترم بانک سپه
جناب آقای دکتر علی صالح آبادی
مدیرعامل محترم بانک توسعه صادرات ایران
جناب آقای مهندس علیاشرف افخمی
مدیرعامل محترم بانک صنعت و معدن
جناب آقای دکتر مرتضی شهیدزاده
مدیرعامل محترم بانک کشاورزی
جناب آقای دکتر محمدهاشم بت‌شکن
مدیرعامل محترم بانک مسکن
جناب آقای خسرو فرحی
مدیرعامل محترم شرکت دولتی پست‌بانک
جناب آقای دکتر محمدعلی سهامانی اصل
مدیرعامل محترم بانک توسعه تعاون
جناب آقای داود بنایی
مدیرعامل محترم بانک ایران و ونزوئلا
جناب آقای مرتضی اکبری
مدیرعامل محترم بانک قرض‌الحسنه مهر ایران

جناب آقای محمدرضا جمشیدی
دبیر محترم شورای عالی کانون بانک‌های خصوصی
جناب آقای محمدرضا طالبی
دبیر محترم شورای هماهنگی بانک‌های دولتی
جناب آقای غلامحسین شافعی
رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
جناب آقای مهندس مسعود خوانساری
رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
جناب آقای علی فاضلی
رئیس محترم اتاق اصناف جمهوری اسلامی ایران
جناب آقای بهمن عبدالمهدی
رئیس محترم اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران
جناب آقای دکتر علی دیواندری
رئیس محترم پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
جناب آقای دکتر شاپور محمدی
رئیس محترم سازمان بورس و اوراق بهادار
جناب آقای دکتر حسن ره‌پیک
رئیس محترم پژوهشکده شورای نگهبان
حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر علیرضا امینی
ریاست محترم پژوهشگاه قوه قضائیه
جناب آقای اکبر سهیلی‌پور
مدیرعامل محترم و رئیس هیئت عامل سازمان حسابرسی کل کشور
جناب آقای محمد تقی شیرخوانی
دبیرکل محترم جامعه حسابداران رسمی کشور
جناب آقای دکتر محمد جلیلی
مدیرعامل محترم شرکت مشاوره رتبه‌بندی اعتباری ایران
جناب آقای دکتر حسین قضاوی
معاون محترم امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی وزارت امور اقتصادی و دارایی
جناب آقای دکتر ابوالقاسم مهدوی
رئیس محترم دانشکده اقتصاددانشگاه تهران
جناب آقای دکتر محمدتقی ایمان
رئیس محترم دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی
جناب آقای دکتر سیدجواد امام جمعه‌زاده
رئیس محترم دانشکده علوم اداری و اقتصاددانشگاه شیراز

- جناب آقای دکتر عبدالرضا جوان جعفری بجنوردی
رئیس محترم دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه شیراز
جناب آقای دکتر محمد تقی احمدی
رئیس محترم دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه شیراز
جناب آقای دکتر مهدی صادقی شاهدانی
رئیس محترم دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع)
جناب حجت الاسلام آقای دکتر محمد تقی گیلک حکیم آبادی
رئیس محترم دانشکده علوم اقتصادی و اداری دانشگاه مازندران
جناب آقای دکتر عباس شاکری
رئیس محترم دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره)
جناب آقای دکتر محمود شفیعی
رئیس محترم دانشکده اقتصاد دانشگاه مفید
جناب آقای دکتر محسن رضایی
دبیر محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام
جناب آقای دکتر میثم موسایی
رئیس محترم انجمن علمی اقتصاد اسلامی ایران
جناب آقای محسن خوش طینت نیک نیت
رئیس محترم مؤسسه عالی آموزش بانکداری ایران
جناب آقای دکتر عیوضلو
عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر اکبر کمیجانی
عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای امیرحسین امین آزاد
عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر رضا یاری فرد
عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر کامران ندری
عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر احمد شعبانی
عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر سعید جمشیدی فرد
عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
استاد ارجمند جناب آقای دکتر شاهین شایان آرائی

عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
استاد ارجمند جناب آقای دکتر محمد آرام

عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
صاحبنظر ارجمند جناب آقای فریادرس
صاحبنظر ارجمند جناب آقای دکتر محمدجواد شریفزاده
صاحبنظر ارجمند جناب آقای دکتر عادل پیغامی

استاد ارجمند جناب آقای دکتر پرویز داودی
استاد ارجمند جناب آقای دکتر رسول بخشی دستجردی
استاد ارجمند جناب آقای دکتر رحیم دلالی اصفهانی
استاد ارجمند جناب آقای دکتر سیدمحمدرضا سیدنورانی
استاد ارجمند جناب آقای دکتر داود دانش جعفری
استاد ارجمند جناب آقای دکتر حسین صمصامی
استاد ارجمند جناب آقای دکتر حسن سبحانی
استاد ارجمند جناب آقای دکتر الیاس نادران
استاد ارجمند جناب آقای دکتر احمد توکلی

استاد ارجمند جناب حجت الاسلام و المسلمین دکتر غلامرضا مصباحی مقدم
استاد ارجمند جناب حجت الاسلام و المسلمین دکتر سیدعباس موسویان
استاد ارجمند جناب آقای دکتر ایرج توتونچیان
استاد ارجمند جناب آقای دکتر اصغر ابوالحسنی
استاد ارجمند جناب حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمدنقی نظرپور
صاحبنظر ارجمند جناب آقای احمد کشاورزبان پیوستی
صاحبنظر ارجمند جناب آقای عباس هشی
استاد ارجمند جناب آقای عباس عرب مازار
صاحبنظر ارجمند جناب آقای دکتر فتحاله تاری
صاحبنظر ارجمند سرکار خانم دکتر شکوه حسین آبادی
صاحبنظر ارجمند سرکار خانم هجینی نژاد
صاحبنظر ارجمند جناب آقای محمد فریادرس

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۴-۱۵۱۶۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران» ۳. نظرات بانک‌ها، نهادها و اشخاص صاحب نظر (فصول ششم تا سیزدهم) (ویرایش اول)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بازارهای مالی)

تهیه و تدوین کنندگان: موسی شهبازی‌غیائی، هادی ترابی‌فر، سیدکمال حسینی

متقاضی: محمدرضا پورابراهیمی (کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی)

ناظر علمی: صمد عزیزنژاد

اظهار نظر کنندگان پیرامون طرح: —

اشخاص حقوقی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی، سازمان بورس و اوراق بهادار، اجا (وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران)، کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی، جامعه حسابداران رسمی ایران، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق اصناف، بانک اقتصاد نوین، بانک انصار، بانک تجارت، بانک توسعه تعاون، بانک رفاه کارگران، بانک سامان، بانک سرمایه، بانک صادرات، بانک صنعت و معدن، بانک قرض الحسنه رسالت، بانک قرض الحسنه مهر ایران، بانک کارآفرین، بانک مسکن، بانک ملت، بانک ملی، معاونت حقوقی بانک کشاورزی

اشخاص حقیقی: آقایان اکبر کشاورزیان، امیرحسین امین‌آزاد، فتح‌اله تازی، محسن حاجی بابا، مرتضی اله‌داد

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران

۲. بانکداری بدون ربا

۳. عقود بانکی

۴. نظارت

۵. بانک مرکزی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۵/۰۷/۱۵

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۶/۴/۲۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۵/۲۴

